

*«Den største utfordringen er jo egentlig at volden
blir skjult»*

En kvalitativ undersøkelse om hvilke erfaringer og eventuelle utfordringer ansatte i barnevernet har med å avdekke vold mellom foreldre

Endre Hovden Bjørnset

Masteroppgave

Høst 2023

Sosiologisk institutt, Universitetet i Bergen

Sammendrag

Vold i nære relasjoner er et samfunnsproblem og konsekvensene av å bli utsatt for vold i nære relasjoner kan være sammensatt. Man kan få økonomiske, sosiale, psykologiske, fysiske, og andre helserelevante utfordringer. Hvilken arena man blir utsatt for volden har mye å si for den sosiale og kognitive utviklingen for et individ. Et barn har en større sannsynlighet for å utvikle psykiske helseproblemer slik som depresjon, angst og posttraumatiske stressreaksjoner so voksne når de blir utsatt for vold som barn. Det å være vitne til at foreldre utøver vold mot hverandre er også regnet som psykisk vold mot barnet. Formålet til barnevernet i Norge er å sikre barn og unges beste og beskytte dem mot omsorgssvikt, mishandling og andre former for overgrep. Det er også krevende for de ansatte i barnevernet å jobbe med barn og ungdom som er utsatt for vold i nære relasjoner. Ofte ser en at gjennomtrekk av avsatte i tjenesten er høyt, det er stort arbeidspress og det er et krevende emosjonelt arbeid. I tillegg er det mange ansatte i barnevernet anser også at konflikter mellom foreldre er en sak for familievern. Med det som utgangspunkt undersøker jeg i denne oppgaven følgende problemstilling:

Hvilke erfaringer og eventuelle utfordringer har ansatte barnevernet med å avdekke vold mellom foreldre?

For å belyse problemstillingen har jeg gjennomført to fokusgruppeintervju med ansatte i barnevernet. Utvalget består av totalt syv informanter der seks av dem er kvinner. Informantene er delt inn i hvilket kontor de var fra, og intervjuene ble gjort på kontorene hos de to aktuelle barnevernkontorene. Dette utgjør det empiriske grunnlaget for analysen. Forskningsprosjektet er inspirert av tematisk analyse for å binde det empiriske datamaterialet opp mot konsepter og teorier for å styrke dens validitet. Det har resultert i fire diskusjonskapiteler: (1) *Vold mot foreldre*, (2) *Bakkebyråkrati i barnevernet*, (3) *Sosioøkonomisk status, likestilling og etnisitet*, og (4) *Kompetanse og erfaring*.

Informantene i studien fortalte om en rekke utfordringer med å jobbe med å avdekke vold mellom foreldre. En utfordring for dem er skillet mellom når en foreldrekonflikt er en konflikt for barnevernet eller familievern. Det er i tillegg vanskelig for de ansatte å skille hva som er en høykonflikt mellom foreldre, og vold mellom foreldre. Det resulterer til at den største utfordringer i deres arbeid er all den skjulte arbeidet de må gjøre for å avdekke at det har skjedd en voldshandling mellom foreldrene. Forskjellen i hvordan de arbeidet der det av anerkjent at det var vold, kontra der det ikke er anerkjent vold er betydelig. Som et resultat av

det viser jeg til to måter å jobbe på: «skjult agenda» der volden er skjult og «åpen agenda» der volden er anerkjent. Informantene beskrev også en arbeidshverdag som er preget av at de jobber som bakkebyråkrater i et bakkebyråkrati, der det har sine fordeler og ulemper. En fordel de kom med at de har store rom for skjønnsvurdering i arbeidet deres. Imidlertid er det en del ulemper i arbeidet deres hvor mye journalføring det er i barnevernet, overtidarbeid og det emosjonelle arbeidet som kan føre til et høyt arbeidspress.

Studien viser og til hvordan faktorer som sosioøkonomisk status, likestilling, etnisitet, kompetanse og erfaring påvirker arbeidet til de ansatte rundt problemstillingen om å avdekke vold mellom foreldre. Funnene viser at det er en overrepresentasjon av kvinner og dem med lavere sosioøkonomisk status i barnevernet. Sakene som handler om ulike etnisiteter, kan også være komplekse og vanskelig å håndtere. Det er i tillegg tydelig at kompetanse og erfaring spiller en vesentlig rolle i deres arbeid i å avdekke vold mellom foreldre når det gjelder sosioøkonomisk status, likestilling og etnisitet, samt det å håndtere det emosjonelt belastende arbeidet i seg selv.

Antall ord i hovedteksten:35 086

Forord

Det er vanskelig å sette ord på hvordan jeg skal beskrive mine år som student hos Universitetet i Bergen. Det er vemodig etter fem og et halvt lærerike år at det er min tur til å levere masteroppgaven.

Først og fremst vil jeg takke mine kunnskapsrike, reflektere og erfarende informanter for at dere var villig til å la dere bli intervjuet, til tross for at dere har en hektisk hverdag. Uten dere hadde ikke masteroppgaven blitt ferdigstilt. Jeg ønsker og å takke min veileder Margrunn Bjørnholt for å bidra til at jeg fikk en interesse og lyst til å forske innenfor feltet innen vold i nære relasjoner. Jeg vil også takke Margrunn for hennes tid, engasjement, tilbakemeldinger, kunnskap og at du har gitt meg en tro på prosjektet, spesielt mot slutten. Jeg vil også utbringe en stor takk til Inger Kristin Heggdalsvik for gjennomlesing, kommentarer og innspill i forbindelse med ferdigstilling av oppgaven.

Jeg vil også sende en stor takk til venner, familie, andre medstudenter og kollegaer som har bidratt med motivasjon, støttende ord og diskusjoner for å hjelpe meg å ro masteren min i land. Jeg vil spesielt takke mine foreldre, for deres store engasjement og ønske om å diskutere oppgaven med meg. Jeg vil også spesielt takke min kjæreste Helene for hennes tålmodighet, kjærighet, omsorg og tro på meg i dette hektiske året.

Endre Hovden Bjørnset

Bergen, 1. desember 2023

Innholdsfortegnelse

SAMMENDRAG	2
FORORD	4
1.0 INNLEDNING	7
1.1 BAKGRUNN FOR VALG AV TEMA OG PROBLEMSTILLING	9
1.2 FORSKNINGSSPØRSMÅL	9
1.3 VOLD I NÆRE RELASJONER	10
1.4 OPPGAVENS STRUKTUR.....	11
2.0 KONTEKST OG TIDLIGERE FORSKNING	12
2.1 BARNEVERNET SIN HISTORIE	12
2.2 HISTORISK UTVIKLING AV FORSKNINGEN PÅ VOLD I NÆRE RELASJONER	14
2.3 BARNEVERNET SIN KUNNSKAP OM VOLD	15
2.4 FOREKOMSTEN AV VOLD I NÆRE RELASJONER.....	17
2.5 VOLD I PARFORHOLD	18
2.5.1 Perspektiver på vold i nære relasjoner.....	18
2.5.2 Voldsutsatte mødre.....	19
2.5.3 Voldsutsatte menn i parforhold.....	20
2.6 HØYKONFLIKT ELLER VOLD	21
2.6.1 Voldsutsatte mødre sin erfaring med barnevernet.....	22
2.6.2 De ansatte i barnevernet og familievernet sin erfaringer i arbeidet med foreldrekonflikter	25
3.0 TEORI	28
3.1 BAKKEBYRÅKRATI	29
3.1.1 Autonomi	31
3.1.2 New Public Mangement i barnevernet.....	32
3.2 DET LIKESTILTE FORELDRESKAPET.....	33
3.3 INTERSEKSJONALITET	34
3.3.1 Sosioøkonomisk status.....	35
3.3.2 Etnisitet	36
3.4 KLEMETSRUDMODELLEN	38
4.0 METODE	41
4.1 VALG AV METODE.....	41
4.2 DATAINNSAMLING	42
4.3 UTVALGSPROSESSEN	44
4.4 INTERVJUGUIDE	46
4.5 TRANSKRIBERING	47

4.6	TEMATISK ANALYSE	48
4.7	FORSKNINGSETISKE VURDERINGER	50
4.8	VURDERING AV PROSJEKTET SIN VALIDITET, RELIABILITET OG GENERALISERING	52
4.9	METODEREFLEKSJONER	54
5.0	ANALYSE: VOLD MELLOM FORELDRE	55
5.1	INNLEDNING	55
5.2	«HØYKONFLIKT ER I VINDEN NÅ»	56
5.3	SKJULT AGENDA OG ÅPEN AGENDA	58
5.4	ETTERVIRKNING AV PANDEMIEN	62
6.0	ANALYSE: BAKKEBYRÅKRATI I BARNEVERNET	64
6.1	INNLEDNING	64
6.2	UTFØRELSEN AV FAGLIG SKJØNN.....	65
6.3	«ALT MÅ DOKUMENTERES»	67
7.0	ANALYSE: SOSIOØKONOMISK STATUS, LIKESTILLING OG ETNISITET.....	69
7.1	INNLEDNING	69
7.2	SOSIOØKONOMISK STATUS.....	70
7.3	DET LIKESTILTE FORELDRESKAPET.....	72
7.4	ETNISITET	74
8.0	ANALYSE: BETYDNINGEN AV KOMPETANSE OG ERFARING	77
8.1	INNLEDNING	77
8.2	KRITISK TIL SIN EGEN UTDANNING	78
8.3	«DET BØR VÆRE 25 ÅRS ALDERSGRENSE FOR Å JOBBE I BARNEVERNET»	80
9.0	AVSLUTTENDE DISKUSJON	82
9.1	REFLEKSJONER RUNDT VIDERE FORSKNING.....	87
10.0	LITTERATURLISTE.....	88
11.0	VEDLEGG	98
11.1	VEDLEGG 1: INFORMASJONSSKRIV	98
11.2	VEDLEGG 2: INTERVJUGUIDE.....	101

1.0 Innledning

Vold i nære relasjoner er et samfunnsproblem. Man kan få økonomiske, sosiale, psykologiske, fysiske, og andre helserelaterte utfordringer å bli utsatt for vold i nære relasjoner (Dale, et al., 2023). For barn som opplever vold i barndommen er risikoen høyere å oppleve vold senere i livet, de kan få flere helseutfordringer og de kan få større sosiale utfordringer (Aakvaag & Strøm, 2019, s. 14). At barn er vitne til vold i nære relasjoner er en av de vanligste kategoriene som blir innmeldt til barnevernet (Bredal & Stefensen, 2022, s. 131; Kojan, et al., 2020, s. 24). Hvordan denne volden blir håndtert av barnevernet er lite forsket på. Det er ikke forsket mye på hvordan de ansatte i barnevernet erfarer eller håndterer vold mellom foreldre. Et unntak er en eldre studie av Tonje Wejden som er publisert i den redigerte rapporten til Dahle og Hennums (2008). Wejden studerte på foreldres endringsmuligheter i voldssaker der hun intervjuet saksbehandlere i barnevernet. Det finnes også studier som omhandler familievernets sitt arbeid med familievold på et generelt nivå slik som Olkowska et al., sin studie fra 2020 om familieveiledere i barnevernet sin erfaringer og utfordringer i arbeid med foreldrekonflikter.

Vold i nære relasjoner og vold mot partner er et problem som har blitt mer synlig i mediebildet, hvert fall i Bergensområdet. Bakgrunnen for denne økte medieoppmerksomheten rundt barnevernet er grunnet den alvorlige kritikken barnevernet i Bergen har fått på sin håndtering av vold i nære relasjoner. I august 2022 kom det frem etter en artikkel om at en far som hadde kraftig mishandlet sin egen sønn etter at han hadde bedt barnevernet om hjelp (Brudvik, et al., 2022; Ramsvik & Hilland, 2022). Dette førte til flere avsløringer om dårlig håndtering fra barnevernet sin side i Bergen (Hilland, et al., 2022). Det har i ettertid vært mange saker i Bergens Tidende om vold i nære relasjoner.

Det er også krevende å jobbe med barn og unge som utsatt for vold i nære relasjoner. Barnevernstjenesten har en høy turnover i ansatte, og Bufdir publiserte i 2022 en rapport om ulike grunner for at ansatte i barnevernet slutter. Rapporten vektlegger fem hovedgrunner til at det er høy turnover i barnevernet; rammebetingelser, ledelse, fysisk arbeidsmiljø, psykisk arbeidsmiljø og individuelle faktorer. En annen viktig element som kom frem i rapporten er at arbeidet i seg selv er psykisk belastende (Bufdir, 2022, s. 8).

I mars 2023 ble det publisert en artikkel i VG som henviste til at 2022 var et rekordår for krisesentrene i Norge. Voldssakene er tyngre og mer komplekse, men færre velger å anmelde.

Gjennom 2022 har krisesentrene vært mer eller mindre fulle til enhver tid, og de hjelper flere en før. Det trekkes en linje til at koronapandemien kan være en årsakssammenheng for at vold i nære relasjoner har økt. En kombinasjon av koronapandemien og en tøffere økonomi kan føre til en økning av vold. Det trekkes også frem at tilbudet til krisesenteret er blitt mer kjent blant befolkningen som en årsak til at flere oppsøker krisesenteret. Volden de håndterer er også blitt annerledes ved at det er flere former slik som psykisk, fysisk, økonomisk og digital vold (Myrvang, 2023). Ved at færre velger og anmelder frykter de ansatte handler om manglende tillit til hjelpeapparatene, og at de voldsutsatte velger å holde seg lojal mot sin partner (Myrvang, 2023). Dette samsvarer med en rapport som NKVTS kom med i slutten av februar 2023 om omfanget av vold og overgrep i den norske befolkningen. I denne rapporten kan man se at vold og overgrep er fremdeles et alvorlig samfunnsproblem, omfanget er høyt i befolkningen og kvinner er særlig utsatt for alvorlig vold i nære relasjoner. NKVTS er bekymret for at omfanget av vold i nære relasjoner og seksuell vold mot kvinner ser ut til å øke i befolkningen. Videre påpekes det at det bør jobbes mer med aktive tiltak som er med på å forebygge og håndtere vold i nære relasjoner (Dale, et al., 2023).

I rapporten ble det i tillegg belyst forekomst for barn å oppleve vold mellom foreldre. Fokuset var på om barn hadde sett eller hørt en eller begge foreldrene utøver fysisk vold mot hverandre i løpet av oppveksten. Studien målte ikke andre typer for vold, men påpekte at det er relevant. NKVTS forklarer at dette er voldsform som er en fundamental brudd på den tryggheten foreldrene skal være for barna under oppveksten. Videre påpekte NKVTS at dette er noe de ser alvorlig på fordi man setter barn i en maktesløs posisjon (Dale, et al., 2023, s. 115). Dette viser til at det er problem som trengs et større fokus rundt.

Det er dermed interessant og hensiktsmessig å fokusere på hvordan ansatte i barnevernet erfarer og håndterer konflikter mellom foreldre på grunnlag av barnevernet sine plikter ovenfor barn. Formålet til barnevernet er å sikre barn og unges beste og beskytte dem mot omsorgssvikt, mishandling og andre former for overgrep (Barnevernsloven, 2021, § 1-1). Det er i tillegg verdt å bemerke at i en nyere norsk studie fra Sudland og Neumann (2021, s. 144) ble det påpekt at mange ansatte i barnevernet anså at konflikter mellom foreldre tilhørte familievernnet. Familievernnet sitt mandat er å hjelpe familier med å løse konflikter, forbedre kommunikasjonen og styrke familiens samhold. Familievernnet tilbyr familier i konflikt terapi og veiledning. De fokuserer på å hjelpe familiemedlemmer med å utvikle bedre kommunikasjonsferdigheter og håndtere stress og konflikter (Bufdir, u.å.). Dermed kan man si

at hovedforskjellen mellom barnevernet og familievernnet er at barnevernet er en offentlig tjeneste som har mandat med gitt myndighet til å beskytte barn mot fare og overgrep, mens familievernnet er en lavterskel spesialisttjeneste som hjelper familier med å løse konflikter og forbedre sitt familieliv. Ved å vite forskjellen mellom hva barnevernet kan tilby og hva familievernnet kan tilby er det desto mer interessant å finne ut hvordan ansatte i barnevernet håndterer og erfarer slike saker fordi disse to tjenestene har ulike mandat.

1.1 Bakgrunn for valg av tema og problemstilling

Våren 2022 var jeg på to seminarer der Margrunn Bjørnholt snakket om sitt forskningsfelt. Hun poengterte hvor viktig det er at vold i nære relasjoner blir forsket mer på i sosiologien. I løpet av våren 2022 sendte hun også ut et informasjonsskriv der hun inviterte dem som skulle begynne å skrive på en master å skrive om temaer som trengs mer forskning rundt. I skrevet informerte hun i tillegg om at hun ønsket å veilede dem som ville skrive om vold i nære relasjoner. Dette var noe jeg ikke kunne takke nei til. I seminarene fikk jeg mer interesse for hennes forskningsfelt og viktigheten av det. Denne interessen er også iboende hos meg grunnet jeg har bekjente som har erfart vold i nære relasjoner.

Jeg har også hatt en interesse for velferd, ulikhet, livsløp og familieliv i løpet av studieløpet. Vold i nære relasjoner påvirker velferdsstaten, det kan påvirke livsløpet til en person negativt og det påvirker familielivet negativt. Jeg er også interessert i hvordan byråkratiske regler påvirker arbeidet til bakkebyråkratene i barnevernet, både positivt og negativt. Med dette som utgangspunkt ble det hensiktsmessig for meg å se på hvilke utfordringer de ansatte i barnevernet har knyttet til konflikter mellom foreldre. Det er også høvelig å fokusere på hvordan sosioøkonomisk status, likestilling og etnisitet påvirker arbeidet deres, og i hvilken grad merker og erfarer forskjellene i sakene. Her er det relevant å se på hva som kan være vanskelig for de ansatte å håndtere med familier med ulike sosioøkonomiske status, ulike etnisiteter og kulturer. Det er også aktuelt å fokusere på hvordan kompetanse og erfaring spiller inn i håndteringen av konflikter mellom foreldre. Problemstillingen min er som følge: *Hvilke erfaringer og eventuelle utfordringer har ansatte i barnevernet med å avdekke vold mellom foreldre?*

1.2 Forskningsspørsmål

Med utgangspunkt i problemstillingen formulerte jeg disse fem forskningsspørsmålene:

- Hvilke kompetanse og erfaringer har de ansatte om vold i nære relasjoner?

- Hvilke utfordringer opplever de ansatte i barnevernet med saker som handler om vold mellom foreldre?
- Hvordan forholder de ansatte seg til bekymringsmelding om barn, har de også et fokus på om det kan være vold mellom foreldre?
- Er det noen forskjell mellom sosioøkonomisk status, kjønn og etnisitet når det er snakk om vold mellom foreldre?
- I hvilken grad blir de ansatte hindret av byråkratiske regler på hvordan de kan utføre arbeidet sitt?

I utgangspunktet var det fjerde forskningsspørsmålet formulert annerledes i informasjonsskrivet, ¹men etter intervjuene og gjennomgang av datamaterialet var det mer treffende å endre forskningsspørsmålet. Jeg har også valgt å ikke fokusere på det siste forskningsspørsmålet i informasjonsskrivet om korona i og med at det ikke ble et stor fokusområde for oppgaven min.

1.3 Vold i nære relasjoner

Vold kan være å bruke fysisk makt og det å ha kontroll ved å ha makt over noen. Vold er også et relasjonelt fenomen ved at i alle relasjoner oppstår det en ujevn maktbalanse mellom parter, enten bevisst eller ubevisst (Lillevik, 2019, s. 16). Vold kan være vanskelig å definere, og ifølge Aadnanes (2020, s. 34-35), er «all vold omsorgssvikt, men all omsorgssvikt kan ikke bli definert som vold» og dermed kan det bli et problem for de profesjonelle å trekke klare skiller om hva som er vold, og hva som er omsorgssvikt. Det man forstår som vold, seksuell overgrep og omsorgssvikt kan blir definert annerledes av en annen generasjon og kultur for å nevne noe. Definisjonene kan også være forskjellig fra forsker til forsker basert på blant annet deres vitenskapelige bakgrunn (Øverlien, 2020, s. 21).

Fysisk vold mot barn kan defineres ifølge Øverlien (2020, s. 22), som at en voksen utsetter et barn for kroppslig skade, sykdom, smerte eller fører til at barnet føler seg maktesløs. Å utøve fysisk vold blir også definert som fysisk omsorgssvikt ovenfor barnet. Fysisk omsorgssvikt viser til at en av foreldrene skader eller setter et barn sin fysiske helse og utvikling i fare ved å ikke garantere barnet for den fysiske omsorgen som den har behov for (Øverlien, 2020, s. 23) Psykisk/emosjonell vold mot barn viser til at en voksen systematisk og over lengre til utsetter

---

¹ Se i vedlegg 1.

et barn for nedverdige handlinger som forårsaker emosjonelle lidelse (Øverlien, 2020, s. 22). Det er også en form for omsorgssvikt ovenfor barna. Man kan skade eller risikere å sette den psykiske utviklingen til barnet i fare ved at barnet ikke får den psykiske omsorgen de har behov for (Øverlien, 2020, s. 23). Det å oppleve vold i hjemmet kan det bli oppfattet som en psykisk og emosjonell omsorgssvikt ovenfor barnet. Det å oppleve vold i hjemmet blir definert av Øverlien (2020, s. 24) som det barn ser, hører om og opplever konsekvenser av den fysiske, seksuelle, materielle og økonomisk vold som en av deres foreldre utsetter den eldre forelder for. Det viser til alle måter et barn kan oppleve en voldsepisode på, de ser, hører og opplever dens etterspill (Øverlien, 2020, s. 24).

Barn som er vitne til vold hjemme, føler det med alle sine sanser (Callaghan, et al., 2015, s. 1156). Det å leve med vold i hjemmet fører til en konstant frykt for hva som kan skje, og det er latent vold. Latent vold er ikke konkrete voldshandlinger, men det er muligheten for at vold kan bli brukt. Det vil si at det er den underliggende frykten for at vold kan forekomme. Latent vold er en sterk tilstedeværende faktor hos individet og den frykten som kommer med kan føre til en stor psykisk belastning og det kan påvirke personen sin frihet. Den store frykten og den kroniske stresstilstanden som følger med det, kan gi skader på kort og lang sikt hos barnet (Lillevik, 2019, s. 19).

I henhold til barnevernsloven (2021, § 1-3) har barnevernet en rett og en plikt til å undersøke i henhold til barnets beste og derfor er det relevant å utforske hvordan ansatte håndterer med å avdekke vold mellom foreldre. Som vist ovenfor kan vold mellom foreldre være farlig for barnet sin utvikling.

1.4 Oppgavens struktur

I *kapittel to* rammer jeg inn masteroppgaven sin *Kontekst og tidligere forskning*. Jeg gir en kort innføring i barnevernet sin historie, og en innføring om historien rundt forskningen av vold i nære relasjoner. Videre redegjør jeg for barnevernet sin kunnskap om vold i nære relasjoner. Til slutt viser jeg til tidligere forskning som er relevant for prosjektet.

I *kapittel tre* presenterer jeg masteroppgaven sitt teoretiske rammeverk. Jeg gjør først rede for teorien til Lipsky om bakkebyråkrati. Deretter redegjør jeg for det likestilte foreldreskapet i Norge. Jeg redegjør også for interseksjonalitet som blir trukket opp mot sosioøkonomisk

status og etnisitet. Til slutt redegjør jeg for klemetsrudmodellen som blir brukt som veiledende metode i saker som handler om vold mellom foreldre og vold mot barn.

I *kapittel* fire begrunner jeg for hvilke metodiske valg som er tatt før, under og etter datainnsamlingen. Jeg argumenterer for valgene jeg har gjort underveis, og jeg vil i tillegg presentere hvilken analytisk metode jeg har valgt.

Kapittel fem, seks, syv og åtte utgjør selve analysen. Analysen er delt inn i fire. Teorien om bakkebyråkrati vil stå sentralt i hele analysen. I *kapittel* fem diskuterer jeg rundt funnene om arbeidet med vold mellom foreldre. Dette kapittelet er tre delt ved at jeg først diskuterer rundt funnene om vanskeligheten å definere forskjellen mellom vold mellom foreldre og høykonfliktsaker. I den andre delen diskuterer jeg rundt hovedfunnet i oppgaven som handler om forskjellen å jobbe i en «skjult agenda» og en «åpen agenda». I den tredje delen presenterer jeg funn rundt refleksjoner om hvordan det har vært etter koranpandemien.

I *kapittel* seks diskuteres det rundt hvilken betydning bakkebyråkratiet har for arbeidet til de ansatte i barnevernet. Her vil jeg diskutere rundt positive elementer ved bakkebyråkratiet, som blant annet høy grad av jobbaunomi blant de ansatte. Jeg vil også diskutere rundt det negative med bakkebyråkratiet, der jeg vil presentere bakteppet av den høye jobbaunomien.

I *kapittel* syv diskuterer jeg omkring funnene om hvilken betydningen sosioøkonomisk status, likestilling og etnisitet har i arbeidet deres angående å avdekke vold mellom foreldre. Her blir det også diskutert kort om erfaring blant annet har påvirket hvilke perspektiv og opplevelser de ansatte har hatt i arbeidet.

I *kapittel* åtte diskuterer jeg hvilken betydning kompetanse og erfaring har og si for å kunne takle arbeidet i barnevernet. Det vil presenteres funn rundt hva de ansatte mener om sin egen utdanning og hvilke elementer de mener utdanningen mangler for å kunne heve kompetanse og erfaringen i barnverntjenesten for å kunne blant annet håndtere vold mellom foreldre. I *kapittel* ni vil jeg presentere den avsluttende diskusjonen for masterprosjektet.

2.0 Kontekst og tidligere forskning

2.1 Barnevernet sin historie

Den første barnevernsloven i Norge kom i 1896 og var den første i verden og trådte i kraft i 1900. Den ble erstattet barnevernsloven i 1954 og den var gjeldene frem til 1993. Loven

utvidet tiltaksspekteret og tilførte i tillegg nye fagområder som blant annet barnepsykiatri. Den vektla forebygging, sosial service og hjelpetiltak. Barnevernet skulle ha et subsidiært ansvar ved kritiske situasjoner. Hensikten med loven var å styrke familien, slik at barn kunne fungere på en tilfredsstillende måte i sitt vanlige miljø. Tvangsflytting skulle skje hvis tiltakene som var rettet mot familien ikke førte til bedringer for barnet. Loven innførte også prinsippet om ved vurdering av at tiltak som skulle bli brukt måtte være basert på hva som er barnas beste. I 1953 ratifiserte Norge den europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK). I 1981 kom «Lov om barneombud». Oppgavene til ombudet er sørge for at lovgivingen som gjelder barns interesse etterleves, og at norske myndigheter følger forpliktelsene i barnekonvensjonen. I 1991 ratifiserte Norge FN sin barnekonvensjon. Dette er det mest sentrale internasjonale regelverket vi har til å beskytte barna sine rettigheter (Bufdir, 2020).

Den tredje barnevernsloven trådte i kraft i 1993. Formålet med loven var å sikre at barn og unge som levde under forhold som kunne skade deres helse og utvikling, skulle få nødvendig hjelp og omsorg til rett tid, og å bidra til at barn og unge fikk trygge oppvekstvilkår. Barnevernet kunne iverksette hjelpetiltak tidligere og komme med hjelpetiltak før problemene hadde utviklet seg i en negativ retning for å forhindre omplassering av barnet. Rollefordelingen mellom stat, fylke og kommune ble gjort tydeligere. Avgjørelsesmyndighetene i tvangssaker ble lagt utenfor barnevernet til Fylkesnemndene for sosiale saker. Nemndene har en selvstendig og en uavhengig posisjon ovenfor sosialtjenesten, statsforvalteren og departementet (Bufdir, 2020).

I 1999 vedtok Norge en styrkning av menneskerettsloven. I 2004 overtok staten ansvaret for de fylkeskommunale barnevern og familieverntjenesten (SBF). I det samme året ble barne, ungdoms og familieforvaltningen slått sammen (BUFA) med SBF til Bufdir. Bufdir står for Barne, ungdoms og familiedirektoratet. Barnevernsreformen førte til at andrelinjeansvaret ble flyttet fra de 19 fylkeskommunene til de fem statlige regionale barnevernsmyndighetene (Bufdir, 2020). Begrunnelsen for dette var at dette var den eneste måten staten kunne sikre et helhetlig og likeverdig tilbud over hele landet (Misund, 2022, s. 5).

I 2010 fikk statens helsetilsyn det overordnede faglige tilsyn for barnevernstjenesten. I 2014 kom det en endring i Barnevernsloven § 2-2 annet ledd slik at Bufdir ble fagdirektorat for hele barnevernet. Det ble dermed et tydeligere skille mellom fagdirektorat og etat. Det ble lovfestet

et krav om forvarlighet der barn og unge skulle få være med i prosesser som gjaldt dem (Bufdir, 2020).

I 2016 trådte Haagkonvensjonen fra 1996 i kraft i Norge. Dette er en internasjonal konvensjon om beskyttelse av barn. I 2017 vedtok Stortinget kvalitets og strukturreformen. Den trådte i kraft i 2021, og den har som mål om å styrke kommunenes faglige og økonomiske ansvar overfor familier som trenger det. Oppgavene til det statelige barnevernet skal bli enda mer tydeliggjort. Målet er at flere skal få den de trenger tidligere (Bufdir, 2020).

I 2018 kom det endringer i barnevernsloven som gjorde at det ble en rettighetslov. Loven skal bidra til barn og unge blir møtt med trygghet, kjærlighet og forståelse. Krav om bedre dokumentasjon i barnevernet kom også i loven. I 2019 bestemte Stortinget at fylkesnemndene opprettholdes som det forvaltningsorganet som fatter vedtak i barnevernssakene og at lovbestemte obligatoriske kompetansekrav for dommere ikke skal innføres (Bufdir, 2020). Det siste utviklingen som har skjedd i barneverntjenesten er loven om kompetanseheving i barnevernet. Den nye barnevernsloven (2021) erstatter den gamle loven som er nesten 30 år. Hensikten med den nye barnevernsloven er at den er mer tilpasset dagens samfunn. Den skal hjelpe til med å bidra til bedre barnevernsfaglig arbeid, styrke barna og foreldres rettsikkerhet og bidra til økt vekt på forebygging (Prop. 113 L (2020-2021), s. 15).

2.2 Historisk utvikling av forskningen på vold i nære relasjoner

Vold i nære relasjoner er et forskningsfelt som har og er i en konstant bevegelse. Siden 1970 tallet har vold i nære relasjoner gått fra ignoranse og et privatproblem til nulltoleranse og et samfunnsproblem (Skjørten, et al., 2019, s. 14).

Krisesenterbevegelsen som startet i England i 1971 var en viktig bidragsyter for at vold i nære relasjoner har gått fra et privat problem til et offentlig problem. I 1976 ble Krisesentergruppa i Oslo opprettet, og etter ett år kunne man dokumentere at kvinnemishandling var et problem i Norge. I 1978 fikk Krisesentergruppa økonomisk støtte fra både stat og kommune. I 1983 kom den første nasjonale handlingsplanen om vold mot kvinner. Arbeidet mot kvinnemishandling og voldtekt var en del av den bredere kampen mot kvinneundertrykking, og en feministisk forståelse av at volden mot kvinner var et uttrykk for patriarkalsk dominans i samfunnet (Skjørten, et al., 2019, s. 14-15).

Noen år etter krisesenterbevegelsen ble kvinnemishandling etablert som et eget forskningsfelt hvor feministisk forståelse sto sentralt. I 1986 kom den første forskningsatsingen *Forskningsprogram om kvinnemishandling*. Dette ble videreført til mellom 1992-1996 *Delprogram om seksualisert vold* i regi av Norges forskningsråd. Ulike former for kvinneundertrykking ble avdekket, og det hadde også som mål om å stryke kvinnene sin posisjon i samfunnet. I 2014 kom det en stor satsing ved forskningsprogrammet *Vold i nære relasjoner* i regi av Justis- og beredskapsdepartementet. Fokuset har vært på å innhente bredere kunnskap om underliggende grunner til vold, slik som betydning av kjønn, etnisitet, alder og sosial klasse. Programmet har også et fokus på hjelpeinstansene og kontrollapparatets håndtering av vold i nære relasjoner. Her fokuseres det på hvordan tjenestene er organisert, hvordan modeller fungerer og hvordan de som er utsatt for vold erfarer hjelpetjenestene (Skjørten, et al., 2019, s. 16). Vold i nære relasjoner har også tatt over for begrepet kvinnemishandling. Vold i nære relasjoner omfatter flere grupper som barn, ungdom, menn og eldre. Handlinger som viser til negativ sosial kontroll slik som kjønnlemlestelse, tvangsekteskap er også inkludert i betegnelsen for vold i nære relasjoner. Voldsutøveren er også inkludert i forskningsfeltet ved at man ser på hvordan instansene forsøker å forebygge volden på (Skjørten, et al., 2019, s. 17).

Parallelt med utvikling av kunnskap om vold mot kvinner har det også skjedd en kunnskapsutvikling om den volden barn og unge kan bli utsatt for i egen familie (Skjørten, et al., 2019, s. 19). Det har imidlertid tatt lengre tid å bli klar over den negative konsekvensen vold mellom foreldre har for et barn. I dag blir det å være vitne til vold mellom foreldre ansett som et overgrep mot barn. Når det er vold mellom foreldre øker også sannsynligheten for at barna kan bli utsatt for fysisk vold (Skjørten et al., 2019, s. 20). Det er en generell oppfatning om at barn som opplever vold i hjemmet lærer seg atferden og tar den med videre i livet. Oppfatningen kommer fra Banduras (1963) sin sosiale innlæringsteori (Øverlien, s. 35). Noe forskning støtter opp imot dette, ifølge Øverlien (2020, s. 35). Øverlien (2020, s. 35) har kritisert denne oppfatningen og hun trakk frem blant annet negativ barndomserfaring slik som omsorgssvikt er en viktig risikofaktor når det gjelder å utvikle tendenser til å være voldelig i voksen alder.

2.3 Barnevernet sin kunnskap om vold

Kompetanse innenfor vold er viktig at de ansatte i barnverntjenesten besitter. I 2015 gjennomførte Kojan, et al., (2020, s. 31), en kartleggingsstudie på den tids kommende

barnevernspedagoger på siste året i studiet. I undersøkelsen ble det oppgitt at 84% av barnevernspedagogene at de ikke opplevde å ha fått, eller ikke vet om de har fått tilstrekkelig kunnskap om fysisk overgrep. 87 % oppga at de ikke opplevde å ha fått nok, eller at de ikke vet at om de har fått tilstrekkelig kompetanse om seksuelle overgrep. Barnevernsledere og Fylkesnemndledere uttrykte at barneverntjenesten har et særlig behov for en kompetanseheving (Kojan, et al., 2020, s. 31). I en tidligere undersøkelse fra 2007 ble det rapportert en lavere andel enn i 2015 som opplevde en mangel på kompetanse på fysisk overgrep, og seksuell overgrep (Kojan, et al., 2020, s. 31).

Læringsutbyttebeskrivelsen i barnevernspedagogutdanningen har blitt kritisert på grunn av at vold, overgrep, rus og psykisk helse ikke blir sett i sammenheng angående vurderingen av omsorgskompetansen til foreldrene (Kojan, et al., 2020, s. 31). I 2016 publiserte Bufdir en rapport som påpekte at det trengs en kompetanseheving i barnevernet. Bufdir (2016, s. 29-30) kom med flere anbefalinger for hvordan kompetansen kan økes. En av de anbefalingene er å gjøre skolegangen for barnevernspedagoger lengre ved at utdanning går fra en bachelorgrad til en mastergrad (Bufdir, 2016, s. 29-30).

Riksrevisjonen og helsetilsynet har i tillegg funnet mangel på kompetanse barnevernet i sine tilsynsrapporter. Undersøkelser om vurderinger som blir gjort i arbeidet til barnevernet viser til en mangelfull konkretisering, og at de bruker for lite teori og forskning i sine begrunnelser (Oterholm, 2016, s. 147).

Mange stortingsmeldinger og offentlige utredninger har problematisert kompetansebehovet i barnevernstjenesten. De har vært problematisert siden 80 tallet, og det har skjedd store endringer i kompetansekravet siden den tid (Oterholm, 2016, s. 151). Den nyeste endringen i kompetansekravet kom når Stortinget (2021) vedtok en endring i barnevernsloven i 2021 og den trådte i kraft 1. januar 2022. Endringene innebærer at fra januar 2031 stilles det krav til utdanning og erfaringer som ansatte i barnevernet må ha for å kunne utføre bestemte oppgaver i barnevernstjenesten. Kompetansekravet fører til at innen 2031 må alle nyansatte i barnevernet ha en barnevernfaglig mastergrad eller en annen relevant utdanning på et tilsvarende nivå. For de som er ansatt med en bachelorutdanning må kunne fremlegge innen 2031 at de har en bachelor, fire år med relevant arbeidserfaring og at de har gjennomført en barnevernsfaglig eller en annen relevant videreutdanning. Minimumskravet for videreutdanningen er 30 studiepoeng (Bufdir, 2022, s. 4).

2.4 Forekomsten av vold i nære relasjoner

I 2022 mottok barnevernstjenesten 49 778 bekymringsmeldinger. Det har være en nedgang hvert år siden 2019 (Bufdir, 2023). Hvilke grunner der er til denne nedgangen kan være mangesidig fordi det har vært en stabil nedgang i flere år (Bufdir, 2023), men i store deler av 2020 og 2021 var Norge nedstengt grunnet korona pandemien. Smittevernstiltakene som ble innført førte til store endringer i barn og unge sine liv. Skoler, barnehage og organisert idrett og ulike fritidsaktiviteter ble avlyst og barn og unge mistet store deler av sine sosiale arenaer. Ulike fagfolk forskere, myndigheter og politikere ble mer bekymret for sårbare barn og unge. Slike arenaer er også viktig for å oppdage vold (Krane, et al., 2021, s. 2). Ifølge statistikken, viser det seg at det har vært en nedgang for bekymringsmeldinger som kom fra skole og skolehelsetjenesten på 24 % sammenlignet med tall fra 2019 (Bufdir, 2023). Det var også bekymring internasjonalt, samt nasjonalt for økt grad av omsorgssvikt, overgrep og vold i familier. Det hadde en sammenheng med økonomisk nedgangstider, økt arbeidsledighet, sosial isolasjon, tettere familieliv og økte psykiske plager hos barn og foreldre grunnet nedstengingen (Krane, et al., 2021, s. 2).

Det har vært en nedgang i rapporteringen om mindre alvorlig vold fra foreldre siden 60 tallet. Det er en liten nedgang i alvorlig vold fra foreldre siden 1960 tallet. Det er menn som utøver mest vold mot barnet (Thoresen & Hjemdal, 2014, s. 113). Imidlertid bekreftet NKVTS også det som er funnet i andre skandinaviske studier: at kvinner står for en betydelig andel for vold mot barn. En mulig årsak kan være at de tilbringer mest tid med barnet, og står for mesteparten av barneoppdragelsen. Over 70 % av kvinnene og 60 % av mennene som hadde opplevd fysisk vold, rapporterte at de og hadde opplevd psykisk vold hjemme. 40 % av kvinnene og 50 % av mennene som hadde opplevd alvorlig vold hjemme hadde også opplevd vold mellom foreldre (Thoresen & Hjemdal, 2014, s. 113-114). Det viser til at det ofte er flere former for vold som forekommer når det snakk om vold i nære relasjoner (Thoresen & Hjemdal, 2014, s. 116). I NKTVS sin siste omfangsstudie fra 2023 fremkom det at det er omtrent like stor andel kvinner og menn som har blitt utsatt for fysisk partnervold. Imidlertid blir kvinner hardere rammet av partnervold ved at kvinner er mest utsatt for alvorlig fysisk vold (Dale, et al., 2023, s. 104). I omfangstudien fremkom det i tillegg at en av ti av respondentene hadde opplevd vold mellom foreldre (Dale, et al., 2023, s. 115-116).

Det å oppleve å være vitne til at foreldre utøver vold mot hverandre blir regnet som psykisk vold mot barnet. Det er ikke en enighet blant forskere om hvordan dette bør klassifiseres. Imidlertid er det en enighet om at det er en belastning som påføres barnet på lik linje med andre former for overgrep, og det kan også være en like stor belastning som å bli utsatt for volden selv (Thoresen & Hjemdal, 2014, s. 116). Barnet er også utsatt for fare for sin egen helse og utvikling ved å være vitne til at foreldrene slår hverandre (Aadnanes, 2020, s. 32).

Vold og overgrep har store konsekvenser for barnet sin fremtid. Barnet har en større sannsynlighet for psykiske helseproblemer slik som depresjon, angst og posttraumatiske stressreaksjoner når de blir voksne. Barn som har opplevd vold i barndommen kan for eksempel få spiseforstyrrelser, vektproblemer og misbruksproblematikk. Det kan også føre til kortere levetid. Det å oppleve vold og overgrep kan også føre til at man utøver slike handlinger selv i voksen alder, samt selvskading, selvmordsforsøk og selvmord. Opplevelsen kan også føre til reviktimisering. Det vil si at det er større sannsynlighet for å oppleve samme voldshendelser i voksen alder. Jo flere voldsformer man blir utsatt for i barndommen, desto større er sjansen for å ha et vanskeligere livsløp (Aadnanes, 2020, s. 50).

2.5 Vold i parforhold

2.5.1 Perspektiver på vold i nære relasjoner

Vold i parforhold kan bli forstått som mer enn et samfunnsproblem. Det kan være et likstillingsproblem, helseproblem, rettslig problem, familieproblem og et økonomisk problem (Bjørnholt, 2019, s. 34).

Likestillingsproblem viser til sosiale og institusjonelle årsaker. Det viser også til kjønnete strukturer i samfunnet og hvordan de er med på å bidra til kjønnet ulikhet når det gjelder å bli utsatt for vold. Hvilket arbeid som er gjort tidligere for likestilling og kjønnsrettferdighet er viktige virkemiddel for å forebygge vold (Bjørnholt, 2019, s. 35).

Rettslig problem viser til at lovendringer og endringer av rettslig praksis har vært viktig virkemidler for å endre perspektivet på partnervold. Vold i nære relasjoner er et lovbrudd, og blir dermed knyttet opp mot justisfeltet. Det har også en hensikt om at det skal være en avskrekking og øke bevisstheten rundt vold (Bjørnholt, 2019, s. 36).

Ved å se på vold som et økonomisk problem problematiserer man hvilke økonomiske konsekvenser det har for samfunnet og individet. Det å beregne hvor mye volden koster samfunnet er med på å synliggjøre for blant annet politikere konsekvensene (Bjørnholt, 2019, s. 36).

Helseperspektivet ser på vold som et helseproblem der risikoen går på det individuelle for både utøver og offer (Bjørnholt, 2019, s. 19). Ifølge Bjørnholt (2019, s. 36), er ikke helseperspektivet knyttet opp mot noen sosiale bevegelser slik som likestillingsperspektivet. Helseperspektivet er derimot viktig fordi helsefeltet har store ressurser og gode utbygde institusjoner (Bjørnholt, 2021, s. 36).

Ved å se på vold som et familieproblem setter man søkelys på risikofaktorer og marginalisering av volden. Innenfor dette perspektivet er de viktigste aktørene de som jobber i feltet, slik som sosialarbeidere, saksbehandlere og ansatte i barnevernet. De har som et mål å drive med individuell eller familiær behandling. En av fordelene med å anvende et familieperspektiv er at man kan ha mulighet til å ivareta og beskytte andre familiemedlemmer fra voldsutøveren. Derimot må mange kvinner fremdeles forholde seg til en voldelig partner hvis de har felles barn selv ved et samlivsbrudd (Bjørnholt, 2019, s. 37). Bredal og Stefansen (2022) fant det samme som Bjørnholt (2021) argumenterte for, at dersom barnevernet bruker en foreldrekonflikttilnærming kan det bidra til å opprettholde voldsregimet. Bredal og Stefansen (2022, s. 17) argumenterte også for at ved å legge til en konfliktforståelse der det har vært vold, er det ikke en nøytral tilnærming. Ifølge dem, er det til utøverens interesse, og en foreldrekonflikttilnærming er den varianten der kvinner opplever at barnevernet ikke tar stilling til noen av partene (Bredal & Stefansen, 2022, s. 17).

2.5.2 Voldsutsatte mødre

Hensynet til barna og frykten for konsekvensene av hva som kan skje ved et eventuelt samlivsbrudd kan gjøre prosessen med å separere seg fra en voldelig partner vanskeligere. Partneren kan true med en skitten rettsak, kidnapping av barn og komme med drapstrusler. Det å gå fra en voldelig partner øker risikoen for alvorlig vold og risikoen for drap. For flere blir samarbeidet om barna etter et samlivsbrudd en arena for fortsettelse av voldsregimet. Barn som er vitne til vold mot en foreldre er også i risikozonen for å bli utsatt for vold (Bjørnholt, 2021, s. 7).

Andre negative konsekvenser er at fedrene ofte har en autoritær foreldrestil. Det kan føre til at barna kan bli utsatt for vold. Det kan også medføre til at mødrene kompenserer ved å ta mer ansvar selv i og med at fedrene har manglende interesse og mangelfull foreldrekompetanse. Tilpasning ovenfor den voldelige partneren kan også ha konsekvenser for egen foreldrepraksis ved at man for eksempel må skjule omsorg man gir til barna ovenfor faren (Bjørnholt, 2021, s. 6).

Mødrene kan også tape økonomisk i forbindelse med samlivsbruddet. Mødre med delt bosted kommer dårligere ut av alle grupper skilte foreldre, mens fedre med delt bosted kommer best ut. Ved at mødre ofte er tapere økonomisk og at far kommer best ut av en skilsmisse og beholder felles bolig, kan resultere i at mødrene stiller svakere i vurdering om hvem av foreldrene som kan tilby kontinuitet og omsorg for barna (Bjørnholt, 2021, s. 9).

2.5.3 Voldsutsatte menn i parforhold

Vold i parforhold blir ofte fremstilt som en tydelig kjønnet rollefordeling der en mann utøver vold mot en kvinne. Denne forestillingen har imidlertid begynt å bli utfordret. Studier viser at norske menn også blir utsatt for vold i parforhold (Rosten, 2020, s. 88). Offerrollen innenfor partnervold har tradisjonelt vært assosiert med feminin fysisk underlegenhet i parrelasjonen. Det kan føre til at det er vanskeligere for menn å snakke om sine erfaringer som voldsutsatt. Menn som er voldsutsatt forsøker å balansere og bagatellisere det å være voldsutsatt på en mandig og en maskulin fremtoning (Rosten, 2020, s. 89). I norske omfangsstudier oppgir menn omtrent like ofte som kvinner at de har vært utsatt for vold i parforhold. Graden på alvorret på volden er imidlertid lavere for mennene. Kvinnen oppgir oftere også at de har en frykt for voldsutøveren (Bjørnholt, 2019, s. 43-44). Det at menn ofte bagatelliserer og normaliserer volden kan handle om at mennene forsøker å bevare sin mannlige identitet, og forsøker å distansere seg fra det de forstår som en kvinnelig posisjon å være redd og svak (Rosten, 2020, s. 89).

Menn møter andre kulturelle forventninger til det å søke anerkjennelse som voldsutsatt. Kvinner kan bli møtt med forståelse, anerkjennelse og at de er ansvarligere for sin fremtid. Menn kan risikere å ikke bli tatt på alvor som et voldsoffer. Det kan handle om kulturelle forestillinger og forventninger som er knyttet opp mot kjønn når det gjelder vold og offerskap. Kvinner blir ansett som det fysisk svakere kjønn, og bildet av menn som inntar offerrollen

antas å bryte med «hegemoniske» maskulinitetsidealer knyttet til det å være sterke og handlekraftige menn (Rosten, 2020, s. 89; Rosten, 2020, s. 102).

2.6 Høykonflikt eller vold

Skillet mellom høykonfliktsaker mellom foreldre og vold mellom foreldre kan være vanskelig å definere (Acher-Kuhn, 2018, s. 221). Helland og Borren (2015, s. 6) har også påpekt at det mangler en god nok definisjon på høykonfliktsaker. Imidlertid blir det brukt når konflikten mellom foreldrene er langvarige og intense at konflikten får negative konsekvenser for parforholdet og andre familiemedlemmer (Helland & Borren, 2015, s. 10). Par som er i høykonflikt kjennetegnes ved at de har en mistillit til hverandre, repeterende argumentasjon og liten vilje til å forhandle og inngå kompromiss med hverandre (Heggdalsvik, 2020, s. 77). Ansatte i barnevernet frykter at en høykonflikt mellom foreldre kan føre til at barn får et høyt nivå av indre stress, press og en redsel (Sudland & Neumann, 2021, s. 143). Maktbalansen mellom partnerne er ujevn, og det er en asymmetrisk balanse mellom partene der det vold involvert. I høykonfliktsaker kan det argumenteres for at maktbalansen mellom partnerne er noenlunde lik, og foreldrene trenger ikke å ta sikkerhetsmessige forhåndsregler. I situasjoner der det er vold skal alltid barnas beste tas hensyn til. Foreldrene i høykonfliktsaker har en tendens til å navngi hverandre som kilden for problemene. Der det er vold, pleier utøveren å minimere dens negative påvirkning på moren og barnet (Archer-Kuhn, 2018, s. 221). Ved at voldsutsatte mødre ønsker minst mulig kommunikasjon med faren i slike situasjoner kan også være med på å skjule volden og kontrollen ovenfor hjelpeapparatet (Archer-Kuhn, 2018, s. 227).

Kategorien om å være vitne til vold i nære relasjoner henviser til vold mot barnet sin omsorgsperson. Det kan enten være vold mot mor eller far (Bredal & Stefansen, 2022, s. 131). Fortsatte voldsregimer etter samlivsbrudd handler om at bruddet ikke nødvendigvis stopper utøveren for å utøve vold. Utøver kan ty til andre taktikker for å true, slik som å overvåke, plage ved å bombarder med meldinger enten i form av tekstmeldinger eller e-post. Det kan også skje i ytterligere alvorlig karakter som verbale og fysiske angrep. Dette er med på å hindre i de aller fleste tilfelle, at moren kan skape et trygt og autonomt liv (Bredal & Stefansen, 2022, s. 133).

2.6.1 Voldsutsatte mødre sin erfaring med barnevernet

De voldsutsatte sitt møte med hjelpeapparatet kan også være et problemområde. I Bjørnholt (2021, s. 10) sin studie viste det seg at to tredeler av hennes utvalg var i kontakt med ulike deler av hjelpeapparatet. Kontakten var både i forkant og i etterkant i forbindelse med et samlivsbrudd. De i utvalget hennes som hadde hatt en kontakt med hjelpeapparatet opplevde halvparten av dem å ikke bli trodd eller å få tilstrekkelig hjelp. Noen opplevde at møtet med blant annet familievernkontoret og barnevernet var en ekstra belastning. Barnevernet og familievernet er i tillegg en arena der man må legge til rette for kontakt og samarbeid med faren. Et problem som blir trukket frem er at de ansatte har på seg likestillingsbriller som kan føre til at de ser en fortvilet far og en lite samarbeidsvillig mor (Bjørnholt, 2021, s. 10-11).

Dette kan slå negativt ut en voldsutsatt mor ved at det er som regel far som engasjerer og oppmuntrer til kontakt med både barnet og den andre partneren i forbindelse med et samlivsbrudd (Bjørnholt, 2021, s. 7; Bjørnholt, 2021, s. 12; Bredal & Stefansen, 2022, s. 5). Dette viser altså til den samarbeidsvillige foreldreperspektivet, fordi mødrene har lyst til å skjerme barna fra den voldelige faren i frykt for at barna kan bli utsatt for vold.

Konsekvensene er at de kan miste hele eller deler av foreldreretten til barna fordi den voldsutsatte moren kan bli oppfattet som vanskelig å samarbeide med (Archer-Kuhn, 2019, s. 220).

At hjelpeapparatet har en konfliktfokus kan være et problem. Ved at de operere ut ifra en konfliktsløyende modell kan de dermed overse vold og asymmetriske konflikter. Kvinnene i studien til Bjørnholt (2021) var også kritiske til kunnskapen og kompetansen til de ansatte i hjelpeapparatene er for lav til å skille mellom hva som er vold og hva som er høykonfliktsaker (s. 10-11).

Tidligere forskning av Bredal og Stefansen (2022) viser til at utøveren bruker samarbeid og konflikter rundt felles barn til å fortsette kontrollen og trakasseringen (s. 133). Voldsutøver kan også sende barnevernet en bekymringsmelding med påstander om at moren er uegnet som mor. Dette fører til at moren må ha kontakt og det påfører emosjonell belastningen og økonomiske utgifter (Bredal & Stefansen, 2022, s. 133). Litteraturen om vold etter samlivsbrudd har fokuset på omsorgstvister. Det viser til at fortsettelsen av voldsregimet henger sammen med rettsutviklingen om barnefordeling. Det er ønsket og et ideologisk press om at begge foreldre skal dele på omsorgen, og det fremmes som det beste for barna. I de alle

fleste tilfeller er det slik. Imidlertid kan det ha sine ulemper ved at voldelige fedre kan gå rettens vei for å få mer samvær med barna og de kan bli møtt med anerkjennelse. Mødre som motsetter seg far sitt ønske om involvering kan bli oppfattet som fiendtlige og at de fremmedgjør barna sine ovenfor far. På den måten tilrettelegger allerede eksisterende systemer for fortsettelsen av voldsregimet (Bredal & Stefansen, 2022, s. 134).

I 2013 publiserte VG en metoderapport som omhandlet blant annet at barn kan i noen tilfeller ikke blir trodd i det norske rettsvesenet. I rapporten konkluderte de med at sakkyndige psykologer ofte konkluderer med at mødre manipulerer barn til å fortelle om overgrep for å skade eller å ta hevn på eksmannen. Det ble drøftet rundt om at det manglende kompetanse hos norske dommere om barnerett, overgrep og vold. Dommerne pleier å lene seg på de sakkyndige sin rapport, og dermed er det de sakkyndige som avgjør sakene (Ridar & Giæver, 2013, s. 15). Det ble bestemt i 2019 at det ikke skulle innføre obligatoriske kompetansekrav for dommere (Bufdir, 2020).

Barnevernet er preget av en foreldrekonflikttilnærming. Tilnærmingen viser til at må være samarbeid og stadig kontakt med foreldrene. En foreldrekonflikttilnærming kan bli argumentert som en institusjonell svikt der systemet ikke bare invaliderer kvinner sin erfaringer og situasjoner, men skaper også betingelser for fortsatt vold (Bredal & Stefansen, 2022, s. 143). Høykonfliktsaker har økt i barnevernet (Sudland & Neumann, 2021, s. 137), og det er etablert kunnskap om at vedvarende og fastlåste konflikter mellom foreldre gir økt risiko for ulike problemer hos barna. Bjørnholt (2019; 2021) og Bredal og Stefansen (2022) har samme hypotese om at streke føringer rundt normen om et likestilt foreldreskap er med på påvirke saksbehandlere sitt fokus på alle saker som omhandler omsorgstvister, og ikke bare i høykonfliktsaker.

Bredal og Stefansen (2022) viser og til at en voldstilnærming kan bidra til at voldsregimet opprettholdes dersom kvinnen blir erkjent som en mor som skal beskytte barna mot volden (s. 144). Denne forståelsen kan forstås som morsklandring, eller beskyttelsesvikt (Bredal & Stefansen, 2022, s. 144; Lapierre, 2021, s. 466). Det handler om at mødre anses å ha hovedansvaret for barneomsorgen. Dermed blir mødre forstått som ansvarlig når deres omsorgsevne svekkes. Beskyttelsesvikt kommer fra å bli eller avslutt ultimatumet. Det vil si at barnevernet kan kreve at voldsutsatte mødre skal bryte kontakten med den voldelig faren

hvis de skal unngå omsorgovertakelse. Hvis mødrene ikke gjør det, blir det betegnet som et beskyttelsesvik (Bredal & Stefansen, 2022, s. 134).

Mødre som søker hjelp hos barnevernet etter et samlivsbrudd, kan også ha en negativ opplevelse. Opplevelsen kan være at barnevernet informerer om at det ikke er deres oppgave å hjelpe dem. Som beskrevet i innledningen, påpekte Sudland og Neumann (2021) at mange ansatte i barnevernet anså at konflikter mellom foreldre tilhørte familievernet. Mødrene kan dermed oppleve at barnevernet ikke ønsker å involvere seg hvis det er en pågående konflikt mellom foreldrene. De mødrene som har opplevd å få god hjelp har påpekt det å bli trodd, få emosjonell støtte, oppmuntring og hjelp til andre praktiske ting og økonomisk hjelp som viktig. Det var og viktig for mødrene at barnevernet anerkjente volden, holdt utøveren ansvarlig for volden og stå opp mot ham. At barnevernet drev med aktivt hjelp på deres sin vegne, ved å følge dem til politiet eller få iverksatt beskyttelsestiltak var også viktig (Bredal & Stefansen, 2022, s. 135).

I de sakene barnevernet stiller seg nøytral blir det ord mot ord mellom foreldrene. Barnevernet prøver her å få foreldrene til å forstå hvor skadelige denne konflikten er for barna. Saken blir oppfattet som en foreldrekonflikt eller en høykonfliktsak der begge foreldrene blir anklaget for å ikke se på barna sine behov. Barnevernet fokuserer på hvilken evne foreldrene har til å samarbeide i saken. Kvinner som har blitt møtt med høykonflikttilnærming, har opplevd å bli anklaget for samværs sabotasje. Hvis barnet uttrykker motstand til å dra til faren ved samvær eller delt bosted, kan det tolkes som at barnet har en usunn tilknytning til moren, og at moren fremmedgjør barnet for faren (Bredal & Stefansen, 2022, s. 139).

Barnevernet har også ulike tilnærminger i de sakene der de anerkjenner at vold har vært til stede. Den første tilnærmingen viser til at barnevernet fokuserer på barna, og ser på moren som omsorgsutøver. I den andre tilnærmingen ser barnevernet på moren som voldsutsatt (Bredal & Stefansen, 2022, s. 139).

Når barnevernet ser på mor som omsorgsutøver anser dem volden mot moren som en risiko for barna. Moren blir dermed vurdert ut ifra hvorvidt hun klarer å beskytte barna ved å regulere faren. Det at hun selv er et offer får mindre eller ingen oppmerksomhet. I denne voldstilnærmingen kan mødre oppleve at barnevernet ikke er klar over hvilke konsekvenser volden kan føre til (Bredal & Stefansen, 2022, s. 143). Ifølge Bredal og Stefansen (2022, s.

140), kan mødrene slite med frykt, utrygghet og de kan bli skremt av lyder eller hvis de måtte ta kontakt med faren. I denne tilnærmingen kan også barnevernstjenesten kreve at moren stopper samværet faren har med barna, og det kan føre til negative reaksjoner fra faren, og det kan forverre situasjonen (Bredal & Stefansen, 2022, s. 140).

Når barnevernet ser på moren som voldsutsatt, blir en del av saken å hjelpe mødrene med konsekvensene av volden og relasjonen til voldsutøveren. Det er en viktig tilnærming i følge Lapierre (2021, s. 473), ettersom at vold mot barn og kvinner er sammenvevde deler av ett og samme voldsregime. Barnevernet hjelper mødrene med å minimere kontakten med faren. Her trenger ikke mødrene å bevise ovenfor barnevernet at de samarbeider med faren. De anbefaler moren å minimere kontakten med faren for å beskytte seg selv og barnet. Barnevernet tar seg av kontakten med faren uten å involvere moren (Bredal & Stefansen, 2022, s. 141).

Barnevernet fungerer dermed som en buffer mellom moren og faren. Ved å være en buffer mellom dem tar også barnevernet på seg en rolle som en støttespiller for moren i møter med andre instanser. Barnevernet gjør det for å forhindre at faren kan bruke andre instanser for å fortsette voldsregimet. Det å klare å avsløre voldsutøveren er sentralt for tilnærmingen. Det er også viktig at saksbehandlerne klarer å gjennomskue eventuell manipulasjon av far til barna. (Bredal & Stefansen, 2022, s. 142).

2.6.2 De ansatte i barnevernet og familievernet sin erfaringer i arbeidet med foreldrekonflikter

Ifølge Wejden (2008, s. 65), har det ikke alltid blitt definert av ansatte i barnevernet at det er skadelig for et barn av være vitne til vold. Først på 2000 tallet ble det definert som skadelig, og at det er en form for omsorgssvikt ovenfor barna å være vitne til vold (Wejden, 2008, s. 65). Utvalget til Wejden (2008, s. 65) henviste til at bekymringsmeldinger der det står beskrevet at mor blir utsatt for vold ble vurdert basert på det er en stor risiko for barnet å leve i. I noen saker ga ikke bekymringsmeldingen nok opplysninger til å vurdere sakene som alvorlige nok til å gjennomføre strakstiltak som besøksforbud. I enkelte saker kunne barn bli hjemmeværende hos foreldrene mens undersøkelsen pågikk og disse sakene kan deles inn i tre grupper (Wejden, 2008, s. 65-66).

Den første gruppen viser til at noen av meldingene ikke handler om vold, men at voldshandlingene kommer frem senere i løpet av saken. Den andre gruppen viser til

foreldrene, oftest moren, tar kontakt med barnevernet for å få hjelp. Den tredje gruppen viser til at barnet/ungdommen selv har atferdsproblemer og er voldelig (Wejden, 2008, s. 66).

I de aller fleste sakene er det far som er voldelig mot mor eller barnet, eller begge deler. I noen tilfeller har ikke barnevernet tillit til at far vil endre seg. Her forventer saksbehandlere at mor selv skal beskytte barnet mot å bli utsatt eller være vitne til vold. Imidlertid hvis mor bestemmer seg for å ikke ta bekymringen alvorlig vil det skapes en mistillit mellom barnevernet og mor. Det har hendt at mor har fortalt tidligere om volden, for å trekke uttalelsen tilbake og benekte og bagatellisere det. I de sakene der det blir bagatellisert, er familiene fra det som blir beskrevet som et lukket familiesystem. Det vil si at familiemedlemmene ikke snakker om volden fordi de opplever en skam og en skyld for å bli utsatt for volden, eller at de er redd for konsekvensen av å snakke om volden (Wejden, 2008, s. 72) I slike tilfeller kan barnevernet gå inn med makt for å beskytte barnet (Wejden, 2008, s. 72). Utvalget til Wejden (2008, s. 73) beskrev også at de gangene de var bekymret for at mor ble utsatt for vold var da det var synlige merker etter vold. På bakgrunn av stor bekymring valgte utvalget å avvike fra vanlig prosedyre. Her klarte de å overbevise mor å la seg bli akutt plassert for hennes og barnas beste til tross for at mor ikke ønsket å forlate mannen sin. Dette illustrer hvor komplekst forholdet mellom vold og kjærlighet er, og at de vanskelig å forlate en voldelig partner (Wejden, 2008, s. 73-75).

I Olkowska, et al., (2020) sin studie går de enda mer i dybden, enn det Wejden (2008) gjorde, men de fokuserte på hvilke erfaringer ansatte i familievernet har i saker der det er snakk om vold mellom foreldre. Som påpekt i innledningen er det mange ansatte i barnevernet som anser at konflikter mellom foreldre tilhører familievernet. Heggdalsvik (2020) har argumentert i sin studie at det trenges mer forskning rundt skjæringspunktet for når saker tilhører barnevernet og når det tilhører familievernet. Samsonsens, et al., (2022, s. 25) påpekte at en større klarhet på når foreldrekonflikter tilhører barnevernet og familievernet kan det føre til en mindre frustrasjon mellom de ansatte familievernet og barnevernet.

Ifølge Olkowska, et al., (2020, s. 276) er de vanligste tiltakene som brukes av familieveiledere i foreldrekonflikter, er mekling og familieveiledning. Målet er å dempe konflikten og skape en bedre kommunikasjon mellom foreldrene. Familievernet jobber med å hjelpe foreldrene å få til en samværavtale, veilede foreldre i hvordan de kan samarbeide etter bruddet. Familievernet veileder også om hvordan en konflikt kan påvirke barna, og de hjelper foreldrene med

veiledning for hvordan barna kan skjermes mot konflikten (Olkowska, et al., 2020, s. 276). Her kan man trekke en tråd til den nøytrale posisjonen mange mødre opplevde at veilederne i barnevernet brukte (Bredal & Stefansen, 2022, s. 140). Dette arbeidet er vanskelig og tidkrevende. Det kan være vanskelig å finne en balansegang mellom å fokusere på barnet og fokusere på foreldrene. Veilederne har også en frykt for at de skal bli manipulert til å velge side i kampen mellom foreldrene. Arbeidet med foreldre i konflikt har også en lav status blant de ansatte i barnevernet fordi det kan oppleves som vanskelig å få til en endring hos foreldrene (Olkowska, et al., 2020, s. 276).

Det å forholde seg nøytral er en egenskap familieveilederne uttrykte som viktig (Olkowska, et al., 2020, s. 282). Det er et faglig prinsipp og en vanlig tilnærming i arbeidet. Å kunne holde seg nøytral blir knyttet til det å kunne arbeide systematisk og å kunne reflektere. Det handler om å få begge foreldrene sitt perspektiv frem i lyset og å ikke dømme foreldrene. Å være nøytral handler også om å hindre å komme i en allianse med en av foreldrene og ikke være en brikke i konflikten (Olkowska, et al., 2020, s. 283).

Å ha fokus på barnet er lovpålagt for veiledere i barnevernet (Barnevernsloven, 2021). For å ha dette perspektivet bruker veilederne forskjellige tilnærminger. Den første viser til å få frem barnas perspektiv ved å snakke direkte med barnet, enten alene eller med foreldrene til stede. En annen metode er å komme raskt i gang med å kartlegge barnet sin hverdag, og hvilke praktiske gjøremål og rutiner foreldrene må kommunisere bedre om. Enkelte veiledere opplevde imidlertid at der konflikten mellom foreldrene er vanskelig og fastlåst kan fokuset på barna forsvinne både for dem selv og for foreldrene. Veilederne kan dermed bli frustrert over at foreldrene ikke er oppmerksom på hvordan deres konflikt er med på å påvirke barnet negativt (Olkowska, et al., 2020, s. 284-285).

Et tredje perspektiv er å skape trygge rammer i arbeidet. Veilederne har tydelige rammer for hvordan samtalene skal foregå og leder samtalene. (Olkowska, et al., 2020, s. 286). Olkowska, et al., (2020, s. 286) tolker dette som at veilederne ønsker å lage et trygt rom for å møte uforutsigbare reaksjoner. Her blir det også poengtert at noen av veilederne ønsker å lage en felles kjøreplan med foreldrene om hvilke rammer som skal være gjeldene. Det å lage tydelige rammer handler også om å være bevisst på når og hvor møtene skal foregå for å håndtere utforutsette situasjoner bedre. Det å kunne tilpasse seg i rammene er viktig, slik som å tilpasse

begrepsbruken og språket ut ifra hvem de snakket med. Å være bevisst på dette kan hjelpe veilederne med å regulere følelsene til foreldrene (Olkowska, et al., s. 286-287).

Det fjerde og siste funnet viser til det emosjonelle arbeidet veilederne må gjennom. Veiledere kan oppleve irritasjon, oppgitthet, avmakt, hjelpeløshet, eller å føle seg håpløs. Strategier kan være å jobbe med sine egne tanker bort fra det negative. Veilederne kan også regulere følelsene til hverandre hvis de ikke var alene om en sak. Veiledere kan snakke om ting som har skjedd i etterkant av en veiledningssamtale. Det å ha mulighet for å kunne reflektere og snakke med andre med kollegaer blir fremhevet som viktig av familieveilederne for å håndtere sine egne følelser, og ikke la følelsene og tankene bli en belastning (Olkowska, et al., 2020, s. 288). Det å jobbe med andre mennesker i en vanskelig livssituasjon kan være krevende. Bred erfaring med arbeidsfeltet kan derimot hjelpe på, samt å dele egne erfaringer fra sitt eget liv i moderat grad med familiene kan i tillegg være med å styrke relasjonen mellom veilederen, barna og foreldrene (Olkowska, et al., 2020, s. 289).

3.0 Teori

I dette kapitlet vil det teoretiske rammeverket presentert for å belyse problemstillingen. Hovedteorien er bakkebyråkrati som er skrevet av Michal Lipsky på 80 tallet² (2010). Det er hensiktsmessig å anvende teorien om bakkebyråkrati for å belyse problemstillingen fordi den viser til at hvordan arbeidet til ansatte i ulike velferdstjenester kan innebære. De ansatte i et bakkebyråkrati har høy jobbautonomi, der det er stor romt for bruk av faglig skjønn i arbeidet. Til tross for det må de ansatte forholde seg til regler, prosedyrer og lover i arbeidet. Jeg vil helt til slutt presentere omstruktureringen av barneverntjenesten har gjennomgått, som kan argumenteres av Brottveit, et al., (2015) er inspirert av New Public Management.

I det andre delkapitlet vil jeg presentere det likestilte foreldreskapet i Norge. Her vil jeg ta i bruk av ulike teorier og perspektiver, som velferdsregimer av Esping-Andersen (2014), den doble likestillingsmodellen vi har i Norge og det tredje skiftet av Arlie Hochschild (1997). Dette vil være med på å belyse hvilke utfordringer og erfaringer de ansatte i barnevernet har angående blant annet likestilling i avdekking av vold mellom foreldre.

---

² Lipsky publiserte en revidert versjon i 2010.

I det tredje delkapittelet vil jeg presentere teori om ulikhet, der interseksjonalitet er paraplyen for hvordan de ansatte beskriver og håndterer forskjellen med ulike grupper i befolkningen. Jeg vil først presentere Pierre Bourdieu (2011) sin definisjon av klasse og makt for å kunne forklare til hvilken forskjell de ulike klassene har for arbeidet med å avdekke vold mellom foreldre. Jeg vil også presentere typologien om forsørgermodeller for å vise til ulike omsorgspraksiser, og hvordan dette er med på påvirke arbeidet til de ansatte i utvalget.

I det siste delkapittelet vil jeg presentere klemetsrudmodellen (Gaathje, et al., 2017). Denne modellen er faglig modell som brukes som en ramme for hvordan ansatte i barnevernet møter med familier som lever med vold i nære relasjoner.

3.1 Bakkebyråkrati

Teorien om bakkebyråkratiet som Michael Lipsky skrev på 1980 tallet har forandret måten vi tenker om byråkratiene i velferdssystemet (Maynard-Moody & Portillo, 2010, s. 252). Teorien er utviklet fra empiriske studier utført i USA på 60 og 70 tallet (Lipsky, 2010). Teorien blir også brukt i Norge og i andre land. Bakkebyråkrater er de som jobber direkte med brukere, slik som en veileder ansatt i en velferdsinstitusjon. De ansatte har få ressurser å jobbe med og de må utvikle rutiner for å håndtere arbeidspresset (Maynard-Moody & Portillo, 2010, s. 256). Dermed er bakkebyråkrater portvakter som avgjør hvem de skal hjelpe og hvem som skal bare behandles videre i systemet (Zacka, 2017, s. 24). Arbeidshverdagen deres handler også om å møte personer i ulike situasjoner. Disse personene er ofte i vanskelige og ubehagelige situasjoner (Maynard-Moody & Portillo, 2010, s. 256).

For å forstå hvordan bakkebyråkratene påvirker livet til deres brukere, befolkningen og hvordan politikken blir gjennomført, hvordan politiet, lærere, sosialarbeidere og mange andre gjør jobben sin, fokuserte Lipsky på hvordan de som jobbet på bakkeplanene i byråkratiene tok sine avgjørelser. Lipsky fokuserte på hvor bakkebyråkratene var plassert i hierarkiet, og hvilket forhold de hadde til sine sjefer, kolleger, brukere og befolkningen. Lipsky analyserte hvordan det former bakkebyråkraters motiver og avgjørelser. Bakkebyråkrater er «frontline» arbeidere for velferdsinstitusjonene i og med at de jobber på bakkeplan i et system preget av regler, prosedyrer og skjønnsarbeid (Maynard-Moody & Portillo, 2010, s. 255).

Et annen viktig element i arbeidet til bakkebyråkratene er kontakten med brukere og befolkningen. Noen ganger kan kontakten være kort, og noen ganger kan kontakten være

langvarig. Kontakten skaper en form for en relasjon mellom ansatt og bruker. Denne personlige kontakten er fremdeles relevant for å forstå arbeidet til bakkebyråkratene og noe av den belastningen de kan oppleve (Maynard-Moody & Portillo, 2010, s. 257). Et eksempel som blir trukket frem av Maynard-Moody og Portillo (2010, s. 257) er at en sosialarbeider kan miste nattesøvnen på grunn av et barn som lever med vold i nære relasjoner. De ansatte kan og oppleve mange typer følelser i møter med brukere, de kan ha en følelse av medfølelse, avsmak, frykt, irritasjon og frustrasjon (Maynard-Moody & Portillo, 2010, s. 257).

En primær rolle bakkebyråkratene har er å behandle mennesker. Brukeren sitt møte med byråkratiet viser til at de blir transformert til deltakere og blir plassert i en passende kategori hos intuisjonen (Maynard-Moody & Portillo, 2010, s. 258; Lipsky, 2010, s. 59).

Bakkebyråkratene må imidlertid også vurdere behovet og situasjonen til brukeren, og som regel passer ikke brukeren i en spesifikk kategori, grunnet bruken kan ha forskjellige behov og omstendigheter. Bakkebyråkratene kan ikke bli redusert til ferdig programmerte formater siden de har en medmenneskelig relasjon til brukeren. Mange som velger å jobbe som bakkebyråkrat har et stort ønske om å hjelpe andre og bidra til samfunnsoppdraget (Maynard-Moody & Portillo, 2010, s. 259).

Bakkebyråkratene har også i stor grad mulighet til å utøve skjønn i sitt arbeid.

Bakkebyråkratene kan for eksempel velge å ignorere at en bruker er forsinket til et tiltak de har gitt dem. Bruken av skjønn gir dem makt og muligheter til å gjøre meningsfulle avgjørelser (Maynard-Moody & Portillo, 2010, s. 258). Maynard-Moody og Portillo (2010, s. 259) påpeker at dette er paradoks i seg selv. Bakkebyråkratene har lover, regler og prosedyrer som må følges, imidlertid fører det også til muligheter for skjønnsutøvelse fordi de jobber med individuelle personer (Maynard-Moody & Portillo, 2010, s. 259).

Man kan imidlertid argumentere for at Lipsky hadde et dystert syn på statusen til bakkebyråkratene. Bakkebyråkratene er på bunnen av organisasjonshierarkiet. Det er de som er nyansatte og representerer en inngang eller et startsted innenfor offentlig sektor. Det er lite rom for å jobbe seg oppover i systemet (Maynard-Moody & Portillo, 2010, s. 255). Imidlertid begrunnet Lipsky sitt syn i den reviderte utgaven fra 2010. Han skrev at fra utgaven fra 1980 at han kom med to påstander. Den første var at utøvelsen av skjønn er en viktig del av arbeidet til en bakkebyråkrat. Til tross for det mangler bakkebyråkrater tid, informasjon om saken eller gode nok ressurser for å ta en god nok faglig skjønnsvurdering.

Samlebåndproduksjon av brukere er vanlig for bakkebyråkrater og det har konsekvenser for kvaliteten på arbeidet (Lipsky, 2010, s. xi). Den andre påstanden er at til tross for at det er forskjellige roller mellom bakkebyråkratene ved at de jobber i forskjellige yrker, er det en strukturell likhet mellom rollene. Selv om yrkene er forskjellige, er de bundet til å følge lover og regler (Lipsky, 2010, s. xii).

Lipsky (2010, s. xii) påpekte at uttrykket bakkebyråkrat viser til en spenningen mellom det å følge byråkratiske regler og håndtere individuelle saker på tilstrekkelig måte med tanke på utøvelsen av skjønn og å behandle alle likt. Denne spenningen kan man se er gjeldene i dag, og det er gjeldene for utvalget i dette masterprosjektet.

3.1.1 Autonomi

Høy grad av jobbautonomi i bakkebyråkratiene er en viktig egenskap (Maynard-Moody & Portillo, 2010, s. 260). Autonomi kan bli definert som hvilket rom man har til å bestemme over egne handlinger og atferd. Det knyttes opp mot graden av styring og kontroll fra ledelsen i en organisasjon, og i hvilken grad arbeidet styres av tydelige regler, prosedyrer, rutiner og måleindikatorer (Røhnebæk & Løberg, 2021, s. 73). Arbeidet til en bakkebyråkrat gjør det vanskelig å ha kontroll over alt de gjør. En annen ting som kan prege ansatte, er mangelfull tilgang på tilstrekkelige resurser. En konsekvens kan være er at de ansatte må velge hvem som får hjelp eller ikke, hvilken sak behøver mer oppmerksomhet ut ifra den nåværende situasjonen. En fordel bakkebyråkrater har er at de høyere oppe i organisasjonen sjeldent kan være sikker på at bakkebyråkratene tar sine skjønnsmessige avgjørelser basert på deres ønsker (Maynard-Moody & Portillo, 2010, s. 260; Lipsky, 2010, s. 48).

Bakkebyråkratene kan skape sin egne prioriteringer enn det ledelsen ønsker. Lipsky (2010, s. 85-86) argumenterte at de gjorde dette på grunn av at de ansatte er motivert for å minimere fare og ubehag og maksimere effektivitet og tilfredshet. De kan dermed utvikle snarveier for å håndtere det komplekse i arbeidet, opprettholde og øke sin autonomi (Maynard-Moody & Portillo, 2010, s. 260; Lipsky, 2010, s. 85-86). Bakkebyråkrater har gode intensjoner og ved at de har gode intensjoner skaper de en politikk. Politikken skapes igjennom at de har begrenset med ressurser og problemene kan være vanskelige og abstrakte. Det kan føre til at bakkebyråkratene utvikler mestringsstrategier som gjør at resultatene blir annerledes enn det som er bestemt av politikken. Det handler i tillegg om at politikken sine mål er uklare og vanskelig å operasjonalisere og det medfører i tillegg til utvikling av forskjellige

mestringsstrategier (Lipsky, 2010, s. 45-47; Lipsky, 2010, s. 84). Bakkebyråkrater blir også påvirket av bestemte mål for organisasjonen, noe som kan føre til at brukere ikke blir fulgt opp på en tilstrekkelig måte (Lipsky, 2010, s. 52).

3.1.2 New Public Management i barnevernet

Barnevernet har i de siste tiårene vært preget av store omorganiseringer som har ført at det har kommet inn flere byråkratiske regler. Nå styres barnevernet mer sentralt, og det lokale handlingsrommet er blitt erstattet med standardiserte arbeidsmodeller og tjenester (Røsvik, et al., 2021, s. 175). Flere reformer i offentlig sektor omhandler flere nivå av styring og mer samhandling mellom nivåene. Hensikten til reformene er å balansere politisk kontroll og å beholde den lokale autonomien (Misund, 2022, s. 3). Hovedmålet ved opprettelsen av Bufetat er at det skal bidra til en bedre profesjonell og økonomisk styring av barnevernet, og at barna skal få lik behandling uavhengig av hvor de bor i landet. Videre er hensikten med reformen et bedre samarbeid med kommunene og bedre kvalitet på alle nivåer innen barnevernet (Brottveit, et al., 2015, s. 2). Ifølge Brottveit, et al., (2015, s. 2) må reformen fra 2004 bli sett på i lyset av New Public Management innenfor helse og sosialtjenestene i Norge.

New Public Management (NPM) kom som et resultat av den økte økonomiske presset innenfor velferdsstaten, og at den offentlige sektor er blitt et offer for kravet om større effektivitet. For å få dette til ble velferdsinstitusjonene inspirert av modellen til NPM. Modellen er inspirert av økonomiske og normative teorier som har hatt sine konsekvenser for hvordan velferdstjenestene i Norge operer. NPM representerer nye former for styring som involverer mer usynlige og indirekte former for makt (Brottveit, et al., 2015, s. 2). NPM sitt mål er å etterligne effektiviteten i den private sektoren, og iverksette effektiviteten i den offentlige sektoren. Dette kan gjøres ved å redusere autonomien i arbeidet ved å innføre flere delmål, overvåking ved å fremlegge arbeidet som blir gjort, mer dokumentasjonsarbeid, flere arbeidsrutiner. Dette fører til at makten blir flyttet fra de ansatte til styret (Djupvik, et al., 2019, s. 406; Zacka, 2017, s. 245). En kritikk mot det målet er at det kan gå utover andre normative hensyn i den offentlige sektoren. Slike hensyn kan være at bruken føler at de blir møtt med rettferdighet og respekt (Zacka, 2017, s. 246). Økningen i bruken av NPM i velferdstjenestene kan sammenlignes med at byråkratier blir mer likt idealtypen byråkrati. Marx Webers idealtypiske modell av byråkratiet, understreker at byråkrati er den mest effektive måten å styre og organisere administrativt arbeid på. Det bygger på et hierarkisk system der like saker blir behandlet likt. Det er et regelstyrt system som ikke gir rom for

private avgjørelser. Det består av posisjoner og ikke personer, og det er effektivt (Røsvik, et al., 2021, s. 171).

De ansatte i barnevernet har for eksempel fått mindre innflytelse på deres eget arbeid, mindre overblikk over deres egen arbeidsforhold, mindre tid med hver bruker. Det har ført til en frykt om at de ikke klarer å jobbe med målet om barnas beste (Brottveit, et al., 2015, s. 3). De ansatte styrer deres posisjon for å redusere konflikter, ved å håndtere situasjoner som oppstår med fleksibilitet. De ansatte kan også erfare at de har mindre energi for å møte og snakke med klienter. Det kan føre til at klienten kan falle innenfor kategorier fremfor individuelle personer (Brottveit, et al., 2015, s. 3). Et av funnene til Brottveit, et al., (2015, s. 11) er at det finnes to måter å håndtere den nye maktrelasjonen mellom staten og den lokale barnevernet. Den første viser til at denne maktrelasjonen tvinger de ansatte til å handle på bekostning av deres egen overbevisning og faglig skjønn. Det andre viser til at de ansatte lærer seg å bruke innovative og overraskende måter å løse konflikter på i systemet (Brottveit, et al., 2015, s. 11).

3.2 Det likestilte foreldreskapet

I Esping-Andersen (2014) sin typologi om velferdsregimer er Norge og de andre skandinaviske landene klassifisert som sosialdemokratiske velferdsregimer. Det kjennetegnes med at staten har mye av ansvaret for velferden i landet og at familien og markedet spiller en mindre rolle for skapelse av velferd (Esping-Andersen, 2014, s. 145). Universalisme og individuelle rettigheter er to sentrale verdier og velferdsytelsene har en høy standard. Det er også en høy arbeiderdeltakelse for å opprettholde velferdstjeneste (Johansson, 2008, s. 151-152).

Norge har i mange år blitt regnet som et av landene i verden hvor kvinner og menn er mest likestilte. Til tross for dette er det fremdeles forskjeller på menn og kvinner. Dette er blitt kjent som det norske likestillingsparadokset. Det er fremdeles store ulikheter mellom kvinner og menn i arbeidsdelingen i familien (Nilsen, 2021, s. 153). De nordiske velferdsstatene er preget av de-familisering. Sammen med de-familisering hevder Aarseth (2011, s. 24) at det fører til en refamilisering. Det gjør at moderniseringen av familien går to veier. Familien mister en kvinnelig hjemskaper, men staten kompenserer kvinners økte yrkesdeltakelse med familievennlige velferdspolitikker. En annen faktor er at likestillingspolitikken i Norge har som et mål om å realisere to-inntektsfamilien. Det betyr i praksis at kvinnes økte deltakelse i

arbeidslivet skal kompenseres med økt mannlig deltakelse i familien, og en ny og mer emosjonelt involvert maskulinitet (Aarseth, 2011, s. 24). Det har vært en bevegelse mot en mer deltakende far ved blant annet fedrekvoten, og det har oppstått nye normer for det gode farskapet der deltakelse og nærheter er et viktig ideal (Smeby & Brandth, 2013, s. 331).

Det er imidlertid fremdeles kvinner som har oversikten og ansvaret for organiseringen av familielivet. Dette skjer til tross for om at et par anser seg selv som likestilte i utførelsen av oppgaver hjemme. Det er kvinner som har bevisstheten og blikket på hva som må gjøres hjemme, og mennene identifiserer ikke hjemmet på samme måte. Kvinner kan dermed be og instruere partneren sin om hjelp i hverdagen, og dette viser til hvem som har ansvaret i familielivet (Smeby & Brandth, 2013, s. 333). Det kan man også trekke inn som et eventuelt konfliktområde i hjemmet.

Et annet problem som har oppstått av idealet om det likestilte foreldrene er det tredje skiftet. Det tredje skiftet er et begrep som ble introdusert av sosiologen Arlie Hochschild i 1997 som et resultat av hennes analyse av en amerikansk familievennlig bedrift. Selv om studien er utført USA, er hennes funn nyttig for oss i Norge. Det er fordi foreldre har lange arbeidsdager som fører til mindre tid til husarbeid (Smeby & Brandth, 2013, s. 332). Det første skiftet viser til lønnet arbeid, det andre skiftet er husarbeidet, og det tredje skiftet er tidsplanleggingen som oppstår når man får mindre tid til å gjennomføre det andre skiftet. Det tredje skiftet handler om å takle de emosjonelle belastningene av denne tidsorganiseringen ved at foreldre kan føle seg utilstrekkelig når tiden føles knapp (Hochschild, 1997, referert i Smeby & Brandth, 2013, s. 332). Småbarnsmødre kan dermed bli trippelarbeidet fordi de ikke klarer å slippe av selv når de har fri fra arbeid. Det tredje skiftet blir tydelig når det ikke blir gjort godt nok (Smeby & Brandth, 2013, s. 333).

3.3 Interseksjonalitet

Begrepet om interseksjonalitet kan brukes til mye, og det er et begrep som ble introdusert av Kimble Crenshaw i 1994. Det ble originalt brukt for å forklare hvordan hvit feminisme mislykkes i å håndtere situasjonen til de undertrykte svarte kvinnene i USA. Her ble vist til at situasjonen for de hvite kvinnene var annerledes enn for de svarte kvinnene. De svarte kvinnene levde under dobbel undertrykking, der de ble usynliggjort når det gjaldt volden de ble utsatt for (Aadnanes, 2020, s. 124). Interseksjonalitet viser til at personer kan oppleve diskriminering ulikt enn andre basert faktorer slik som blant annet kjønn, rase,

sosioøkonomisk status og seksualitet. Det innebærer at personer kan møte undertrykkelse eller diskriminering basert på deres posisjon i ulike sosiale kategorier (Aadnanes, 2020, s. 124). Basert på det vil jeg tolke at forståelsen om interseksjonalitet viser til at man må ta hensyn til nye og mer varierte familieformer der man må respektere at familier varierer ut ifra blant etnisitet, kjønn og sosioøkonomisk status. Man må være klar over at det også finnes forskjellige normer og verdier for å oppdra barn på.

3.3.1 Sosioøkonomisk status

For å beskrive rollen for sosioøkonomisk status og etnisitet vil det redegjøres for Pierre Bourdieu sin definisjon på klasse og makt. Han skilte mellom ulike former for kapital, der fokuset var på økonomisk, kulturell og sosial kapital (Bourdieu, 2011). Økonomisk kapital viser til penger og materielle verdier. Økonomisk kapital har i tillegg en betydning for de to andre kapitalformene (Bourdieu, 2011, s. 79).

Bourdieu identifiserer tre former for kulturell kapital: den legemliggjorte, den objektive og den institusjonaliserte (2011, s. 79). Den legemliggjorte formen refererer til individets vaner og væremåte som utvikles gjennom livserfaringer, og den er nært knyttet til individets identitet (Bourdieu, 2011, s. 80-81). Den objektive formen omfatter materielle gjenstander eller fordeler en person eier, som indikerer kulturell smak, kunnskap og status (Bourdieu, 2011, s. 82). Den institusjonaliserte formen relaterer seg til forventninger, normer og kulturelle praksiser som er formet av ulike institusjoner, inkludert utdanningskrav for ulike yrker (Bourdieu, 2011, s. 83). Et eksempel på utdanningskrav er nevnt i 2.3, der utdanningskravet for å jobbe i barnevernet er økt til en master. Det vil si at etter 2031 kan man ikke lengre jobbe i barnevernet med en bachelorgrad.

Sosial kapital viser til hvilke muligheter og ressurser man har i samfunnet basert på hvilke relasjoner og nettverk man har. Hvor stor sosial kapital man har blir bestemt størrelsen på nettverket, og mengden økonomisk og kulturell kapital som blir eid av nettverket (Bourdieu, 2011, s. 84-85). Hvor mye sosial, økonomisk og kulturell kapital individer har, kan bli identifisert basert på individet sin plassering i forhold til andre personer i samfunnet (Grønmo, et al., 2021, s. 20). Ifølge Løyning (2021, s. 271), er det en nær tilknytting mellom de ulike kapitalformene som er med på å bevare klasseposisjoner i samfunnet. For eksempel har de som tilhører eliten, en tendens til å ha forbindelser med andre personer i eliten (Løyning,

2021, s. 271). I min tolkning av Bourdieu vil jeg påstå at alle de tre kapitalformene har slik tilknytning at man kan beskrive det som sosioøkonomisk status i denne konteksten.

Det er også slik at forskjellen mellom dem som har mest og dem som har minst har blitt større (Faktisk, 2021). Enkelte forskere legger vekt på at dette er på grunn av større ulikhet mellom dem som har en svak tilknytning til arbeidsmarkedet, og familier med to inntekter. Kategorier slik som familier med mange barn, familier som lever på en inntekt, familier med migrasjonsbakgrunn og enslige forsørgere har en større risiko for lav kapital (Syltevik, 2021, s. 252). Hvilken sosioøkonomisk posisjon man har kan påvirke hvor mange stressfaktorer det er i hverdagen, slik som en krevende økonomiske situasjon eller boforhold. Økt stressnivå kan føre til flere konflikter med en partner og påvirke helsen negativt (Egeland, et al., 2021, s. 14).

3.3.2 Etnisitet

I de siste 30 årene har det vært en økt grad av innvandring til Norge. Det er med på å skape et større mangfold, men imidlertid har det også oppstod det også nye utfordringer (Bungum & Kvande, 2015, s. 178). Skandinaviske land har fått kritikk fra de los Reyes og Mulinari på at de har en hegemonisk feminisme. Likestillingspolitikken er fokusert ifølge dem, på den typen politikk som er målbart og kan evalueres. Dette kan føre til at spørsmål som handler om ulikheter blant kvinner kan bli oversett (de los Reyes & Mulinari, 2004, referert i Bungum & Kvande, 2015, s. 179).

Det er også mer normalt at innvandrerkvinner uansett gruppe har en svakere tilknytning til arbeidsmarkedet. Innvandrerkvinnene med svak tilknytning til arbeidsmarkedet er hjemme med barn og blir helt eller delvis forsørget av mannen (Bungum, 2015, s. 211). Kvinner sin lave yrkesdeltakelse er en viktig forklaring på hvilken kapital de har til rådighet. De aller fleste innvandrere som kommer til Norge kommer fra andre forsørgermodeller og andre former for velferdssamfunn (Nadim, 2015, s. 15; Strabac & Valenta, 2015, s. 199). Sainsbury (1999) viser i sin typologi om forsørgermodeller at det finnes tre typer. Den første viser til det sosial demokratiske velferdsregimet og den individuelle modellen der både menn og kvinner har delt ansvar for omsorgen (Sainsbury, 1999, s. 79). Den andre er den mannlige forsørgermodellen. Her er det tradisjonelle kjønnsroller som gjelder, og mannen sin rolle er å være familieforsørgeren og sjefen. Kvinnen sin rolle som omsorgsperson og å holde kontroll på hjemmet (Sainsbury, 1999, s. 77-78). Den andre er separate kjønnsroller der menn er fremdeles hovedforsørger, men det er mer anerkjent at kvinner kan få lov til å kombinere

lønnsarbeid med ulønnet omsorgsarbeid hjemme. Kvinner kan supplementære inntekten, men mannen er fremdeles hovedforsørgeren (Sainsbury, 1999, s. 78-79).

Det er ifølge Bredal (2021, s. 49), begrenset kunnskap om omfanget og karakteren når det gjelder partnervold hos minoritetskvinner i Norge, til tross for at de er overrepresentert på krisesentrene. Vold i minoritetsbefolkningen kan bli koblet opp mot kultur og kjønn. Det viser til hvordan normer, verdier og kjønn, utformes og blir praktisert i samfunnet. Tvingende kontroll er et begrep som blir trukket frem som er dominerende i minoritetsfamilier.

Tvingende kontroll består av diverse kontrolltaktikker og strategier som sammen former et regime som bryter kvinnen ned og holder hun fast i relasjonen. Det omfatter ulike former for vold både psykisk og fysisk (Bredal, 2021, s. 50). Ifølge Bredal (2021, s. 50-51), kan Stark (2007) sitt begrep om tvingende kontroll bli knyttet opp mot Therborn (2004) sin studie av familiesystemer i verden. Therborn (2004) viste til et skille mellom postpatriarkalske og patriarkalske samfunn der Norge er en del av det førnevnte (Bredal, 2021, s. 51). Samfunnet i Norge er preget av et ideal om formell og reell kjønnslikestilling, til tross for at det ikke er fullstendig realisert. Imidlertid er kontrasten stor der for dem som har en tilknytning til et patriarkalsk samfunn, slik som Sør-Asia, Vest-Asia, Sentral Asia og Afrika. Den sosiale orden i de overnevnte områdene er preget av tydelig kjønn og generasjonshierarkier som blant annet at arv følger farslinjen, og at kvinnen flytter inn i mannen sin familie (Bredal, 2021, s. 51).

Funnene til Bredal (2021) viser både til likheter og forskjell mellom hvilken form for vold majoritet og minoritetskvinner kan bli utsatt for. Kvinnene i begge gruppen kan bli utsatt for individuell vold med klare likhetstrekk, der de blir isolert av mannen. Kollektiv vold er noe som minoritetskvinner i større grad opplever. Det inntreffer særlig dem som lever i en storfamilie med blant annet svigerfamilie (Bredal, 2021, s. 63). Bredal (2021, s. 63) henviser også til at det kan skje blant majoritetsbefolkningen i lukkede miljøer. Vold som blir utført i en klassisk patriarkalsk kontekst er i større grad basert på materielle begrensinger og avhengighet i forholdet. Volden som blir utført i et likestillingskontekst er i større grad preget av psykisk vold og kontrolltaktikker. Forskjellen viser til hva som fører til at kvinnen eventuelt blir i forholdet (Bredal, 2021, s. 63). De kvinnene som blir utsatt for vold basert materielle begrensinger og avhengighet, er som oftest økonomisk og praktisk avhengig av mannen. Kvinnene har i tillegg manglende kunnskap om hvordan de skal klare å etablere et alternativ liv uten mannen. De har att på til en frykt for at de ikke vil få støtte fra nære omgivelse hvis de velger å forlate mannen. Der volden skjer i en likestillingskontekst føler

kvinnene på en større grad av skam, noe som hindrer dem å søke hjelp. Kvinnen har en motsetning til de andre kvinnene, valgt mannen selv. Dermed er de mer emosjonelt tilknyttet til mannen (Bredal, 2021, s. 63).

3.4 Klemetsrudmodellen

Klemetsrudmodellen er en erfaringsbasert modell utviklet i flere år basert på erfaring rundt vold i nære relasjoner ved Klemetsrud barneverntjeneste (Gaathje, et al., 2017, s. 4). Denne modellen gir barneverntjenesten en ramme for å bygge sitt faglige arbeid på i møte med familier som lever med vold i nære relasjoner. Fokus skal være på barnet sin opplevelse, ansvarliggjøring av foreldrene, sikkerhetsvurdering og samarbeid med andre instanser. Det er to fremgangsmåter i modellen. Den første viser til vold mellom omsorgspersoner og den andre viser til vold mot barn (Gaathje, et al., 2017, s. 4). Det er mest hensiktsmessig å fokusere på den førstnevnte modellen. Modellene er en ramme og et utgangspunkt som de ansatte kan bruke i arbeidet, det er også rom for å justere seg der informasjonen og skjønnfaglig vurdering tilsier det (Gaathje, et al., 2017, s. 4).

Det er seks grunnleggende prinsipper i modellen:

1. Vold i nære relasjoner er omsorgssvikt, uansett hvem som utfører volden og hvem som blir utsatt for den. Vold mellom foreldre regnes som omsorgssvikt mot barn.
2. Alle meldinger om vold i nære relasjoner undersøkes etter Lov om barneverntjenester § 4-3.
3. Barnets stemme skal høres og barnets beste skal være styrende
4. Sikkerhet for de voldsutsatte har høy prioritet.
5. Egen sikkerhet må alltid ivaretas
6. Tidlig intervensjon og effektiv saksgang er viktig for raskt å få i gang endringstiltak (Gaathje, et al., 2017, s. 4).

Når det kommer inn en melding om vold mellom foreldre skal meldingen avklares og det skal opprettes en undersøkelse (Gaathje, et al., 2017, s. 6). Saken skal fordeles raskt og barnevernkonsulentene som analyserer meldingen, skal vurdere sikkerhet, risiko og vurdere om det er grunnlag for en anmeldelse. Man skal planlegge hvor og når første kontakt med familien skal skje og hvordan man skal ta kontakt. Etter det skal det avklares om det er nødvendig med samarbeid med innmelder eller andre instanser før man tar kontakt med familien. I de sakene der foreldrene er separert ringes den voldsutsatte der den første

kontakten blir planlagt og om det er mulig å gjennomføre en felles samtale. Når foreldrene kommer til møte, blir det gjennomført *Den 3-delte samtalen*. Denne fremgangsmåten krever god tid, der det settes av minimum to timer til samtalen. Modellen poengterer at man skal fremstå tydelig og trygg i samtale. Voldsutøveren må rammes inn for at vedkommende ikke skal få en anledning til å overta styringen i samtalen. Ved å ha tydelige rammer skapes det handlingsrom for at barneverntjenesten kan ha fokus på innhold og barnets beste (Gaathje, et al., 2017, s. 6).

Del en av *Den 3-delte samtalen* er fellessamtalen. Her er det viktig at de ansatte tar styringen og rammer inn samtalen. Her skal også den som skal snakke med voldsutøveren i del to, hente foreldrene på venteværelse og skal være møteleder. Den andre barnevernkonsulenten skal ha en passiv rolle i del en. I del en skal foreldrene, to ansatte og eventuelt en tolk være til stede og det skal ikke tas notater. At det ikke skal tas notater er basert på vurderingen om at foreldrene kan bli opptatt av hva som blir skrevet, og det kan gå utøver den voldsutsatte i ettertid. Deretter skal det gis kort informasjon om barneverntjenestens sitt arbeid. Det skal også informeres om rett og plikt til å undersøke i henhold til barnevernloven (2021) paragraf 2-2, saksgang og partsrettigheter (Barnevernsloven, 2021, § 2-2; Gaathje, et al., 2017, s. 6-7). Det skal presenteres at barnevernet har mottatt en bekymringsmelding, hvem som har sendt den inn uten å gå inn på innholdet. Avslutningsvis informeres foreldrene om del to av samtalen. Den første delen skal vare i 15 minutter (Gaathje, et al., 2017, s. 6-7).

Del to av samtalen skal det snakkes om to temaer. Den første er bekymringsmeldingen sitt innhold, og det andre er om dem som familie. Foreldrene får samme informasjon hver for seg. Her blir det også informert om hva vold gjør med barn, og hvordan det påvirker dem. Det blir presisert at det å være vitne til vold er å leve i vold og er minst like skadelig som å være utsatt for volden selv. Foreldrene får også informasjon om Alternativ til Vold, Krisesenter og andre instanser og tiltak der det også gis informasjon om nødvendige telefonnummer. Det snakkes om foreldrene sine ønsker og tanker om veien videre og hvordan barnverntjenesten kan være med på å senke bekymringsnivået. Her vil også ansvaret for volden bli plassert hos utøver. Hovedmålet med samtalen er å møte foreldrene, lytte, og dreie fokuset over på barnet og hva volden gjør med et barn (Gaathje, et al., 2017, s. 7).

De ansatte må ta spesielle hensyn i samtalen med den voldsutsatte. De skal legge til rette for dialog og la den voldsutsatte snakke fritt. Den voldsutsatte skal ikke presses til å snakke om

volden. Den voldsutsatte skal bli betrygget om at det som blir snakket om ikke kommer videre til utøveren uten at det blir avklart på forhånd. Hvis saken skal opp for retten er det viktig at informasjonen blir lagt frem. Sikkerhet ovenfor den utsatte og barnet er også viktig å snakke om dersom den utsatte opplever at voldsutøver vil utføre vold eller gir signaler om det. Her blir det lagt en sikkerhetsplan med viktige telefonnummer. Avslutningsvis avklares det hva som skal sies i møte del *tre* (Gaathje, et al., 2017, s. 7).

Det er også spesielle hensyn som må tas når de ansatte snakker med voldsutøveren. Her blir det også viktig å la utøver snakke fritt, og ikke presse frem en innrømmelse. Her skal de ansatte være bevisst på kroppsspråket sitt, og ha en tilbaketrukket holdning og lytte. Den som snakker med utøveren skal gå fra å være frempå og tydelig i del *en*, til å være bakoverlent og nullstille seg, være nysgjerrig og interessert i å høre hva vedkommende har å si. Den ansatte skal vise respekt, men ikke akseptere handlingene. Det skal også snakkes om sikkerhet, og hvordan utøver selv kan forebygge utøvelsen av nye voldshandlinger. Her skal det også avklares hva som skal bli sagt i møte del *tre* (Gaathje, et al., 2017, s. 8).

Del *tre* av modellen er avslutningsvis fellessamtale der barnevernkonsulentene, eller foreldrene gir en oppsummering fra hva som er kommet frem i de separate samtalene. Ifølge modellen er det lurt å la voldsutøver, eller den som har hatt samtalen med voldsutøver starte. Her kan voldsutøveren få en opplevelse av ha kontroll over situasjonen slik at det minker risikoen for ny vold. Ifølge modellen, er det også viktig å skape en allianse med foreldrene før møtet avsluttes. Her skal det legges vekt på om et felles mål med et ønske om at barnet skal ha det bra. Foreldrene informeres avslutningsvis om at barnevernet vil snakke med barnet samme dag eller dagen etterpå. Det vil også informeres om plan og gjennomføring av undersøkelsen. Dato og tidspunkt gis til foreldre, og den neste avtalen med familien bør være et hjemmebesøk innen en uke. Foreldrene blir også informert om innhentning av opplysninger og barnevernet sine muligheter til å samarbeide med andre instanser, og deres muligheter til å samtykke til dette (Gaathje, et al., 2017, s. 8).

I samtalen med barnet er det viktig å gjennomføre den samme dag som samtalene med foreldrene. Dette er viktig for å forhindre at foreldrene kan påvirke hva barnet sier i samtalen, og med tanke på sikkerhet (Gaathje, et al., 2017, s. 8). Det er lurt å avtale et tidspunkt med skole/barnehage på forhånd slik at en som kjenner barnet er med i samtalen. Her må det også

avtales med skolen/barnehagen oppfølging av barnet de neste dagene, og at de skal gi beskjed hvis barnet ikke møter opp (Gaathje, et al., 2017, s. 9).

Avslutningsvis gjennomføres det en *familiesamtale* for å hjelpe foreldre og barnet til å snakke om det som har skjedd og hva som vil skje videre. Tanken bak det er at barnet skal slippe å ta ansvar for å formidle til foreldre hva som er snakket om, og det skal gjøres vurderinger om hva som må gjøres videre ut ifra et sikkerhetsperspektiv og hva som er barnets beste. Her er akutte tiltak som kan vurderes:

- Kontrolltiltak inn i hjemmet
- Voldsutøver flytter ut av hjemmet
- Flytte barnet og voldsutsatt ut av hjemmet
- Flytte barnet ut av hjemmet (Gaathje, et al., 2017, s. 9).

4.0 Metode

I dette delkapittelet skal jeg redegjøre for hvilken forskningsmetode jeg brukte for å svare på problemstillingen. Jeg skal gå igjennom hvilken form for datainnsamling som ble gjort, og hvordan utvalgsprosessen foregikk. Etter det skal jeg gå igjennom hvilken intervjuform som ble valgt, hvorfor jeg endte opp med fokusgrupper og diskutere valg av metode. Deretter skal jeg gå igjennom hvilken metode jeg benytter meg av for å analysere det empiriske grunnlaget. Deretter skal jeg drøfte rundt forskningsetiske vurderinger som ble gjort under datainnsamling, og jeg skal vurdere hvordan reliabiliteten og validiteten er til prosjekt. Helt til slutt skal jeg reflektere over metoden jeg valgte å benytte meg av.

4.1 Valg av metode

Når man forsker forsøker man å skaffe kunnskap om et gitt tema, og det finnes mange måter å skaffe kunnskap om noe. Akademisk måte å anskaffe kunnskap på har sine fordeler ved at man bestemmer hva som trengs mer kunnskap om for å avdekke kunnskapshull, ved å se på tidligere forskning om temaet i vitenskapelige vurderte artikler eller bøker. Man formulerer problemstillinger basert på en spesifikk teori eller konsepter og man bruker spesifikke metoder for å finne ny kunnskap om et gitt tema (Silverman, 2020, s. 4).

Forskningsspørsmålene og hva man ønsker å utforske er med på å avgjøre den metodiske tilnærmingen man har (Silverman, 2020, s. 8). Hvis man ønsker å utforske livshistorier eller hverdagslig oppførsel bør man bruke en kvalitativ metode. Hvis man ønsker å få kunnskap

ved å bruke statistikk og finne ut hva som påvirker handlinger bør man bruke en kvantitativ metode (Silverman, 2020, s. 8). Kvalitativ metode er en kilde for dype, rikelige beskrivelser og forklaringer av det man ønsker å utforske. Man kan finne ut hva som førte til ulike konsekvenser med å få konkrete forklaringer. Gode kvalitative data kan også føre til at man finner nye konsepter, teorier, idealtyper, typologier eller at funnene kan føre til endringer i eksisterende konsepter, teorier, idealtyper og typologier (Miles & Huberman, 1994, s. 1).

Forskningsspørsmålet til masterprosjektet handler om hvilke utfordringer og erfaringer ansatte i barnevernet opplever når det gjelder å avdekke vold mellom foreldre. Jeg har også andre underproblemstillinger som blir belyst, som hvordan faktorer som sosioøkonomisk status, etnisitet, likestilling og erfaring påvirker arbeidet. Her gjaldt det å høre på de ansatte sine historier om hvordan det er å jobbe med vold i nære relasjoner. En kvalitativ tilnærming er mest hensiktsmessig å bruke. Jeg skal også skrive om et tema som ikke har vært forsket mye på fra før av og dermed er en kvalitativ tilnærming å foretrekke (Silverman, 2020, s. 8-9).

4.2 Datainnsamling

Valget stod mellom å gjennomføre individuelle dybdeintervju eller å gjennomføre fokusgrupper, der jeg endte opp med å gjennomføre fokusgrupper. Valget var basert på at jeg ønsket å få frem flere nyanser enn det man eventuelt hadde fått i et individuelt intervju, og ved å intervjuer i grupper kan informantene spille hverandre gode. Målet ved å gjennomføre et fokusgruppeintervju var å skape en situasjon der det var mulig for å en fri samtale rundt relevante temaer som er bestemt på forhånd.

Datainnsamlingen ble gjennomført i form av to fokusgruppeintervju. Den første ble gjennomført i oktober 2022 og den andre ble gjennomført i januar 2023. Begge intervjuene ble utført på et møterom på arbeidsplassen til de ansatte. I det første fokusgruppen var det tre informanter, der alle var kvinner. Det første fokusgruppeintervjuet varte i 1 time og 25 minutter.

Det andre fokusgruppeintervjuet var det fire informanter, der det var en mann og resten kvinner. Planen var i utgangspunktet at intervjuet skulle bli gjennomført i desember 2022, men grunnet sykdom hos meg og dem ble det utsatt til januar 2023. Intervjuet varte i 2 timer og 23 min.

For å skape en god relasjon kan man gjøre ved gjerne ved å takke ja til en kopp kaffe, snakke uformelt og løst med informantene før selve intervjuet (Tjora, 2021, s. 133). I begge intervjuene mine gjorde jeg det. For å legge enda mer til rette for en avslappet stemning er det en fordel å gjennomføre intervjuet der de føler seg trygge. Når det gjaldt hvor intervjuene ble gjennomført, var det ikke tema som ble diskutert på forhånd fordi det var naturlig å ha intervjuene på arbeidsplassen til informantene (Tjora, 2021, s. 135).

Å gjennomføre et fokusgruppeintervju viser til at man samler et antall informanter som har det samme kriteriet for å diskutere ett eller flere tema (Tjora, 2021, s. 137). En generell regel bør fokusgrupper vare mellom en til to timer og ha mellom seks og tolv informanter. Antall informanter bør være høyt nok til at man får flere meninger. Det bør heller ikke være lavt nok slik at de føler seg trygg på at de kan snakke fritt (Tjora, 2021, s. 138). I mitt tilfelle er det derimot mer ønskelig å ha mini-fokusgrupper. Det er fokusgrupper med tre-fire informanter, som da gjerne er spesialister på de emnene som skal diskuteres. Gruppene kan da være sammensatt av eksisterende grupper, slik som kollegaer. Man kan enten strategisk velge utvalget basert på at de i gruppen har helt forskjellige meninger, eller man kan velge så homogene som mulig. Jeg har valgt det sistnevnte ved at utvalget mitt jobber innenfor vold i nære relasjoner og jobber på samme arbeidsplass. Det har også vist seg at det er gunstig med relativ homogen gruppe ved at det kan skape en større samhørighet i fokusgruppen (Tjora, 2021, s. 138-139). I en fokusgruppe tilrettelegger man for en uformell gruppediskusjon rundt et eller flere forhåndsbestemte tema som er en fellesnevner for gruppen. Man spør ikke direkte spørsmål til informantene, men heller spørsmål til alle i fellesskap. Det er med på å skape en diskusjon og få frem nyanser, og for å få til at informantene har en samtale med hverandre (Silverman, 2020, s. 220).

En annen fordel med å gjennomføre fokusgruppeintervju er at man kan samle grupper innenfor et tema som ikke har vært forsket mye på. Fokusgrupper kan også være å foretrekke hvis man skal snakke om et senestivt tema, slik som erfaringer i arbeidet til de ansatte. Man får også gruppen sin opplevelse av fenomenet (Silverman, 2020, s. 223). Metoden kan også virke som mindre truende for informantene enn individuelle intervju når deres oppfatninger, ideer og meninger skal blir diskutert med andre, slik som med kollegaer (Tjora, 2021, s. 137). Til tross for dette, kan enkelte foretrekke individuelle intervju fremfor fokusgruppeintervju når de skal bli intervjuet om noe sensitivt, eller hvis intervjuet handler om private emner (Silverman, 2020, s. 223). Fokusgruppeintervju fører også til at man får fanget opp

forskjellige meninger som oppstår mellom informantene. Man kan oppleve å få mer spontane eller overraskende svar fra informantene. Et annet aspekt er at man får en fordel ved at man kan bruke interaksjonen mellom informantene til å genere data, slik som i observasjonsstudier. Man kan også få frem mange aspekter av deltakerne sine opplevelser av fenomener de kjenner til (Tjora, 2021, s. 138). Dette vil komme frem i analysen blant ved at informantene kommer med bekreftelser på andre sin erfaring og trekker det inn i sin egen erfaring.

Det å gjennomføre fokusgrupper kan også ha sine ulemper. Jeg kan gå inn i en felle ved å tenke at å gjennomføre fokusgrupper er å foretrekke for å spare tid for å intervju flere personer samtidig, og for å samle flere informanter. Andre ulemper kan også være det at diskusjonen kan bevege seg vekk i fra problemstillingen, men det kan også ha sine fordeler ved at det kan gi uforventet data som kan trekkes inn i analysen (Silverman, 2020, s. 223).

4.3 Utvalgsprosessen

I kvalitativ metode finnes det to forskjellige måter å velge utvalget sitt på. Man kan enten velge utvalget med en teoretisk grunn eller at man strategisk velger utvalget sitt basert på at de passer din case (Silverman, 2020, s. 63). Et case er objekter eller kategorier som er relevante for den teoretiske ideen man har for prosjektet (Ragin, 1992, s. 219). I et casestudie er det færre enheter som blir undersøkt i dybden, og i dette tilfellet er det to caser i studien (Hammersley & Gomm, 2009, s. 2). Det er også en fordel å ha flere en et caser for å belyse det samme fenomenet innenfor studien slik at det man får et sammenligningsgrunnlag (Ragin, 1992, s. 225).

Hvis man velger utvalget basert på teoretiske grunner så handler det om man velger utvalget basert deres relevans til forskningsspørsmålet man har og hvilken teoretisk posisjon man har. Teoretisk utvalg er hensiktsmessig hvis forskningsspørsmålet er meningsfullt teoretisk og skal utvikle, teste eller forklare en teori (Silverman, 2020, s. 65).

Å ha et strategisk utvalg lar deg velge et case siden det illustrerer noen egenskaper eller prosesser man er interessert i. Det krever at man tenker kritisk på hvilke egenskaper som må passe til populasjonen man er i interessert i å forske på, og velge utvalget med omhu basert på de kriteriene man setter. Her velger man respondenter strategisk basert på hvem som best egent til å svare på problemstillingen (Silverman, 2020, s. 63).

Utvalget mitt er strategisk ved at det består av ansatte i barnevernet som har erfaring med å jobbe med vold i nære relasjoner, og det er dem som er best egnet for å svare på forskningsspørsmålene. Studien er i tillegg et eksplorerende studie. Eksplorativ studie er en fleksibel måte å undersøke et lite forsket fenomen på (Grønmo, 2017, s. 100). Jeg stilte ikke noen inklusjonskriterier om antall år i barneverntjenesten eller om hvilken utdanning de hadde. Når jeg starter prosjektet, oppsto spørsmålet hvordan jeg skulle få tak i informantene. Skulle jeg kontakte de aktuelle kontorene via kontaktinformasjonen på nettsidene, eller skulle jeg forsøke å komme i direkte kontakt med ledere eller avdelingsledere, via nettverket mitt. Jeg prøvde først å kontakte et kontor via informasjonen som sto på nettsiden deres. Det tok en stund før jeg fikk et endelig svar og svaret var negativt. For å få direkte kontakt med en leder eller en avdelingsleder krevde det at det var noen i mitt eget nettverk som kjente noen som jobbet der. En medstudent av meg fikk med seg hva masterprosjektet mitt handlet om, og informerte meg om at hen kunne hjelpe meg å få en innpass til et kontor. Hen sendte meg kontaktinformasjonen til en avdelingsleder, og derfra sendte jeg informasjon om prosjekt for å høre om de ønsket å være en del av prosjektet. Selv om jeg hadde bestemt meg for at fokusgruppe var den metoden som var den mest hensiktsmessige, gav jeg avdelingslederen valget om at det var opp til dem å bestemme hvilken intervjuform som passet kontoret best. Avdelingslederen konkluderte med at et fokusgruppeintervju var det beste alternativet for deres kontor for å spare tid med å gjøre det i det samme tidsrommet de hadde et fellesmøte i avdelingen.

Denne formen for rekruttering er i samsvar med strategisk utvalg, og heter snøballmetoden. Denne metoden baserer seg på at man spør en i utvalget eller noen man kjenner om de vet om noen som kunne ha tenkt seg å være informant, eller om de vet om noen som passer innenfor kriteriet for utvalget som kan bli kontaktet. Metoden er også effektiv for å få tak i nok informanter til prosjektet. På den andre siden legger man kontrollen for valget av utvalget over på andre personer som kan føre til at man bare får personer innenfor et felt, og at de har samme sosioøkonomisk status (Emerson, 2015, s. 166). I dette tilfellet var det et ønsket resultat. En annen fordel å bruke snøballmetoden for meg, er at det hjelper meg å få tilgang til informanter fra en gruppe som vanskelig å få innpass i (Emerson, 2015, s. 166). Jeg opplevde det som vanskelig å få tak i informanter fra barnevernet uten å ha en inngang til et kontaktperson i et kontor

I det andre utvalget fikk jeg tak i kontaktinformasjonen til en leder via et familiemedlem som visste hva prosjektet skulle handle om, og som sa at hen kjente en som var sjef på et kontor i barnevernet. Hen spurte da den aktuelle lederen om jeg kunne få kontaktinformasjonen slik at jeg kunne sende informasjonsskrivet om prosjektet. Her og spurte jeg om kontoret var interessert i å være en del av prosjektet og om sjefen kunne rekruttere informanter for meg. Jeg ga sjefen valget om hvordan intervjuet skulle gå for seg. Som på det første kontoret, var det et ønske å gjennomføre intervjuet i en fokusgruppe siden det passet best med tid og planlegging av dagen.

En forskjell på disse to utvalgene var gjennomsnittsalderen på de som var med i fokusgruppene. I det første utvalget så var alderen mellom 40 og 30 år, og i det andre utvalget var alderen fra over 50 til 30 år. En annen forskjell på de to utvalgene var hvordan de var organisert. I det første utvalget var kontoret delt inn i flere team, der jeg intervjuet ungdomsteamet. I det andre utvalget var ikke kontoret delt inn i team. De jobbet i henhold til en generalistmodell, det vil si at de arbeidet med alle faser av en barnevernssak.. Befolkningsantallet i de to kommunene jeg intervjuet er relativ lik, men det første utvalget lå nærmere en stor kommune. De hadde dermed større resurser tilgjengelig ved at enkelte tiltakstilbud var lettere tilgjengelig.

4.4 Intervjuguide

Et dybdeintervju i en fokusgruppe går som regel igjennom tre faser. Det første fasen er at man går igjennom noen enkle oppvarmingsspørsmål som ikke krever mye refleksjon hos deltakerne. Den andre fasen er refleksjonsspørsmål, og det er selve kjernen i intervjuet. Den siste fasen er avrundningsspørsmål der man kan lede oppmerksomheten bort ifra refleksjonsnivået. Avrundningsfasen normaliserer situasjonen mellom forskeren og deltakerne. Relevante tema å ta opp i denne fasen er hvordan prosjektet vil gå videre, hva som vil skje med datagrunnlaget og takke de for at de ville stille til intervju (Tjora, 2021, s. 160). I denne fasen hadde jeg slått av båndopptakeren fordi intervjuet var ferdig.

Når man gjennomfører et fokusgruppeintervju følger man som regel en mal eller struktur på hvilke tema som skal gjennomgås. En intervjuguide er et nyttig verktøy for å strukturere intervjuet (Tjora, 2021, s. 167). For et dybdeintervju er det normalt å ha lengre intervjuguider, men det kan også variere (Tjora, 2021, s. 169). En slik intervjuguide kan være delt inn i tema, og dette er en fordel for både intervjueren og informantene ved at man får strukturert

intervjuet og man har mer kontroll over temaene (Tjora, 2021, s. 171). Et dybdeintervju har også den frie uformelle samtalen som et ideal og det kan bli negativt påvirket av en intervjuguide og ferdig formulerte spørsmål. Det er dermed viktig å ha i bakhodet at man skal tilrettelegge for den frie samtalen og prøve å frigjøre seg fra intervjuguiden der det lar seg gjøre. Ved å frigjøre seg fra intervjuguiden er det enklere å engasjere seg i samtalen. Man kan også bevege seg vekk fra intervjuguiden ved å stille relevante oppfølgingsspørsmål som ikke står i intervjuguiden når deltakerne forteller om noe interessant som man vil ha mer informasjon om (Tjora, 2021, s. 172).

Begge intervjuene ble tatt opp med et lydopptak. Å bruke lydopptak gjør at man vet at alt det som blir sagt under intervjuet kommer med. Dermed kan man konsentrere seg om intervjuet ved å sørge for at det er en god flyt i kommunikasjonen. Det er viktig å spørre informantene om det går fint at intervjuet blir tatt opp. Man må også opplyse hvordan opptaktene skal oppbevares, hvordan lydopptakene skal brukes og når det skal slettes (Tjora, 2021, s. 180). Informantene ble spurt både skriftlig via informasjonsskrivet, og muntlig om det var greit at jeg tok opp intervjuet. Alle informantene sa at det var greit. Jeg informerte de også skriftlig via informasjonsskrivet og muntlig på hvordan lydopptakene ville bli oppbevart, og jeg informerte om at det ville bli slettet når jeg var ferdig med transkriberingen. Jeg kjøpte en liten digital lydopptaker som ikke var koblet opp mot internett. Prosjektet mitt, informasjonsskrivet og intervjuguiden³ har blitt godkjent av NSD (Norsk senter for forskningsdata). Intervjuguiden var også utarbeidet i samsvar med min veileder.

4.5 Transkribering

Første steget i analysearbeidet er å transkribere intervjuet. Å transkribere er en viktig del av analyseprosessen. Her kommer ideer til hvordan man vil kode datamaterialet (Nilsen, 2012, s. 47). Tjora anbefaler at man transkriberer datamaterialet fullstendig i ettertid av fullført intervju. Et problem som oppstår når man transkriberer intervju er overgangen fra muntlig språk til skriftlig språk. Det er opp til en selv hva man ønsker å fokusere på når man transkriberer (Tjora, 2021, s. 185). Jeg har valgt å ikke ta med støy i transkripsjonen og jeg har valgt å ikke ta med hver lyd som er bekreftende for hva andre sier under intervjuet. Jeg har imidlertid notert meg at andre informanter kommer med bekreftende lyder underveis i dialogene som oppstår.

---

³ Se i vedlegg 2.

Jeg fikk et tips av en medstudent som også brukte fokusgrupper i masteroppgaven sin, å starte intervjuet med å dele informantene inn i en, to, tre og så videre. Dette ville gjøre det enklere å skille mellom informantene under selve transkripsjonen ved at man bedre husker hvem som var hvem.

En annen faktor man også må vurdere under transkripsjonen er man skal inkludere dialekt eller å normalisere transkripsjonen (Tjora, 2021, s. 186). I mitt tilfelle valgte jeg å normalisere transkripsjonen. Det å normalisere språket er også en form for anonymisering. Ved å transkribere får man også større forståelse for det empiriske grunnlaget man har (Braun & Clarke, 2006, s. 18). Jeg sendte transkriberingen til veilederen min slik at hun og kunne komme inn med innspill på interessante ting i datamaterialet. Før jeg slettet lydopptakene hørte jeg over intervjuene for å se om det var noe jeg hadde oversett i transkripsjonene.

4.6 Tematisk analyse

Man kan skille mellom deduktiv og induktiv analyseform i kvalitativ metode. En deduktiv analyse viser til en teoridreven metode å analysere dataen på. En bruker en forhåndsbestemt teori for å avgjøre hva som er interessant i dataen. En induktiv analyse er en datastyrt analyseform, der dataen bestemmer. Man har dermed ikke startet analysen med en bestemt teori. I stedet så oppdager man underveis hva som passer best til dataen din (Braun & Clarke, 2006, s. 12; Johannessen, et al., 2022, s. 37-38). Jeg har valgt å gå for en induktiv analyse

Tematisk analyser handler om at man ser etter temaer i datagrunnlaget. Et tema tenkes her som en gruppering av innsamlet informasjon med viktige fellestrekk. Hvert tema er en kategori hvor data med viktige fellestrekk er gruppert. Det gjør det enklere å identifisere, analysere og rapportere temaer i dataen (Braun & Clarke, 2006, s. 6; Johannessen, et al., 2022, s. 279). Braun og Clarke (2006, s. 16) presenterer tematisk analyse som en inndeling i seks trinn.

Det første trinnet handler om å bli kjent med datagrunnlaget. Det handler om å lese det flere ganger og lese det på en aktiv måte, ved å lete etter meninger, mønstre for å nevne noe. Det er også anbefalt å lese igjennom datasettet minst en gang før man begynner med selve kodingen. Det er et svært tidskrevende arbeid, men det er til stor nytte ved at man kan datasettet bedre

før enn begynner på selve kodingen (Braun & Clarke, 2006, s. 16-17). Jeg leste igjennom datasettet mitt nøye og grundig to ganger før jeg begynte på trinn to.

Trinn to handler viser til at man lager de første kodene. Koder indentifiserer egenskaper i dataen som er interessant, og i startfasen er det mest grunnleggende elementet av dataen. Koding kan enten gjøres manuelt eller i dataprogram (Braun & Clarke, 2006, s. 18). Jeg har valgt å kode dataen min manuelt. Det ble valgt på grunnlag av at jeg har valgt fokusgrupper som empirisk metode og dermed har mindre transkripsjoner å forholde meg til. Det er viktig i denne fasen å kode så mange temaer som er mulig siden man vet aldri hva som kan være interessant til senere (Braun & Clarke, 2006, s. 19).

Trinn tre handler om søke etter temaer. Man løfter da blikket fra selve kodingen og sorterer de forskjellige kodene til potensielle temaer og lage identifiserbare temaer. Man begynner da å analysere kodene, og vurdere hvordan forskjellige koder kan bli kombinert til å skape et overordnet tema (Braun & Clarke, 2006, s. 19).

Trinn fire handler om å gå igjennom temaene. Noen av temaene kan bli samlet til et tema eller at enkelte temaer man bli delt opp i flere. Denne fasen involverer to nivåer av gjennomgang. Det første nivået handler om å lese igjennom alt som er samlet inn for hvert tema og vurdere om de lager en sammenhengende mønster (Braun & Clarke, 2006, s. 20). Nivå to går ut på en lignende prosess, men nå er det relatert til hele datasettet. Her vurderer man validiteten til temaene i forhold til datasettet, og om det er nøyaktig representasjon av datasettet. Her leser man igjennom hele datasettet for to grunner. Den første handler om det passer til datasettet. Det andre handler om å kode noe tilleggsdata innenfor temaene som kan ha blitt oversett i tidligere faser (Braun & Clarke, 2006, s. 21).

Trinn fem handler om å definere og gi navn på temaene. Dette gjør man når man er fornøyd med trinn fire. Her definerer man temaene som man vil bruke under selve analysen. Her er det viktig å vise til hvorfor man har valgt de temaene man har valgt og hva som gjorde de interessante. For hvert tema skal identifisere historien bak det og om det passer til den generelle historien til datagrunnlaget ditt. Man bør vurdere temaene i relasjon til andre temaer og om det er underkategorier i teamene. Underkategorier kan være nyttig for å gi struktur til komplekse temaer og kan vise hierarkiet i dataen. Det er viktig å slutten av denne fasen å tydelig definere hva teamene er (Braun & Clarke, 2006, s. 22).

Det siste trinnet er å ferdigstille forskningsrapporten. Rapporten må inneholde nok bevis for temaene som er i datasettet. Man bør velge spesifikke eksempler som viser til best mulig forklaring (Braun & Clarke, 2006, s. 23). Jeg har valgt å modifisere sitatene jeg skal bruke grammatisk for å gjøre det enklere og mer forståelig å lese.

4.7 Forskningsetiske vurderinger

Forskningsetiske vurderinger er viktig når man driver med kvalitativ forskning, og innenfor det temaet jeg beveger meg innenfor. Man bør stille seg spørsmål om den kunnskapen man får er samfunnsnyttig. Ønsker man å hjelpe og beskytte de personene som er med i studien, eller utnytter man dem for egen vinning (Silverman, 2020, s. 148). Det finnes også etiske feller man kan komme opp i ved at man kan dele informasjon om informantene som kan medføre at de ikke blir tilstrekkelig beskyttet. (Silverman, 2020, s. 151). Når det gjelder å forske på personer i utsatte grupper kan det diskuteres om mitt utvalg faller under det. De blir ikke utsatt for volden som blir belyst. Imidlertid jobber de tett opp imot det og får høre andre personer sin erfaring. Som påpekt tidligere, møter de også mange triste skjebner og de jobber i et yrke som har et høyt arbeidspress, belastning og at arbeidet er relativt lavt lønnet i forhold til andre yrkesgrupper, som kan føre til at man velger å slutte i jobben. Jeg har i tillegg hørt at mange ansatte i barnevernet har reservert for publikasjon av telefonnummer hos opplysningstjeneste for å beskytte seg i privatlivet. Det er viktig uansett hvilken gruppe personer man ønsker å rekruttere å vise til man har informert samtykke fra respondentene i utvalget, og at man informerer informantene hva man gjør med dataen og hvordan man arbeider for å bevare deres anonymitet og at de ikke skal være gjenkjennbare for utenforstående (Silverman, 2020, s. 153-154).

I dette tilfelle er det jeg forsker på samfunnsnyttig ved at det trengs mer kunnskap om vold i nære relasjoner i Norge, og det er lite forsket på hvordan barnevernet avdekker vold mellom foreldre. For å beskytte de ansatte som ble intervjuet vil jeg ikke nevne hvilken kommune eller fylke utvalgene mine er fra, deres nøyaktig alder og jeg gir alle informantene et pseudonym. Jeg velger og å ikke legge med informasjonsskrivet til det andre utvalget i vedlegget. Dette gjør jeg fordi det står hvilket kjønn og relasjon familiemedlemmet har til meg, og det kan være med på å avsløre hvilket kontor jeg har intervjuet. Informasjonsskrivet har helt lik informasjon om hvorfor de valgt ut til prosjektet, utenom det overnevnte og hvordan jeg fikk kontaktinformasjonen til kontoret. Jeg vurderte om jeg skulle gi den ene

mannlige informanten et kvinnelig pseudonym for å beskytte han mer siden det er kvinnedominert yrke. Jeg drøftet det med han etter intervjuet, og han informerte om at det gikk helt fint at jeg brukte et mannlig pseudonym. Ut ifra det, og at det er interessant å vise til refleksjonen fra en mann i et kvinnedominert yrke, var det hensiktsmessig å gi han et mannlig pseudonym.

Presentasjon av utvalget 1 og 2 med pseudonym og omtrentlig alder i tabell 1 og 2:

Tabell 1:

Utvalg 1	
Pseudonym	Alder i år
Lise	35-40
Kari	30-35
Oda	30-35

Tabell 2:

Utvalg 2	
Pseudonym	Alder i år
Marie	50-55
Runar	30-35
Mia	45-50
Solveig	50-55

Jeg ga informantene og informasjon om at det å delta for dem er helt frivillig og at de kunne trekke seg om de ville til enhver tid uten at det ville ha konsekvens for dem. Navnene ville bli anonymisert, samt stedet hvor de ble intervjuet. I informasjonsskrivet sto det i detalj hvordan dataen ville bli håndtert og hvem som hadde tilgang til dataen. Det sto i informasjonsskrivet at

intervjuet ville bli tatt opp og transkribert. Jeg informerte også om at etter intervjuet ville dataen bli overført til et eksternt program som heter SAFE⁴. Etter det ble overført til SAFE ble lydfilene slettet fra båndopptakeren og fra pc-en. Jeg informerte om at dataen ville bli lagret der under prosess med transkriberingen og at lydfilen ville bli slettet fra SAFE når transkriberingen var ferdig. Dette er i samråd med anbefalingene Silverman kommer med for å sikre at prosjektet er etisk sikker (2020, s. 157). Jeg informerte også om at prosjektet mitt hadde blitt godkjent av NSD, og at jeg hadde fått beskjed av NSD om å drøfte med utvalget om at de ikke måtte gi meg sensitiv informasjon om seg selv eller noen av brukerne før jeg startet på selve fokusgruppeintervjuet.

Under selve intervjuet kan også hvilken posisjon du har som forsker noe å si ovenfor informantene. I dette tilfellet stiller jeg og de andre informantene ganske likt med utdanning, der vi alle har en bachelorgrad og noen av de hadde høyere utdanning enn meg med flere videreutdanninger og master. De stilte også sterke enn meg innfor temaet ved at de hadde mye erfaring innenfor vold i nære relasjoner. På den andre siden opplevde jeg også at det var en forventning om at jeg hadde kunnskap innenfor feltet. Under selve intervjuene opplevde ikke jeg at det var noe avmakt i situasjonen mellom meg og informantene og at maktposisjonen var nøytral. Jeg har også en fordel med at jeg er utenforstående innenfor temaet ved at jeg ikke har erfaring fra med å jobbe med vold i nære relasjoner. Jeg har i tillegg selv erfaring med det å jobbe med brukere i et bakkebyråkrati. Jeg kan dermed tolke svarene jeg fikk fra et annet perspektiv (Bhambra, 2015, s. 2317), og jeg kan forstå den emosjonelle belastningen de kan erfare i sitt arbeid.

4.8 Vurdering av prosjektet sin validitet, reliabilitet og generalisering

Validitet defineres som at man faktisk får svar det man ønsker i forskningen sin. Validiteten er lav hvis svarene man får ikke svarer til problemstillingen (Grønmo, 2017, s. 241-242) Man kan snakke om kommunikativ og pragmatisk validitet. Der kommunikativ handler om man tester funnene sine i dialog med forskersamfunnet, og det andre tester om funnene fører til endringer eller forbedringer innenfor feltet. Den siste formen er mest aktuell for aksjonsforskning noe som ikke relevant for mitt studie (Tjora, 2021, s. 260-261). Funnene blir i praksis knyttet opp mot aktuelle teorier og perspektiver, og det blir knyttet opp mot tidligere forskning som er gjort innenfor feltet. Gyldigheten kan strykes på flere måter. Man bør klargjøre hvordan man praktiserer forskningen ut ifra de spørsmålene som blir stilt. Det er

---

⁴ UiB tilbyr studenter og ansatte å bruke SAFE for sikre personvernet til dem som blir intervjuet.

også god kutyme å forklare hvordan spørsmålene utformes med utgangspunkt i temaer eller perspektiver man vil utforske og etablert kunnskap om disse i relevant forskning. Ifølge Tjora (2021, s. 263), er den viktigste kilden for høy gyldighet at forskningen pågår innenfor rammene av faglighet. Det vil bety at forskningen er forankret i relevant forskning og at metodologisk treffsikkerhet med utgangspunkt i at problemstillingen og forskningsspørsmålene må veie tungt (Tjora, 2021, s. 263). Ved å forklare hvilken metode som er brukt og veiet opp dens svakheter og styrker opp mot andre metoder har jeg begrunnet hvorfor bruken av dybdeintervju i minifokusgrupper som metode svarer best på problemstillingen.

Reliabilitet handler om hvor stabile resultatene er for problemstillingen (Silverman, 2020, s. 89). Her må jeg vise til hva jeg har gjort i prosessen og at det er etterprøvbart og har en god transparens. Transparens eller innsyn viser til hvor godt forskeren forklarer og gir innsyn til leseren om valgene som er tatt. Målet med å forklare metoden i dybden, er å gi leseren et godt innblikk i forskningen og at leseren dermed kan vurdere forskningskvaliteten. Transparens handler også om at man gir leseren et innblikk i hvordan analysen er gjort, og det skal forklares i neste kapittel (Tjora, 2021, s. 264-265).

For å styrke reliabiliteten er det ønskelig at koblingen mellom empiri, analyse og teori er relevant. Et punkt man må være påpasselig i kvalitative studier er valg og presentasjon av ulike sitater. Hvorfor har man valgt det man har gjort og hva skiller de fra det man ikke velger å presentere. Det er dermed viktig å redegjøre for hvilke perspektiver eller teorier har inspirert når det gjelder forskningsdesign og analyse (Tjora, 2021, s. 263). For å øke reliabiliteten ytterligere bør man forklare hvordan utvalget er valgt ut og å forklare hvilken relasjon det er mellom meg og dem (Tjora, 2021, s. 264).

Generalisering er et eksplisitt eller implisitt mål innenfor samfunnsforskningen. I kvalitativ metode trenger man å tenke på generalisering på annen måte enn kvantitativ (Tjora, 2021, s. 267). En kan snakke om hvor teoretisk overførbare resultatene man får er til en tilnærmet lik situasjon. I dette tilfellet hvor overførbart det er for andre barnevernkontor (Brannen & Nilsen, 2011, s. 606). Generalisering er godt etablert som en kvalitetsindikator i forskning (Tjora, 2021, s. 267). Tjora (2021, s. 268) vektlegger to former for generalisering som er relevant for kvalitativ forskning. Det første er moderat generalisering og det andre er konseptuell generalisering.

Moderat generalisering er at generaliseringen som kan trukket mot en mer strukturell forstand, hvor det er opp til forskeren selv å beskrive i hvilke situasjoner resultatene vil og kan være gyldige (Tjora, 2021, s. 268).

Konseptuell generalisering handler om at man utvikle konsepter, idealtyper, typologier eller teori som er relevant for andre caser enn det som er studert (Tjora, 2021, s. 268). Her er det en hensikt å fremstille funnene i form av konsepter, slik som for eksempel typologier eller metaforer som ikke bare er knyttet kun de empiriske funnene som ligger til grunn. For å kunne sikre relevans utover dataen som er analysert i prosjektet knytter man det opp til tidligere teori og forskning for å gi funnene en større gyldighet og dermed øker generaliserbarheten og man kan også videreutvikle eksisterende typologier, eller gi en idealtipe en typologi (Tjora, 2021, s. 271).

Utvalget mitt består av 7 informanter, fordelt over to kommuner som gjør at resultatet ikke kan si seg gjeldene for alle barnevernkontorene i Norge. Imidlertid kan jeg anta at ansatte i barnevernet kan kjenne seg igjen i funnene. Jeg vil også argumentere for at funnene viser til hvordan de ansatte i barnevernet håndterer og erfarer det å avdekke vold mellom foreldre. En av grunnene til at jeg vil argumentere for det er at utvalget er representativt for forskningsspørsmålet. En annen grunn er at funnene viser til likheter mellom kontorene, til tross for at de har forskjellig geografisk lokasjon. Jeg har i tillegg knyttet funnene opp mot tidligere forskning og teori for å øke gyldigheten. Der jeg ikke kan argumentere for at gjelder utenfor utvalget mitt, er der det er forskjeller mellom kontorene. Imidlertid er det realistisk å argumentere at de funnene som er like, og som er knyttet opp mot tidligere teori og forskning har en stor gyldighet. Dermed kan er det større grunnlag for å si at man kan tenke seg at det kan overføres til andre barnevernkontor i landet.

4.9 Metoderefleksjoner

Allerede tidlig i løpet av høstsemesteret 2022 begynte jeg å tenke på hvordan jeg skulle få tak i informanter. Parallelt i prosessen var det del nyhetsoppslag i Bergens Tidene om alvorlige saker rundt barnevernet i Bergen. Ut ifra dette endte jeg opp med å ikke forhøre meg med Bergen. Jeg tenkte også på hvilken måte som var best å rekruttere, og jeg endte opp med å bruke nettverket mitt for å få tak mulige inngangsporter.

En annen utfordring med gjennomføringen av fokusgruppeintervjuene var det faktumet når det primært passet for kontorene å gjennomføre intervjuet. Det baserte seg på når alle informantene var samtidig på kontoret og når de hadde ledig tid. Jeg måtte også være fleksibel på når jeg kunne møte dem. Jeg lot de to kontorene bestemme helt fritt når de kunne møte meg og satt ikke noe krav for tidspunkt. En konsekvens med det, var at intervjuene ble senere gjennomført enn det hadde håpt på. Et eksempel på at de ikke gikk helt som planlagt er utsettelse av det andre intervjuet til januar 2023. En kan dermed diskutere om det hadde vært enklere å finne tid med hver enkelt ansatt som er i utvalget hvis jeg hadde valgt individuelt intervju som metode. På den andre siden kunne det ført til større problemer i og med at jeg har utført intervjuene utenfor min egen hjemkommune. En mulig løsning på det hadde vært å gjennomføre fokusgruppeintervjuene digitalt. Imidlertid har jeg erfaring fra det i min bacheloroppgave, og jeg konkluderte med at det er å foretrekke å ha det fysisk for å kunne skape en bedre relasjon med informantene.

Det kunne også ha vært en fordel å gjennomføre et pilotintervju før jeg begynte på selve intervjuet. Etersom jeg valgte å bruke fokusgruppe som metode, og at jeg intervjuet en yrkesgruppe som er lukket, som jobber med noe senestivt og unikt, var det vanskelig å gjennomføre et prøveintervju. Å gjennomføre et prøveintervju med en som er utenforstående for yrket, og som ikke har relevant forkunnskaper om vold i nære relasjoner går imot sin hensikt. Jeg stolte på vurderingen fra meg selv og veilederen min på at spørsmålene i intervjuguiden ville treffe på problemstilling.

5.0 Analyse: Vold mellom foreldre

5.1 Innledning

I kapittelet om tidligere forskning ble det påpekt at vold mellom foreldre er noe som er et samfunnsproblem, og dens konsekvenser kan være omfattende. I tidligere forskning ble det gjennomgått barneverntjenesten sin kunnskap om vold, forekomsten av vold i nære relasjoner, partnervold og forskjellen mellom høykonflikt og vold. Her ble det også påpekt hvilken erfaring voldsutsatte mødre hadde i møte med barnevernet og hvilken erfaring ansatte i barnevernet og familievernet hadde å håndtere saker som omhandler vold mellom foreldre. I denne delen av diskusjonen skal jeg ta for meg informantene sin beskrivelse av hvordan det er for dem å stå i saker som omhandler om å avdekke vold mellom foreldre. Jeg vil i tillegg

fokusere på hvordan arbeidet deres er i forhold til det å jobbe i et bakkebyråkrati, og hvordan de forholder seg til Klemetsrudsmodellen.

Begge kontorene var enig i at vold mellom foreldre er et alvorlig tema som de tenker bør bli forsket mer på, og som bør få et større fokus. Imidlertid ble det påpekt fra utvalget at deres fokus og mandat er primært barnas beste. Dermed skal de først og fremst fokusere på barna, før de eventuelt kan fokusere på foreldrene og hvordan de har det sammen. Det blir også synlig at det ikke er enkelt å definere forskjellen mellom høykonflikt mellom foreldre og faktisk vold mellom foreldre. Det kan virke som at de opererer til tider i en gråsoner for å faktisk definere hva som er forskjellen. Funnene viser i tillegg til at det er betydelig forskjell i hvordan de ansatte må jobbe i saker der volden er anerkjent, kontra de sakene volden ikke er anerkjent.

5.2 «Høykonflikt er i vinden nå»

Høykonflikt var i begge kontorene et aktuelt fokusområde under intervjuet. I tillegg til bekymring fra begge kontorene rundt høykonflikt blant foreldre, var det også bekymring rundt kognitive svake foreldre og foreldre som ruser seg. Skillet mellom høykonflikt og vold mellom foreldre, ser ut til å være vanskelig å definere for de profesjonelle. Høykonflikt og vold mellom foreldre ble ofte snakket om i samme kontekst. Bredal og Stefansen (2020) viser til at definisjonen mellom konflikt og høykonfliktsaker varierer i barnevernet der vold kan bli inkludert i definisjonen. Heggdalsvik, et al., (2022, s. 5-6) fant i sin studie at de ansatte i barnevernet synes det er vanskelig å definere og konkretisere høykonfliktsaker. Som påpekt i 2.6, ved å ikke ha en klar definisjon kan man også overse at maktbalansen mellom foreldrene er mer lik der det ikke er vold.

Det er verdt å merke seg er at begge barnevernskontorene la vekt på deres mandat, som er at de alltid skal vurdere hva som er barnas beste, og at barna er hovedfokuset. Kari sa noe som var treffende for hvordan fokuset til begge kontorene når det var snakk om vold:

Kari: Jeg tror vi har et fokus på vold mellom foreldre og at vi er obs på det, men at vi først og fremst tenker på vold mot barnet, og så er foreldre litt lengre bak. Jeg tror vi er opptatt av det ja, i og med at det kan være like skadelig å være vitne til vold.

Selv om Kari nevnte at de skal ha et fokus på familien, er det fremdeles barnet først og fremst. Solveig i det andre kontoret nevnte ofte i intervjuet at fokuset er på barnet sitt beste og de er

opptatt av at foreldrene er klar over at det. Hun fortalte også at foreldre bør tenke på hva de gjør med barna i slike situasjoner. Det viser til det som ble tidligere nevnt i 2.6.2, at de ansatte fokuserte på hva foreldrene kan gjøre i slike situasjoner for å skjerme barnet. Det samsvarer også med et av funnene til Olkowska, et al., (2020) om nøytralitet, der de ansatte poengterte at barna skal komme først og skal skjermes for konflikten.

På det første kontoret er de klar over at høykonfliktsaker er en form for psykisk vold mot barna ved at Lise sa:

Lise: Nei jeg tror at høykonflikt er verre for dem hvis de hadde fått valgt. At de hadde valgt å bli slått litt enn at mamma og pappa er i krig, men de vil jo ingen av delene.

Kari nevnte at den latente frykten for vold er også til stede hos voksne og at voksne «fremprovoserer» volden for å bli ferdig med det. Den latente volden kan tolkes som verre enn den faktiske fysiske volden. Den latente volden blir beskrevet som en alvorlig form for vold. Til forskjell for hva Aadnanes (2020, s. 38) påpeker at de ansatte i barnevernet er mer opptatt av fysiske volden, viste de til her at de er opptatt av skadevirkningene av den latente volden.

I det andre kontoret ble høykonfliktsaker omtalt mer som en konflikt mellom foreldre, enn en høykonflikt. Marie definerte høykonflikt slik:

Marie: Det er saker der vi har kontakt med foreldre som har et samlivsbrudd. Det er som regel ganske stor konflikt helt i starten, og det tenker vi er normalt i starten. Det kommer selvfølgelig an på hvordan man utarter og hvordan barnet blir utsatt for konflikten, men høykonfliktsakene som vi jobber med har gjerne pågått over tid.

Videre snakket Solveig om at konfliktene er fastlåst og har vart lenge. At de krangler om hvor barnet skal bo, hvor mye samvær de skal ha, og de får det ikke til. Alt blir et konfliktområde og barnet kommer i midten av det hele. Et sentralt spørsmål omkring høykonflikt mellom foreldre er hvor mye konflikten skal eskalere for å bli definert som høykonflikt. Solveig påpekte at det trengs en helhetsvurdering av hyppighet, varighet, intensitet, samt hvor fastlåst konflikten er for å avgjøre om det er en høykonfliktsak. Dette samsvarer med hva Heggdalsvik (2020) fant i sin studie. Marie påpekte i tillegg at de også tenker at høykonflikter er psykisk vold mot barna. Imidlertid nevnte Marie at i de ekstreme høykonfliktsakene kan det være vold i konflikten. Her som i det første kontoret blir definisjonen mellom vold og høykonflikt uklar

(Aadnanes, 2020; Archer-Kuhn, 2018). Marie nevnte og at det kan være vanskelig å vurdere om det bare en høykonflikt eller om det noe mer. Noe som stryker funnet om at de vanskelig å definere forskjellen for de ansatte. Det ble også uttrykt en bekymring for at høykonfliktsaken kan bevege seg mot vold, og vold mot barna. Her som i det første kontoret var konflikter mellom foreldre i fokus i form av diverse kompetansehevende kurs om vold i nære relasjoner. De sa seg enig i at vold mellom foreldre er et tema som de nødvendigvis ikke har god nok oversikt over. Solveig fortalte også noe som kan vise til at hun tenkte at konflikter mellom foreldre bør håndteres hos familievernkontoret:

Solveig: (...) familievernkontoret da som skal egentlig jobbe med disse sakene så hører vi ofte at foreldre sier «der får vi ikke hjelp, det hjelper ikke» og da blir vi sittende litt med det, selv om at vi av og til tenker «kanskje det ikke her det hører hjemme da» men det er klart det hører hjemme her når det går utover barna da sant. Når de strever fordi foreldre ikke klarer å oppføre seg for å si det enkelt.

Som vist i innledning deler Solveig oppfatningen som mange ansatte i barnevernet kan ha, nemlig at familievernet skal håndtere konflikter mellom foreldre. Imidlertid anerkjenner Solveig at sakene kan høre hjemme hos barnevernet i og med at volden mellom foreldrene også går utover barna. Dette var noe som de andre i kontoret sa seg enig i. Familievernet ble ikke nevnt hos det første kontoret, men Lise fortalte at de av og til gjør jobben til hva de tenkte var andre instanser sin oppgave.

5.3 Skjult agenda og åpen agenda

Informantene fortalte at de er bekymret over barna sin utvikling og deres opplevelse når de er vitne til en foreldrekonflikt. De fortalte i tillegg at de har hørt fra barna selv hvor krevende forhold det er å bo i. Informantene i begge kontorene var bevisst på det å være vitne til vold mellom foreldre kan være like skadelig for barnet som å oppleve volden selv. Kari sa blant annet:

Kari: (...) Vi er ikke der bare for å hjelpe barnet, men vi er faktisk til for å hjelpe hele familien.

Til tross er det tydelig i begge kontorene at det kunne være vanskelig til tider å bekrefte at volden mellom foreldre har skjedd og Oda fortalte:

Oda: Jeg har noen saker som er kommet inn flere ganger, men du kommer ikke riktig posisjon til å finne ut hva som egentlig har skjedd. Du kommer liksom ikke helt inn i

kjernen. Det synes jeg er vanskelig, når du på en måte står litt fast, og ikke kommer noen vei med hverken barn eller foreldre. Man føler seg litte granne maktesløs, når man sitter der og har undersøkelsen foran seg, og jeg vet ikke hva som er galt.

Oda viste til en frustrasjon over at hun kunne føle seg maktesløs. Dette samsvarer med det som ble påpekt i 2.6.2 at veilederne kunne føle på en stor frustrasjon i arbeidet sitt. Den følelsen av frustrasjon og maktesløshet samsvarer blant annet med det Lipsky (2010) og Maynard-Moody og Portillo (2010) beskriver om hva en bakkebyråkrat kan oppleve i sitt arbeid. Noen ganger må det også jobbes hardt for å avdekke om det er vold, og Oda forklarte:

Oda: (...) Hvis det er på en måte mistanke om vold mellom foreldre så snakker vi for eksempel med foreldrene hver for seg. Fordi hvis du er i dyp vold i et forhold så sitter ikke du det og forteller det til Lise ved siden av den som utøver vold mot deg.

Oda henviste til bruken av Klemetsrudmodellen ved å dele foreldrene i del to av samtalen.

Lise viste til at hun og synes det kan være vanskelig å avsløre at det er vold mellom foreldrene:

Lise: (...) Det er ikke alltid de forteller, så jeg jobber mye i sånn skjult agenda. Hvis de sier nei så spør jeg gjerne senere siden de har blitt vant til at jeg spør og at det er tryggere, eller så spør jeg sånn «okei, hvis han hadde gjort det? Hva hadde du gjort da, hvem kunne du ha ringt eller hva kunne du ha gjort?» For å sjekke litt ut hva de tenker om det, men og for å gi de en sikkerhetsplass. (...) Det er ikke alle som vet om, hvis de kommer fra andre land eller ikke har det nettverket sant. For veldig mange av oss så hadde vi bare gått til familie eller venner, men hvis de ikke har familie eller venner, og de ikke vet at det finnes et krisesenter. At jeg gir de litt informasjon, sånn at de får en plan selv om de sier at nå er det ikke aktuelt. Så pleier de fleste å høre det og tar det fint. Også så vet jeg at «okei, hvis det skjer og hvis de trenger hjelp så vet de nå hva de kan gjøre da».

Lise sa også at hun gir dem informasjon om krisesenter slik at de som trolig er voldsutsatt kan lage seg en plan, som er i henhold til Klemetsrudmodellen. For å bekrefte en mistanke om vold må de tåle å stille ubehagelige og gravende spørsmål ved å jobbe i en «skjult agenda». Å stille ubehagelige spørsmål er også en del av hverdagen til en bakkebyråkrat som ble påpekt i tidligere 2.6.2 og i 3.1. Lise viste også til at hun jobber til tider påpasselig i de sakene hun må jobbe skjult. Man kan her trekke paroler til det Wedje (2008) skrev om at i de sakene de ansatte ikke er helt sikker, men mistenker det, er de forsiktig på hvordan de går frem mot den som er utsatt. Ved at Lise i tillegg kan jobbe skjult og kan det som det virker som, å vike fra standard prosedyre, viser og til en grad hvilken faglige skjønnsvurderinger hun kan gjøre.

I det andre kontoret uttrykte man betydelig frustrasjon ved å avdekke om det er vold. Runar fortalte blant annet:

Runar: Den største utfordringen er jo egentlig at volden blir skjult, og det er vanskelig å snakke om det både for den som er utsatt og for hele familien. Det er jo en utfordring i forhold til å kunne innhente informasjon om den type ting, og få til en endring potensielt, men det er jo ikke sånn at det er på måte avgjørende at volden er kjent for at man skal få til en endring heller. Det kan vises igjennom andre ting som handling og samarbeidsvilje.

Mia bekreftet det ved å si at det er gjerne er få foreldre som erkjenner volden mellom dem. Tidligere nevnte Solveig at hun prøver å lese hvilken relasjon foreldrene har til hverandre i den felles samtalen. Det samme gjelder i hjemmebesøkene. Solveig forklarte at hun prøver å få seg noen tanker om det skjer noe psykisk eller fysisk. Det er imidlertid vanskelig å se om det skjer noe psykisk, og Aadnanes (2020, s. 38) har påpekt at det er vanskelig å håndtere for ansatte i barnevernet. Ved at Solveig velger å fokusere på om det er noe frykt i relasjonen kan en tenke seg at hun kan oppdage det enklere enn andre. Runar og Solveig hadde også en dialog angående benektelse:

Runar: Så er det ofte at for eksempel den forelderen som er utsatt har sagt at de har blitt utsatt for vold og så trekker de det tilbake på et senere tidspunkt. På grunn av den negative voldsspiralen.

Solveig: Noen ganger har vi tatt direkte opp med for eksempel mor at vi har vært bekymret for at hun har blitt utsatt for vold, enten om vi har sett noen merker eller noe hun har sagt, men da blir det fort benektning altså. De er ikke trygge nok til å si det, eller de er ikke klare til å bryte ut eller.. ja.

Det var tydelig at de og må jobbe mye i «skjult agenda». Runar viste her som mange andre ganger i intervjuet at det er viktig å være klar over skaden for barna å være vitne til vold. De viser til i likheten med første kontoret en bevissthet rundt det.

Det ble problematisert at foreldre nekter for at de er utsatt for vold der barna har beskrevet hva som skjer i hjemme. Selv når barnevernet innhentet opplysninger fra politiet kunne historier bli benektet eller trukket tilbake. Solveig poengterte at det er viktig å jobbe med trygghet og relasjonsbygging, slik at den som eventuelt er utsatt for vold kan åpne seg for

dem. Noen ganger fikk hun det til, andre ganger ikke. Resten uttrykte at de prøver å få innpass hos foreldrene gjennom tillit og relasjonsbygging. Imidlertid ble det påpekt at det er begrenset hvor mye mer de kan gjøre hvis de blir motarbeidet. De viste også til Klemetsrudmodellen for å klare å skape en relasjon og tillit til den voldutsatte forelderen i slike situasjoner. Det samme gjaldt det med synlige merker for tegn på vold. Dette viser også til at de er bevisst på å tenke på sikkerhet ovenfor mødrene ved å være påpasselig for hvordan de går frem i saker der de ikke er sikker på om der foregår vold mellom foreldre. Det er i tråd med Klemetsrudmodellen. Det ble i tillegg påpekt i 2.6.2, at når historier blir trukket tilbake eller blir benektet, kan det medføre til at arbeider deres blir mer krevende. Her kan det tolkes som at det er gjeldene.

Når det gjaldt de sakene der volden er klar og de ikke trenger å jobbe i en «skjult agenda», men i en «åpen agenda» viste de til hvordan de kan jobbe mer målrettet for å hjelpe. I det første kontoret ble det ofte vist til metoder i Klemetsrudmodellen⁵ og tiltak slik som sinnemestring og familieveiledning som kan gjennomføres for å hjelpe. De fortalte også at de kan anvende betydelig grad av skjønn og individuelle tilpasninger på hvilke tiltak som er hensiktsmessig, slik som beskrevet i 3.1 at en bakkebyråkrat kan gjøre. Det siste de ønsket er å gjennomføre drastiske tiltak som å flytte barnet ut av familien.

På det andre kontoret ble det også beskrevet at saker der volden er erkjent, er mindre krevende å håndtere. I de sakene der de jobbet i en «åpen agenda» ble det henvist mye til Klemetsrudmodellen. Her blir det også nevnt besøksforbud, men til forskjell til det første kontoret er tankene om involvering fra politiet sin side mer vektlagt. Solveig sa blant annet:

Solveig: Jeg tror det er avhengig om dette er en familie som bor i lag eller om det er en sak der foreldrene har flyttet fra hverandre. Vi har hatt noen saker der far har oppsøkt mor etter et samlivsbrudd og slo hun ned, og da fikk vi en bekymringsmelding. Hvis de ikke bor i lag så tenker vi at politiet og må hjelpe til med å få de til holde avstand til hverandre sant og at de får besøksforbud for å skjerme barnet, men bor de i lag så blir jo det straks mer komplisert og da er det ikke alltid at vi får den informasjonen

Tiltakene er mer konkrete og effektive i de sakene volden er anerkjent og der de kan jobbe i «åpen agenda». De nevnte også at bruken av å for eksempel å sende mor til krisesenter er også et mulig tiltak hvis de bor sammen, men at de må være påpasselig på hva de gjør, og

---

⁵ Til tross for at det henvises til metoder i Klemetsrudmodellen, nevnes ikke modellen eller andre aktuelle modeller eksplisitt av dem.

bruke Klemetsrudmodellen. Når de viser igjen til at de må være påpasselig forteller det at det gjøres en faglig skjønnsvurdering for hva som er riktig fremgangsmåte.

Runar som holdt på å fullføre en videreutdanning innenfor vold i nære relasjoner presenterte et ønske om hva som burde bli forsket videre på når det gjelder hvordan man skal jobbe i saker det man må jobbe i en «skjult agenda» kontra en «åpen agenda»:

Runar: (...) Det med erkjennelse og det her med benektelse og den type ting og at en har fokus på sånt i fremtidig forskning siden det er sånn at viser hvert fall forskning at det her med erkjennelse står veldig høyt i barnevernet. Men det er på en måte ikke.. du kan ikke stille det som et kriterium for endring, og ha fokus på det i fremtidig forskning på det med ulike måter å jobbe med de typene sakene der foreldrene har vansker å sette ord på volden, eller benekter volden. Hvordan jobber man med de sakene og hvordan går man i dialog med foreldrene og hvordan jobber man med endringsskapende tiltak? Sånne type ting tror jeg er viktig å ha fokus på fremover.

Det kan tolkes som han ønsker mer forskning på hva man skal gjøre de sakene. Holder det med en mistanke fra deres side for å gjennomføre tiltak eller er det slik at erkjennelse må være til stede for å se etter en endring? Runar påpekte at det kan være vanskelig for enkelte å sette ord på volden. Han fortalte og at det med vilje til atferdsendring og tillit er noe som står høyt for de ansatte i barnevernet. Wejden (2008, s. 60) viser til at det blir stilt tre kriterier for atferdsendring hos familier fra barnevernets side. Disse er refleksjonsevne, ønske om endring og en faktisk endring i atferden. Refleksjonsevne viser til at foreldrene må kunne tenke rundt et problem fra ulike perspektiver. Det innebærer at de gjennom refleksjon rundt egne handlinger viser til saksbehandlerne at de forstår at det er skadelig for barn å bli utsatt for vold. Ønske om endring handler om at saksbehandlerne tror på at foreldrene ønsker å gjøre en endring i deres atferd. En faktisk endring i atferden viser til at foreldrene gjør den riktige endringen i sin atferd for å skape en trygt miljø for barnet. Saksbehandlere har som et utgangspunkt at barna ikke skal bli utsatt for vold, og at det er foreldrene sitt ansvar at barnet ikke skal bli utsatt (Wejden, 2008, s. 60). Det at Runar setter spørsmålsteget, kan indikere at han mener de kanskje burde få klarere retningslinjer for hva de skal se etter.

5.4 Eftervirkning av pandemien

Når jeg stilte det første kontoret spørsmålet om de hadde merket en endring i sakene etter pandemien informerte de om at de opplevde en forverring i den psykiske helsen blant barn. Det ble sett i sammenheng med at fristedet som barnehage/skole ble stengt under pandemien.

De var også bekymret over de familiene som de visste slet i utgangspunktet. Dette blir illustrert av Kari blant annet:

Kari: Vi hørte jo ifra kollegaer og andre som har barn, at i de ukene der det nedstengt og hjemmekontor og småbarn hjemme, det var helvete på jord.

Det at man ikke fikk en pause og bodde tett i tett på hverandre kunne gjøre situasjoner verre. I 2.4, ble det nevnt at under nedstengingen ble man mer bekymret for sårbare barn og unge, og når viktig arenaer slik som skole/barnehage ble stengt ned mistet man et sted hvor sjansen for at vold mot barn kan bli oppdaget. Kontoret eksemplifiserer ved at det under pandemien gikk et barn ned til skolen for å selv rapportere om vold hjemme. Begge kontorene fortalte i tillegg at det var en betydelig nedgang i bekymringsmeldinger fra barnehage og skole under nedstengingen.

De fortalte i tillegg at de fikk inn mindre bekymringsmeldinger som omhandlet vold mellom foreldre i pandemien. Til tross for mindre bekymringsmeldinger om vold mellom foreldre, forklarte Kari at hun så for seg at den fysiske og psykiske volden kunne ha økt under pandemien:

Kari: Det er kanskje vanskeligere å ha kontroll på den du utsetter for vold når man er ute i arbeidslivet eller når man er fra hverandre på forskjellige tidspunkt på døgnet. Mens når man er hjemme 24/7 så har man på en måte full kontroll da. Det er vanskeligere å melde i fra hvis man lever i et voldelig forhold, men jeg vet ikke om det er tilfellet.

Her viste Kari til at volden kunne bli enda mer skjult enn det var før pandemien og at volden også er vanskeligere å bryte ut av i ettertid av pandemien. Lise fortalte i tillegg at hun tror foreldrene tar på en «fasade». Den «fasaden» kan være der siden volden da har fått lov til å pågå over en lengre periode siden volden kunne være skjult i pandemien. Det å ta på en «fasade» er ifølge Goffman (1990) sin teori om inntrykksstyring, at man på overflaten viser at man har det bra, mens det som skjer hjemme blir skjult for offentligheten (Goffman, 1990, henvist i Andersen & Stefansen, 2020, s. 83). Dermed kan det kreve enda mer «skjult agenda» arbeid for å bryte den negative voldsspiralen for de ansatte. Andersen og Stefansen (2020, s. 83) viser også til at kvinner driver med slik inntrykksstyring for å hindre det de oppfatter som stigmaet for ved at

de tror dem blir oppfattet som et svakt og passivt offer fra andre rundt seg siden de lar volden skje.

På den andre kontoret snakket de og om en bekymring rundt at avlastningsarenaer som skole, barnehage ble stengt ned, samt de snakket om en bekymring om at tilgangen til rusoppfølgingen, NAV og psykologer ble redusert. Det ble også påpekt at selv velfungerende og stabile familier kunne kjenne på den belastningen ved at man ble tvunget til å forholde seg mer hverandre i pandemien. Solveig snakket om at de fikk beskrivelser av fra noen barn at de var «stuck i et hjem som ikke var bra». Marie fulgte opp med å si at «Vi fikk jo meldinger fra barna selv i den perioden», noe Mia bekreftet. Det er også sjeldent at barn selv tar kontakt med barnevernet (Bufdir, 2023). Mia nevnte og at i en periode måtte noen barna på skolen under pandimen siden det var så ille.

Jeg stilte også et spørsmål om de var bekymret eller hadde hørt om det var en økt tendens til mer vold under pandemien. Marie fortalte at hun hadde en hypotese angående dette:

Marie: Jeg har en hypotese om at det har vært mer vold under pandemien, men jeg tror ikke at systemet har klart å få tak i det. På grunn av de tiltakene og valgene som ble gjort.

Her stilte de andre seg enig i hva Marie sa, og Mia sa at hun trodde at volden har blitt enda mer skjult. Her viser de til at de tenker det økte i alle typer familier. De uttrykte også en bekymring for at volden kan bli enda mer skjult og at det fortsatt kan være skjult i ettertid av pandemien. Man kan tenke seg at voldsspiralen gjør det vanskelige for den utsatte å gå ut av forholdet, og det faktumet at det kan bli mer skjult ved at det har hatt mulighet til å pågå over lengre tid gjør at det blir vanskelig å fange opp. Her blir også forskjellen ved «skjult agenda» og «åpen agenda» vist ved at de har hypotese som de ikke har kunne bekrefte ved at det blir skjult og at de må jobbe skjult. Økt bruk av inntrykksstyring blir henvist til på en implisitt måte ved at tror volden er blitt mer skjult (Andersen & Stefansen, 2020, s. 83).

6.0 Analyse: bakkebyråkrati i barnevernet

6.1 Innledning

Barnevernet kan bli karakterisert som et bakkebyråkrati, og i likhet med mange andre velferdstjenester har det vært preget av en større effektivisering i de siste tjue årene. I dette kapitlet skal det diskuteres rundt det som ble tatt opp i 3.1 om bakkebyråkrati av Lipsky

(2010). Funnene kan tyde på at det er en balansegang i barnevernet når det gjelder anvendelse av faglig skjønn, friheten i arbeidet og hvor mye effektiviseringen og systematiseringen påvirker arbeidet. Funnene vil i tillegg vise til hvilke tanker og refleksjoner de ansatte har til hvordan de kan anvende mulighetsrommet for faglige skjønn og hvordan systemet kan gjøre at arbeidet kan bli mer krevende enn det dem ønsker.

6.2 Utførelsen av faglig skjønn

Intervjuene tilsier at utførelsen av faglig skjønn er tydelig i arbeidet, enten om det er i «skjult agenda» eller «åpen agenda». De har blant annet mulighet til å undersøke hva som har skjedd ved at de kan jobbe i en «skjult agenda». På spørsmålet om bruken av skjønn i arbeidet svarte blant annet Oda «Vi gjør ikke noe annet» der Kari fulgte opp med et lengre resonnement på det:

Kari: Selv om vi er bakkemannskapet så har vi veldig lite klare føringer i loven og hvordan vi skal tolke ting, det gir jo oss noen rammer, men mye av det er jo skjønnsvurderinger.

Her snakket Kari om den balansegangen i arbeidet og at de har regler å forholde seg som gir de rammer å jobbe ut ifra. På den andre siden kan det virke som at hun forklarte at de har et handlingsrom i gitte rammene. Det Kari snakket om viser til forskjellen en balansegang mellom epistemisk og strukturelt skjønn. Epistemisk skjønn viser til den prosessen man gjennomgår for å finne den beste vurdering på hvilken handling situasjonen krever. Strukturelt skjønn viser til hvor stor rom for skjønnsbasert handling det er i lover og regler (Bærøe, 2015, s. 117). Det kan dermed tolkes som at de har en høy autonomi over sitt eget arbeid ved at de kan bestemme over egne handlinger og atferd, og navigere seg igjennom lover og regler.

Bruken av faglig skjønn i bakkebyråkratiet kan også ha sine fordeler og ulemper og Oda fortalte om en fordel:

Oda: Det jeg synes er betryggende er jo når vi skriver på en måte vedtak og når vi skriver rapporter og sånt, så er det ikke meg som person sant. Det er ikke meg som tar den vurderinger. Det er liksom at barnevernstjenesten vurderer at. Det er ofte mine vurderinger, men jeg har gjerne drøftet det med fagleder og jeg har drøftet det på team. Jeg tror ikke at jeg har sittet med en vurdering 100% alene, men det er den betryggelsen at det ikke er meg som person som gjør det. At jeg har et system bak med som backer meg opp da.

Oda henviste til at det på deres arbeidssted er rom for å kunne drøfte saker med sine medkollegaer og hun trekker det frem som en viktig del av jobben. Samtidig viste hun til at det er hun som tar en vurdering, men at i rapporten trenger hun ikke å skrive sitt navn på hvem som har vurdert det, men at barnverntjenesten vurderer. Det ved at hun skriver at barnverntjenesten vurderer, fremfor sitt egent navn kan også handle om rettssikkerheten for hver enkelt ansatt som er viktig i punkt 5 i Klemetsrudmodellen. Rett etter sa Kari en ulempe med bruken av skjønn og drøfting:

Kari: Men risikoen med det er at jeg har sett noe, og det som jeg velger å fokusere på formidler jeg til fagleder og så får hun en tolkning på det jeg har sett og så tar hun det med seg det til neste fagleder, og legger frem det kanskje det hun er mest opptatt av der. Så det er jo ikke sikkert at den skjønnsvurderingen som var der i utgangspunktet er ikke den samme som lederen får når beslutningen blir tatt.

Det Kari fortalte kan være problematisk, ved at skjønnsvurderingen går igjennom flere ledd, ved at informasjon kan falle mellom linjene, og at de ansatte fokuserer på forskjellig elementer. Imidlertid fortalte de senere i dialogen at de var prisgitt muligheten til å kunne utøve skjønn, og at de hadde mulighet til å være to sammen i en sak. Her snakket de også om at det handler om rettsikkerhet for dem og barna og familien, som er i henhold til Klemetsrudmodellen. Lise snakket også positivt om muligheten for å kunne utøve skjønn:

Lise: Også så tenker jeg sånn at når undersøkelsen er ferdig sant og hvilket tiltak vi skal bruke og vi har en sånn standard tiltakspakke, og så har vi all verdens mulighet til å være kreativ og tilpasse hvert enkelt tiltak til det ene barnet, og det har vi noen eksempler på. Vi har hatt noen hjelpetiltak som høres helt merkelig ut, men det har gjort at de har klart å unngå plasseringer på institusjon, og at vi har kunnet høre på barnet og foreldre og gjøre ting. Det er mye muligheter for skjønn og individuell tilpasninger der og.

Ut ifra hva som blir fortalt på det første kontoret, har de et stort rom for skjønnsvurdering. De viser også til en høy grad av autonomi i arbeidet sitt, noe samsvarer med hva en bakkebyråkrat har i sitt arbeid. Informantene på det andre kontoret viste og til at de har mye rom for bruk av faglig skjønn. Solveig sa noe av det samme som Kari:

Solveig: Så har vi noen føringer og retningslinjer sant på hva det skjønnet skal være, hva det skal inneholde, og alt det er jo barnas beste, at det veier for og imot ulike ting i forhold til det konkrete barnet. Det er ikke alltid lett.

Solveig påpekte omtrent det samme som det Kari gjorde ved å si at de har føringer og retningslinjer for hvordan skjønnnet skal være, men hun påpekte også at de jobbet ut ifra rammene de har til rådighet og er fleksible. Her kan man også vise til en balansegang mellom epistemisk og strukturelt skjønn. Det handler og om det som er påpekt i 3.1, om at arbeidet styres av tydelige regler ved at barnas beste skal komme først. Det ble også vektlagt av det andre kontoret at det å kunne drøfte med andre kollegaer om vanskelig saker er viktig for dem, der de blant hadde ukentlige fagmøter for å drøfte saker. Solveig forklarte at i fagmøtene går de også grundig igjennom rapportene sammen slik at skjønnnet er synlig i arbeidet med de barnevernfaglige vurderinger de har gjort. Det å drøfte saker med kollegaer blir også trukket frem i begge kontorene som et viktig element for å kunne holde ut i jobben, og at det hjelper på at man ikke tar med den emosjonelle siden av jobben hjem på fritiden. Som beskrevet i 2.6.3 og i 3.1, kan det å jobbe som en bakkebyråkrat medføre at man tar med seg det emosjonelle fra jobben hjem på fritiden. Ved at de kan utøve faglig skjønn innenfor de rammene de har viser til at de har en høy jobb autonomi og er fleksible rundt systemet de jobber innenfor. Ved at de kan utøve skjønn kan det tenkes at det være med en bidragsyter for dem til å avdekke vold mellom foreldre ettersom de har mulighet og rom for å jobbe i en «skjult agenda».

6.3 «Alt må dokumenteres»

Det ble tydeliggjort fra begge kontorene at en stor del av jobben innebåret å skrive. Oda fortalte at det er «80 prosent av jobben», der Lise fulgte opp med å si «det er kjempeviktig», og Oda svarte sarkastisk tilbake «Det er jo kjempegøy». Kari fortalte videre i dialogen at:

Kari: Det er jo det som er baksiden av den at vi har så mye skjønn at det ikke kan etterprøves senere eller for en rettsinstans. Da må skrive det på en måte som gjør at det er etterprøvbart.

Kari viste til at det som er baksiden av skjønnnet deres. Dermed kan det antas at rapporten skal være preget av barneverntjenesten sin vurdering, der skjønn og graden av objektivitet skal være tydelig framlagt. De skal basere seg på faktabasert vurdering og ikke subjektiv vurdering. Det at arbeidet er preget av å skrive rapporter viser til NPM ved at de har mer dokumentasjonsarbeid og at de ikke kommer unna det arbeidet.

Det samme fortalte de i det andre kontoret. Det krever også mye ressursene av de ansatte. Overtidsarbeid og fleksibel arbeidstid var heller ikke unormalt på begge kontorene.

Overtidsarbeidet kunne omhandle alt fra det å måtte skrive ferdig rapporter til å måtte dra på besøk hos familier etter vanlig kontortid fordi de også må tilpasse seg til familiene sin timeplan.

Hvilke ressurser de to kommunene har spiller i tillegg en rolle på hvordan de arbeider. På det første kontoret har de mer ressurser tilgjengelig ved at de geografisk er nærmere en stor by. Den forskjellen ble tydelig på spørsmålet om hvordan byråkratiet hindret arbeidet deres. På det første kontoret var det regler og dokumentasjon som ble fremhevet som hindringer i deres arbeid. Oda og Lise fortalte:

Oda: (...) Vi er jo bundet til veldig mye ulike lovverk slik som barneloven, forvaltningsloven og den ene og den andre loven. Man kan noen ganger sitte der å være frustrert over ting man ikke kan få til fordi at loven tilsier at det kan vi ikke gjøre.

Lise: Det er et veldig tungvint system, at ting tar tid. Det føles liksom ikke sånn at familie og barna har tid til å vente på alt.

Her viste de til at systemet i form av lover og regler kan være en hindring i deres arbeid, og det at det tar tid kan muligens gjøre en situasjon verre for familien. Det ble påpekt i 3.1 og i 2.6.2 at lover og regler som de ansatte ikke kan styre rundt kan skape en frustrasjon. Ved at arbeidet deres er preget av lover og regler kan det senke jobbautonomien deres fordi de har et mindre handlingsrom for å bestemme over egne handlinger. Her kan forskjellen mellom å jobbe i en «skjult agenda» og en «åpen agenda» være en faktor for hvor lang tid en undersøkelse tar. Hvis de må jobbe med å undersøke hva som faktisk har skjedd kan det ta lengre tid enn det som er ideelt. Runar på det andre kontoret var frustrert angående hvor mye undersøkelse som er i arbeidet, og han kom blant annet med kritikk mot metoden de bruker to ganger:

Runar: Men jeg tror mange av de fremgangsmåtene som blir brukt i barnevernet, at de på en måte er litt sånn aksjons og litt sånn etterforskningspreget på et vis da. Så jeg tror på en måte at den måten å gjennomføre en undersøkelse på, det med oppstarten legger noe føringer i forhold til hva foreldrene vil fortelle da. Både den som er utsatt og den som er voldsutøver. Fordi at den dagen blir så voldsomt, fordi alt skal på en måte skje på en og samme dag, så det legger noen bånd i forhold til hva de forteller tror jeg. For samarbeidet videre.

Runar: Også tror jeg og at det er viktig å ha fokus på det her med hvilken type fremgangsmåte barnevernet skal bruke i tiden fremover som kan være, som kan bidra

til å lette samarbeidet på en måten enn hva det de aksjons orientere metodene som vi har i dag gjør. Det gjelder egentlig både barnehussakene, men og Klemetsrudsmodellen, for den og har en sånn type aksjonsmåte å undersøke på.

I samsvar med Bjørnholt (2021), snakket Runar om at barnevernet har en aksjonsorientert metode. De er avhengig av en erkjennelse for å kunne komme raskere med tiltak. Ved at metoden deres er aksjonsorientert, kan det føre til at i enkelte tilfeller tar undersøkelsene lengre tid enn ønskelig.

På det andre kontoret kom det i tillegg frem at økonomiske rammer først og fremst setter en begrensning på arbeidet deres. Solveig, Mia og Marie fortalte:

Solveig: Det er jo klart det at med en dårlig kommuneøkonomi så preger det vårt arbeid i den forstand at vi vil gjerne ha flere tilsatte, det å få inn vikarer når vi har langtidssykemeldte, det med å få tiltak. Sånn tenker jeg at det svekker en del av arbeidet vårt, men utøver det er det ingen byråkrater som kan stoppe det på et vis.

Mia: Arbeidet går jo jevnt og trytt i systemet, men akkurat det med tiltak kjenner jeg hele veien på måte, helt siden jeg begynte her at resurser til tiltaksarbeid som er utfordrende.

Marie: Men det her med tilgang på gode tiltak i disse voldssakene er en stor utfordring. Det må vi raskt inn med når det er ferskt og når man må ta tak i det, og det er en stor utfordring. Ikke bare har tiltak i kommunen, men vi har ikke alltid god nok tilgang på dem. Også er det manglende kvalifisert gode tiltak som vi vet fungerer. Det mangler vi her. Da må vi ofte til en større byer.

Marie snakket om at det er et hinder at de av og til må til andre steder for å kunne tilby hjelpetiltak som er tilpasset. De har blant annet ikke sinnemestring som et lokalt tiltak. På det første kontoret blir ikke økonomi vektlagt. I 3.1.3 ble det beskrevet at en del av barnevernsreformen fra 2004 var at økonomisk styring i barnevernstjenesten skulle bli mer lik slik at barna skulle få en likere behandling uavhengig av hvor de bor i landet. Her kan det tolkes som at det ikke er tilfellet, når de har en krevende økonomi, og at de ikke har tilstrekkelig mulighet til å gjennomføre tiltak som er nødvendig.

7.0 Analyse: Sosioøkonomisk status, likestilling og etnisitet.

7.1 Innledning

I denne delen av diskusjonen skal jeg ta for meg informantene sin beskrivelse av hvilke erfaringer og eventuelle utfordringer de har med å jobbe med familier når det gjelder

sosioøkonomisk status, likestilling og etnisitet. Kapitlet er delt inn i tre deler. Den første jeg skal gjennomgå er sosioøkonomisk status, der jeg skal koble det opp mot teori og til dels tidligere forskning. I den andre delen skal jeg ta for meg det likestilte foreldreskapet, der jeg skal her og knytte det opp mot teori. I den siste delen skal jeg ta for meg betydningen av etnisitet ved å knytte det opp mot tidligere forskning, men også opp mot det som er tidligere nevnt i diskusjonen. Jeg vil i tillegg fokusere på hvilken grad arbeidet deres blir påvirket av at de jobber i et bakkebyråkrati.

7.2 Sosioøkonomisk status

Begge kontorene fortalte om at de har en overrepresjon av saker med dem som bli kategorisert med lav sosioøkonomisk status. Først og fremst ble det påpekt fra begge kontorene at de har alt fra hele spekteret. Hvordan de ansatte beskrev møtene med folk fra med ulike sosioøkonomiske statuser var imidlertid forskjellig. På det første kontor var det mest vektlagt hvordan møtene var. Lise beskrev møtene med familier med høy sosioøkonomisk som krevende:

Lise: (...) De er ofte positive til at barnevernet fins. De synes at det er bra at vi gjør en riktig jobb, men vi trengs ikke i deres familie, så bare gå hjelp noen andre sant. Det er vanskelig hvis du er advokat eller partner, overlege og egentlig har en sånn høystatus yrke og økonomi også blir det åpnet en sak i barnevernet. Og disse familiene de har jo alt det materielle på stell sant? Så det er jo gjerne det emosjonelle eller at det er vold. Og ja, at det er vanskelig for de, det passer ikke inn i deres bilde av seg selv eller deres identitet, eller som den person de er.

Her trekkes det frem at det å være koblet til barnevernet ikke er noe som passer inn i deres bilde. De mener at de ikke har behov for å undersøke deres familie og bør heller fokusere på andre familier som trenger det. Lise kom i tillegg med et eksempel på hvordan møtet med familier med lavere sosioøkonomisk status:

Lise: (...) men sånn som jeg tenker på som er uføretrygdet, har nok egentlig veldig lav selvtillit. (...) De bruker veldig mye tid på å skjelle oss ut og hvor ubrukelige vi er og hvor lite intelligent man må være for å jobbe i barnevernet. (...) Så jeg har fått mye oppigjennom årene, overhalinger om det.

Her kan man tolke det som at familiene med lavere sosioøkonomisk status allerede er under mye stress fra før av som gjør at det går utover de ansatte i form av å bli utskjelt. Det ble påpekt iblant annet 2.6.3 og 3.1 at det å bli utskjelt er i tillegg en del av det emosjonelle arbeidet de ansatte i barnevernet og andre velferdsintuisjoner må håndtere i arbeidshverdagen

sin. For familier med lavere sosioøkonomisk status nevnte Oda at språkbruken kan endre seg, og at hun forenkler språket sitt i møte med dem som har lavere utdanning. Ifølge Marthinsen, et al., (2013, s. 59), skal de ansatte i barnevernet være mer på bølgelengde med de i middel og i øvre middelklasse enn de med mindre sosioøkonomisk status. Et eksempel på det er:

Lise: Det er kanskje av og til litt lettere når man på en måte kjenner seg igjen eller har noe til felles.

En utfordring som ble påpekt i begge kontorene i møte med folk med høy sosioøkonomisk status, er at de krever mer innsyn i sakene og at de har med kunnskap om sine rettigheter. Solveig beskrev deres opplevelse slik:

Solveig: Vi opplever kanskje at de raskere kommer med advokat sant, har med seg noen som skal ivareta de. Og vi tenker jo at det bare er positivt da, men de er nok litt mer sånn krevende i kontakt med innsyn, og at de må være mer med.

Det samme snakket Kari om på det første kontoret. Det med kravet om innsyn kan være en utfordring for de ansatte. Foreldrene kan blant annet prøve å påvirke hva som blir skrevet i rapportene. Dette kan gå på bekostning av arbeidet de ansatte skal gjøre ved at de føler at de må være mer påpasselig på hva de skriver i rapportene. Å snakke med familier med høy sosioøkonomisk status, selv om de kan være på bølgelengde med dem, kan være krevende for de ansatte. Kojan (2010) fant i sin studie at foreldre med høyere utdanning har mer kunnskap om deres juridiske rettigheter. Det kan føre til at de ansatte kjenner et behov for å forsvare beslutningene oftere og kan føle seg ydmyket eller hardt prøvet i deres arbeid med dem (Kojan, 2010, s. 53).

For de med lav sosioøkonomisk status ble stress fremhevet som mulig årsak fra det andre kontoret til at de er overrepresentert i barnevernet, og Runar forklarte det på denne måten:

Runar: Altså jeg tror at det handler litt om stressorer som man har rundt seg og sånn sett så har jo det med sosioøkonomisk status noe å si i forhold til at de som kanskje er svakere stilt og har flere stressorer rundt seg som dårlig boforhold, dårlig økonomi, den type ting som trigger disse tingene her i tillegg til kanskje belastende livserfaringer og det er helt klart, det tror jeg.

Ved å ha ulike faktorer som gjør hverdagen stressende og ustabil kan det være en forklaring på overrepresentasjonen. En annen forklaring kan også være at volden blir mer skjult i familier med høy sosioøkonomisk status. Det kan trekkes opp mot hvorfor barnevernsarbeidere ofte må jobbe i en «skjult agenda». Studier viser at det er en forskjell på hvordan kvinner fra ulike sosioøkonomisk bakgrunner skjuler volden. De som er fra det man kalle for arbeiderklassen ønsker å fremstå som tøffe og robuste, og de ønsker å bevare sin sosiale identitet og posisjon. Dette gjør de ved å bygge et «skall» for å unngå å fremstå som sårbare og stakkarslige foran andre, og de er opptatt av å klare seg selv (Andersen & Stefansen, 2020, s. 83). Dette skillet kan da ut ifra hva Runar fortalte knuses av alle faktorer som stress og en ustabil hverdag.

For kvinner i middelklassen handler det mer om det selvutviklede livsprosjektet, der det likestilte partnerforholdet er sentralt. Ved å velge en partner som er voldelig mot dem, der de blir værende i forholdet, kan kvinnene tolke at de har mislykkes på en sentral livsarena. En strategi de kan ta i bruk for å bevare sin identitet og sosiale posisjon er å involvere seg i flere aktiviteter. Disse aktivitetene kan være å ta flere utdanninger, krevende reiser og mye jobbing slik at de fremstår selvinvesterende for seg selv. De kompenserer ved at de ikke har klart å lykkes som en «sterk» kvinne på hjemmebane (Andersen & Stefansen, 2020, s. 83; Bredal, 2021, s. 63). Her er det imidlertid en likhet i at de driver med inntryksstyring, men på to forskjellige måter. Noen av kvinnene fra middelklassen kan være på randen av et sammenbrudd grunnet volden ved at de kompenserer (Andersen & Stefansen, 2020, s. 84). Forskjellen mellom hvordan kvinnene skjuler volden kan være det som Runar forklarte en grunn til at det flere fra lavere sosioøkonomisk status er representert i barnevernet.

7.3 Det likestilte foreldreskapet

Når det gjelder kjønnsforskjeller på hvem som utøver mest vold er det derimot en forskjell i beskrivelsen. Hvorfor det er slik kan ha flere forklaringer, slik som erfaring, fokus og kompetanse⁶. De er imidlertid like i oppfatningen av at det er flest menn som utøver vold, primært fysisk vold og at kvinner utøver mest psykisk vold. Til tross for det kan det virke som at kontorene har forskjellige erfaringer og oppfatning av hvilket fokus de skal ha på foreldrene når det gjelder hvem som utøver vold. På spørsmålet om de opplevde noen forskjell mellom

---

⁶ Se også i 8.2 og i 8.3 for en mer detaljert analyse om kompetanse og erfaring.

sosioøkonomiskstatus, kjønn og etnisitet, svarte Oda «Det er både mamma og pappa som utøver vold». Lise utfylte det Oda sa:

Lise: Jeg tror ikke at jeg sånn vitenskapelig bevis for det, men det er nesten sånn at jeg tenker (...). Hvis det er veldig alvorlig voldshendelser så er det kanskje menn, og det er kanskje det man ser i avisen og sånt. Men veldig mye av den enkle småvolden på en måte, er det damer som står for. Men det er ofte de som står med omsorgen sånn over tid. De tar hoved omsorgen, og det andre og tredje skiftet så får de all den psykiske belastningene.

I denne dialogen ser man hvordan Oda, Lise og Kari snakker om vold fra et likestillingsperspektiv. Det er ikke til å komme bort i fra at menn utøver mer fysisk vold. Lise er innom det som er beskrevet i 3.2, om problematikken med det tredje skiftet og at tidsplanleggingen er stressmoment som kan føre til at begeret renner over. Den skammen som menn kan føle på ved å bli utsatt for vold snakket Lise i tillegg om:

Lise: Det er nok skambelagt. At de går på krisesenter. Tror ikke alle menn vet at det finnes et krisesenter. Men det jeg ser nå hvert fall når jeg snakker med kvinner som blir utsatt for vold, og kanskje er litt sånn vår generasjon da. Det er at nå at hvis de sier at han slo meg, vi skal liksom ikke være noe offer, de skal ikke komme å slå oss, så de fyker tilbake igjen sant. Han dyttet og slo, men jeg slo jo han og klorte jo han og.

Den skammen Lise snakket om kan handle om det som ble gjennomgått i 2.5.3, at det ikke er maskulint å bli utsatt for vold, dermed kan de velge å ikke gjøre noe med det, slik som å la være å oppsøke hjelp. Lise og hennes kollegaer i det første kontoret viste også en evne til å reflektere over at begge kjønn kan utøve vold. Her blir det også antydning at likestillingen har ført til at toleransen for hva man godkjenner fra partneren sin har endret seg over tid. Mødre og kvinner tåler mindre å bli slått og kan ta igjen. Det kan fremstå som at de ser begge sider av konflikten, og det kan fremstå som at de har en nøytral posisjon ved at reflekterer rundt begge foreldre sine perspektiver. Det samsvarer med det som står i 2.6.1 og i 2.6.2, om at ansatte i barnevernet ofte har et likestillingsperspektiv. Det er en styrke at de fokuserte på begge kjønn og hvilken vold som kan bli utført. Imidlertid kan det føre til at de muligens blir opptatt av å fokusere på hva begge parter gjør, og ikke hva som er mest alvorlig.

I det andre kontoret var det mer erkjent at volden mellom kjønnene ikke var likestilt. At det var flest mødre som ble utsatt for vold fra fedrene. Den belastningen som mødrene blir utsatt for både fysisk og psykisk ble i tillegg beskrevet som verre enn det psykiske volden som

mennene ble utsatt for. I deres bekymringsmeldinger er det også flest menn som blir nevnt som utøver. På den andre siden ble også skammen menn kan oppleve trukket frem. Skammen ble trukket frem som en mulig årsak for hvorfor de har mindre saker som viser til at fedrene blir utsatt for vold fra moren. De var klar over at menn kan bli utsatt for vold av ulike former, men de fokuserer på hva de har opplevd og hva som de må forholde seg til i sakene som omhandler vold mellom foreldre. De viser til en tendens til å ta mor sin side og prøve der det lar seg gjøre å ha et fokus på hvem som blir utøvd vold mot. I samsvar med det, Bredal og Stefansen påpeker (2020), kan dette være med å bidra til at mødre som er voldutsatt får en tillit barnevernet. De viser også en forståelse for hvor alvorlig volden kan være og dens konsekvenser. Samtidig er de opptatt av å fremheve at barnet skal komme først.

7.4 Etnisitet

Syltevik har påpekt (2021, s. 252) at familier med andre etnisiteter har også en større sannsynlighet å bli kategorisert innen dem som har lav sosioøkonomisk status. Rogstad (2021, s. 321) har i tillegg påpekt at ulikhet mellom majoritet og minoritetsbefolkningen er en sentral utfordring i det norske samfunnet. I forbindelse med temaet om etnisitet spilte en rolle, var det en forskjell i hvordan denne betydning ble beskrevet av kontorene. Det er verdt å påpeke at det er en forskjell i hvor mange innvandrere det er per innbygger i de to forskjellige kommunene. Det er også en forskjell i hvor mange som er utenfor Europa i de to kommunene. Her kan det tenkes at det kan være en forklaringsvariabel i hvordan betydningen av etnisitet ble beskrevet. Av hensyn til anonymiseringen, vil jeg ikke gå i dypere detalj om forskjellen i befolkningsdemografien (SSB, 2023).

På det første kontoret var det en forskjell ved at sakene med dem som ikke er fra Norge kan ofte være mer komplekse og krevende. Her var det en faktor om hvor de kom fra og hvor lenge de har vært i Norge gjeldene, noe som Oda beskrev:

Oda: Ja, jeg har jo en undersøkelse akkurat nå med en foreldre som ikke er norsk. Det tar tid å bygge den relasjonen. I forhold til noen som ikke kommer med en annen bakgrunn enn norsk. Spesielt de som er kanskje litt nye i landet. Jeg har hvert fall opplevd at det enklere med en familie som har bodd her siden 90 tallet.

Kari trakk i tillegg frem at konflikter pleier å bli løst innad i familien i mange andre kulturer, der hun nevner storfamilien. Kari snakket og om at konfliktene kan være mer omfattende i omfang ved at større deler av familien er i konflikt når det er annen etnisitet inn i bildet. Her

kan det antas at det refereres til familier som har den mannlige forsørgermodellen. Det kan også trekkes paralleller til det som ble nevnt i 3.3.2, om kollektiv vold som minoritetskvinner kan bli utsatt for, ved at familien skal løse konflikten. Redselen ble også beskrevet ved at de har opplevd at foreldre lar vær å sende barna i barnehagen eller skolen hvis de har et sår eller blåmerke i frykt for å bli innkalt til barnevernet. De forteller også om en forskjell i hvilken tillit etniske norske har til staten, kontra ikke etniske norske og hvordan dette kan være et problem i dialogen. De viser til det samme som Fylkesnes et al., (2015) fant i sin studie ved at det er generelt er en høy redsel blant minoritetskvinner for at barnevernet skal ta barnet deres. Lise reflekterte rundt det ved at hun fortalte:

Lise: (...)Nordmenn er jo verdens mest naive folk. Står regjeringen og sier «at nå er det korona, nå må dere holde dere inne» så holder vi oss inne, og sier de «nå må dere reise hjem fra hytten» så reiser vi hjem fra hytten. Det er ikke vanlig i andre land å stole så mye på staten, og vi gjør jo det staten sier. De kommer fra land med mye korrupsjon og andre ting. Vi er vant til det at hvis vi får en beskjed fra en offentlig instans så gjør vi det, men de kommer jo fra annet land og kulturer der man ikke stole på staten på samme som vi kanskje gjør veldig mye i Norge.

Det er et velkjent fenomen at nordmenn har mye tillit til staten og andre i befolkningen (Bjørkdahl, 2022, s. 342). Nordmenn har også et annet forhold til barnevernet, og barnevernet har en annen tilnærming i Norge enn i andre steder i verden. Barnevernet i Norge kjennetegnes ved å både være familieorientert, og ha en lav terskel for å gripe inn for å hjelpe eller å tilby hjelpetiltak når barnet sin utvikling trues (Fylkesnes, et al., 2015, s. 81-82). I 5.3 kan man se et sitat fra Lise, der hun påpekte at mange fra andre land heller ikke har den kunnskapen om hva barnevernet er, eller om andre hjelpetiltak ved at konflikter i familien pleier å bli håndtert innad familie og nettverk.

Mye av det samme henviste det andre kontoret til. Her ble volden som de hadde opplevd derimot beskrevet som verre enn ved det første kontoret. Dette kan ha en sammenheng med at de hadde en vanskelig periode imellom 2010 og 2020 med mange alvorlige voldssaker. Intervjuet bar også preg av dette ved at de hendelsene ble ofte referert til. De beskrev at de har i perioder hatt opphopning av alvorlige saker med folk fra andre kulturer. Først ble det beskrevet slik som i det første kontoret en forskjell i hvordan barneoppdragelse forgår:

Runar: Men jeg tenker at mange foreldre på en måte ikke helt forstår hva vold er. At det er så bredt, og dette må man bruke lang tid på å forklare på hva som ligger i nettopp det.

Videre i dialogen fortalte Marie «Dette er jo en av utfordringene våres i undersøkelser. Nettopp om den fellelse forståelsen». Solveig snakket om samme forklaringsvariabel som de i det første kontoret om tillit og samfunn:

Solveig: Ja og så har de kanskje i tillegg ikke helt tro på systemet sant. Vårt samfunn kontra det de er vant til, sant. De har kanskje mistillit til myndighetene og har ikke tillit til at vi ønsker de vel eller vil hjelpe de, og at de er redd for oss og at de ofte bare snakker slik etter munnen. Altså at de kommer ikke med det de egentlig er bekymret for eller strever med, og da er jo det vanskelig å få til konstruktiv. Ja, det å avdekke for om at det er behov for noe hjelp da.

Solveig viste til en forskjellen i tillit mellom etnisk norske og ikke etniske norske, samt at de holder igjen hva som er problemet i konflikten. Det kan føre til at de ansatte må jobbe i en «skjult agenda». Solveig fortalte i tillegg om at folk som ikke er oppvokst i Norge muligens blir overrasket over hvor mye staten bryr seg om familien:

Solveig: Også tror jeg de er overrasket over hvor mye vi bryr oss. At vi skal inn i familiesfæren tror jeg og er uvant siden det er jo gjerne storfamilien kanskje som har ordnet opp i eller hjulpet med, men at noen skal inn i hjemmet og både se og observere og snakke med barna, tror jeg og kan føles litt sånn overveldende eller at vi tar oss litt rette for mye.

Hun nevnte det samme som Kari i det første kontoret om at familien tar seg av konflikten. Man kan også trekke inn forskjellen om den offentlig sfære og privat sfære, der velferdsstaten er mer til stede i hjemmet (Lidén & Kitterød, 2020, s. 45-46). Et annet problem de ansatte strevde med, er at de måtte gjenta ofte informasjonen til familiene. De vet ikke om de forstår hva som blir fortalt eller at de har en annen forståelse av hva som blir sagt, og igjen, det viser til at de ikke har en felles forståelse av situasjonen.

På det andre kontorer har de i tillegg hatt flest saker alvorlig vold mellom foreldre som ikke er etnisk norske, og en liten overvekt av psykisk vold i norske familier. De hadde ikke statistikk tilgjengelig, men ut ifra hva de hadde erfart mente de at de sakene som var veldig alvorlig var det høyest forekomst av ikke etniske norske familier. De trakk også en parallell med den skammen norske kvinner kan oppleve med volden, at det er kanskje derfor de ikke ser så mye til den alvorlige volden. Som beskrevet i 3.2.2 og av Andersen og Stefansen (2020, s. 83), kan mødrene føle på en skam med at de tillater mannen å slå dem, og at de ikke tør å gå ut av

forholdet. Det samme ble forklart i 2.5.2, at frykten for hva som kan skje etter bruddet kan også være en grunn til å bli, eller å skjule volden. Slik frykt kan være at mer alvorlig vold kan oppstå ved et brudd. Runar påpekte imidlertid at det er lett å komme i en felle der at volden blir mer synlig for dem når det er utenlandsk opprinnelse, kontra norsk opprinnelse. Han satte spørsmåltegn ved om de er bevisst nok på hva de skal fokusere på når det er saker som omhandler etnisk norske eller ikke etnisk norske foreldre angående vold og forskjellige former for vold. Det samme gjorde Kari på det første kontoret ved at hun fortalte:

Kari: Også har det med etnisitet og kultur et veldig stor fokus for tiden, så det er noe som påvirker oss hele tiden og som vi må ta hensyn til og når vi undersøker og kartlegger familier. Hva er det som er deres bakgrunn og kultur og forståelse av barneoppdragelse eller vold, eller hva det måtte være.

Her viste Runar og Kari til en refleksjon på at det er forskjellige kulturer, forskjellige måter å oppdra barn på, og ulike muligheter og forutsetninger for å lykkes i samlivet og oppdragelsen av barna, og at man kan være blind av den norske måte å tenke familieliv på. Dette samsvarer med det som ble beskrevet i 3.3 om interseksjonalitet.

8.0 Analyse: Betydningen av kompetanse og erfaring

8.1 Innledning

På de to kontorene var det en betydelig forskjell i erfaring og alder. På det første kontoret var alle de ansatte under 40 år, hvor Lise er eldst og har mest utdanning og erfaring. Kari har jobbet i barnverntjenesten i litt over 5 år og har en bachelorgrad som barnevernspedagog, videreutdanning innenfor spesialpedagogikk, barnevernfaglig juss og hun har påbegynt en master i barnevern. Oda har ikke utdanning innenfor barnevern, men har en bachelorgrad som barnehagelærer. På det andre kontoret var det imidlertid kun en under 40 år (Runar). Han har en lang utdanning ved at han har en master i barnevern og holder på å ta en videreutdanning innenfor vold i nære relasjoner. Han har også tatt studiepoeng innenfor sosiologi og ledelse. De tre andre har over 15 år med erfaring innenfor barnevernet og Marie og Mia er utdannet sosionomer og Solveig er utdannet barnevernspedagog. Marie har videreutdanning i ledelse, vold i nære relasjoner og personalpsykologi. Mia har videreutdanning i barnas beste. Solveig sa hun hadde en del videreutdanninger, men hun husket ikke alt.

I dette kapitlet vil det bli presentert hvilke betydning erfaring og utdanning har i arbeidet deres med å håndtere vold mellom foreldre, enten om det er i en «skjult agenda» eller i en «åpen agenda». Forskjell mellom det å lang erfaring, kontra det å ha en kortere erfaring vil

også bli belyst. De ansatte kom også med tanker om sin egen utdanning, om den er god nok. De drøftet også rundt den nye utdanningsreformen som tredde i kraft i starten av 2023.

Det ble påpekt at 8.2 at alder og kompetanse spilte en rolle møte med folk med blant annet høy sosioøkonomisk status. De yngre og de som har mindre erfaring var mer bevisst på hvordan de møter andre med tanke på at de kanskje kan føle på at de ikke blir respektert eller hørt på samme måte som de eldre kan bli.

8.2 Kritisk til sin egen utdanning

Jeg spurte informantene ved begge kontorene om de følte at de hadde god nok kompetanse i arbeidet som handler om vold nære relasjoner. Her kom det frem av begge kontorene, selv med en aldersforskjell på informantene, at de ikke var helt fornøyd med sitt egen utdanningsbakgrunn. Ut ifra hva som ble fortalt i intervjuene var antall år med erfaring en stor faktor for deres kompetanse innenfor feltet. Lise på det første kontoret fortalte at hun ikke husket at hun hadde lært noe om vold på studie, men hun påpekte at erfaring er viktig ved at hun snakket rundt det:

Lise: Ja, det kan jeg ikke huske nei, men det høres kanskje litt overlegent ut, men jeg tenker at jeg har den kompetansen og det jeg trenger. Det er jo ting jeg har tillært meg her, og så har jeg godt på, vi har jo hatt kurs i det, det her med kvasoavdekking av vold. Altså jeg tenker at jeg har lyst å lære meg mer og bli bedre, men jeg har på disse kursene og sånt så kan jeg jo alt. Så det blir en påminning da.

Kari og Oda sa seg enig at kursene er en påminning på det dem allerede kan. Det Oda fortalte videre i dialogen viser til hvor viktig den erfaringen man får i arbeidet er:

Oda: (...) Men det er jo litt som dere sier, det er fra sak til sak og du lærer utrolig mye av å være ute i feltet og observerer familier på et hjemmebesøk, snakke de vanskelige samtalene. Du lærer ufattelig mye av kollegaene og, bare det å ved å gå en tur i gangen og du spør om et eller annet og så sitter man og drøfte en sak og da får man påfyll.

Oda viste også til at man kan lære av hverandre på arbeidsplassen, og man kan tolke at Oda føler seg mer trygg for hver sak, og at hun får mer kompetanse og erfaring i tillegg til det hun allerede kan. For Oda er det også avgjørende å lære fra hver sak, og få den nødvendige erfaringen ettersom at hun har en utdanning som barnehagelærer, og ikke en barnevernspedagog. Det at de ansatte kan lære av hverandre handler og om arbeidshverdagen til en bakkebyråkrat, som vist i 2.6.2. Senere i dialogen om kompetanse og erfaring kom det

frem at Kari, som tar en videreutdanning, heller ikke var fornøyd med den grunnutdanningen hun hadde. Kritikken mot sitt eget utdanningsbakgrunn tegner et bilde på at erfaring har mye å si for å supplementere for det dem har lært på studiet. På den andre siden trakk Kari frem at hun var fornøyd med at hun lærte mye juss på studiet.

Det er mer forståelse for at de ansatte på det andre kontoret kan ha glemt enkelte elementer om hvordan deres studieløp var i og med at det er en god stund siden, men her og blir det trukket frem kritikk mot sitt eget studieløp. På spørsmålet om de følte de fikk god nok kompetanse om vold i nære relasjoner i utdanning deres, svarte Marie kontant «Nei», og Mia fulgte opp med «Jeg kan ikke huske det som fokus på bacheloren når jeg gikk på det, men det er jo lenge siden». Runar sa imidlertid at kompetansen han fikk på studie ble bedre mot slutten av bacheloren hans og at det var en del om vold. Mia trakk blant frem at hun har «erfaringsbasert» kunnskap, og det samme sa Marie. Det med at begge kontorene var misfornøyd med sin egen utdanning henger sammen med det som ble påpekt i 2.3, om hvor fornøyd de ansatte i barneverntjenesten er om sin egen utdanning. Det samsvarer også med Bufdir sin anbefaling om at det trengs et kompetanseløft i barneverntjenesten ved å blant annet forlenge studiet fra en bachelorgrad til en mastergrad. Hvis kompetanseløftet ikke gir de kommende studentene tilstrekkelig kompetanse om vold, kan det føre til det samme som er funnet i tidligere studier, og her, at barnevernsansatte ikke vil være fornøyd med hva de lærte under utdanningen.

Selv om de har mye erfaringsbasert kunnskap er de fremdeles opptatt av viktigheten å ha kurs for å mer kunnskap og at det er viktig å ha muligheten for å kunne videreutdanne seg, og Marie sier:

Marie: Jeg tenker at vi skal allikevel være litt sånn bevist på at dette er tema (vold mellom foreldre) som vi kanskje ikke nødvendigvis har god nok oversikt over.

Solveig og Mia sa seg enig, og Runar trakk i tillegg frem at det kan være vanskelig å hele tiden holde seg oppdatert:

Runar: Sant, og det er jo noe med at barnevernstjenesten har høyt et arbeidspress, og det her med nok tid til å holde seg oppdatert er en stor utfordring for oss. Jeg sier ikke at vi ikke jobber godt med det, men vi må allikevel ta innover oss at det tenker jeg kan være en av de store utfordringene, å holde seg oppdatert sant. Det å gå inn å jobbe med

disse familiene krever at de som går inn har oppdatert og god kunnskap for å få et best mulig utfall.

Runar beskrev senere i dialogen at det er viktig å holde seg oppdatert på hva som blir definert som vold i det moderne samfunnet. Han trakk frem viktigheten av å ha kontroll over hva sosial og æresrelatert vold er. Kontoret var opptatt av at det bør være muligheter for tilrettelegging for kompetanseheving og ta i bruk det man lærer av kompetansehevingen. Marie mente at til tross for at hun har jobbet lenge i barnevernet, har hun ikke god nok kompetanse fordi det finnes alltid noe man kan oppdatere seg på. Man kan anse at det er noe mer reflekterende enn det Lise sa om det. Imidlertid som vist var også Lise, Kari og Oda opptatt av at de må oppdatere seg i feltet.

8.3 «Det bør være 25 års aldersgrense for å jobbe i barnevernet»

Det var enighet om at en lengre utdanning er bra og at det vil føre til en kompetanseløft for nyutdannede som skal jobbe i barnverntjenesten. Begge kontorene hadde imidlertid to forskjellige fokus på deres tanker om masterkravet i barnverntjenesten.

I det første kontoret var det et større fokus på innholdet og fagene som studentene har i studieløpet og Lise sa:

Lise: (...) I utgangspunktet er jeg veldig positiv til en master, men man må se på innholdet og sånn som det er nå så tenker jeg at dette ikke er en master for å jobbe i barnevernet. Det har altså kommet en ny lov og det er avdekket masse mangler på den juridiske og forvaltningskompetansen hos ansatte i barnevernet, og når jeg har sett på masteren så er det fem...

Kari: Maks 10 studiepoeng

Lise: Maks 10 studiepoeng på juss og hvert fall 15 på metode? Hva jobber du med når kommer tilbake fra masteren? Du skal jobbe med juss, du skal ikke jobbe med kvalitativ og kvantitativ metode. Det var jo meningen at dette skulle bli en master som skulle gjøre folk i barnevernet bedre, ikke som skulle utdanne forskere som skulle videre på doktorgrad sant. Jeg tenker at man har bommet der, for man trenger ikke å kunne kvalitativ og kvantitativ metode på masternivå for å gjøre en god jobb i barnevernet.

Kari sa seg også enig i det Lise fortalte. Lise forklarte at der de trenger et kompetanseløft er innenfor juss og at man bør ta inn mer juss og ha et mindre fokus på metoden. Lise henviste blant annet til at mye av kritikken som barnevernet har fått i media handler om at juss

kompetansen er for dårlig, og at det ikke er kommet en eneste kritikk for at metoden deres er for dårlig. For ordens skyld er et av kravene i den nye utdanningsreformen at det skal være mer juss i utdanningen (Prop. 113 L (2020-2021), s. 44).

På det andre kontoret var fokuset mer rettet over mot praksisperioden i utdannelsen, og at denne er for kort for å gjøre en klar til å kunne håndtere det krevende og emosjonelle arbeidet som de ansatte må håndtere i jobben. Runar som har den nyligste erfaring med utdanningen fortalte:

Runar: Også burde det kanskje være enda mer praksis inn i disse her utdanningene som er i dag. Nå tror jeg at de prøver å få inn mer praksis inn i master i barnevern.

Runar ønsket seg mer praksis og han trodde at det kommer til å skje også. De andre sa seg enig i det Runar sa og fortalte at praksisen bør ha en tilnærmet likt løp som sykepleiere har. Videre i dialogen kom Marie med påstanden «I utgangspunktet så mener jeg at det burde være 25 års aldersgrense». Bakgrunnen for dette er hva hun og de andre på kontoret har erfart ved å si at de ser at det er krevende for en som er 22 år som kommer rett fra skolebenken å begynne i barnverntjenesten med lite praksiserfaring. Man kan også påpeke at de tenker på at det kan være krevende for en ung nyutdannet person å jobbe i barneverntjenesten. Som nevnt i 2.6.2 og i 3.1 må de ansatte ståls sette seg for at arbeidshverdagen deres handler om å møte personer i ulike situasjoner.

Det er imidlertid interessant at de har forskjellige refleksjoner på hva som bør være mer inkludert i utdanningen i fremtiden. Man kan si at begge elementene er viktig. Det er viktig med mer juss kompetanse og utdanning, samt det er viktig med erfaring i form av praksis. Det er ikke alt man kan lese seg til som Solveig sa, og erfaring har mye å si for hvordan de kan oppdage vold mellom foreldre og hvordan man håndterer vanskelige situasjoner. Erfaring har også mye å si for hvordan man jobber i en «skjult agenda» og i en «åpen agenda». Hvilken kompetanse og erfaring de ansatte har er også en del av den kritikken barnverntjenesten har fått når det gjelder saker som omhandler vold, om det å avdekke vold mellom foreldre, eller det å håndtere vold mot barn. Ettersom at alle informantene er enig i at det meste de har lært i jobben har vært via erfaring, kan det å gjøre en eventuelt praksis lengre hensiktsmessig med å gi de kommende ansatte mer erfaring før utdanningen er ferdig. Det kan også gjøre de mer robuste og klar for hvilke utfordringer de vil møte i arbeidet som en bakkebyråkrat.

9.0 Avsluttende diskusjon

Studien illustrer at det er et veldig krevende arbeid det å avdekke vold mellom foreldre og det å håndtere vold mellom foreldre. I analysen har jeg gått igjennom forskjellige temaer for å belyse problemstillingen rundt det å avdekke vold mellom foreldre, deriblant hvor krevende det kan være å håndtere slike saker. Jeg har vektlagt i stor grad igjennom analysen hvordan det systematiske i barnevernet er med på å enten gjøre arbeidet til bakkebyråkratene lettere eller vanskeligere. Teorien om bakkebyråkrati er gjeldene for alle deler i analysen. Jeg har og i analysen vist til hvordan sosioøkonomiske faktorer spiller inn på forskjeller mellom sakene og hvordan sakene blir håndtert og møtt av de ansatte. Analysen viser i tillegg til forskjellen på hvilken type vold som blir beskrevet mellom kjønnene av de ansatte. Her kan man si at de ansatte har blitt mer bevisst på hvilken vold menn blir utsatt for. Jeg har også i analysen drøftet om etnisitet er en faktor i hvor alvorlig volden kan være. I den siste delen av analysen gikk jeg igjennom hvilken betydning kompetanse og erfaring har i å håndtere slike saker, og hvordan kompetanse og erfaring spiller inn på hva de tenker om sin egen utdanning og fremtiden av det nye utdanningsløpet for barnevernspedagoger.

I intervjuene ser man flere eksempler på at de ansatte gir uttrykk for at de stort rom for å utøve skjønn i arbeidet deres (Maynard-Moody & Portillo, 2010; Lipsky, 2010). I analysen kan man se at informantene har en høy grad av autonomi i arbeidet og at det er rom for å tolke og tilpasse lovene og reglene i arbeidet. Hver sak er forskjellig og krever dermed ulike vurderinger for hvilke tiltak som passer best. Ved at de har en høy grad av autonomi og stor mulighet for faglig skjønn, har de også rom til å jobbe med undersøkelse og jobbe i en «skjult agenda», til tross for det tidkrevende og kan være emosjonelt belastende. De fortalte at de er prisgitt at har mulighet for en høy grad av skjønnsvurdering i sitt arbeid. Imidlertid har bruken av faglig skjønn en smertegrense før det går utover hensikten. De fortalte blant annet at de tenkte at de ikke bør ha mer faglig skjønn enn de har.

Til tross for tilsynelatende høy grad av autonomi og faglig skjønn kan man se i analysen at jobben deres også bestod av mye rapportskriving. Dette er et viktig arbeid, men det tok mye av deres tid og ressurser. Informantene fortalte at de må skrive rapporten slik at den ikke kan etterprøves og at den faglige skjønnet er synlig i rapporten. Det var heller ikke unormalt med overtidsarbeid på grunn av rapportskrivingen. Det at mye av arbeidet består av å skrive rapporter kan bli knyttet opp mot fremveksten av NPM i barnevernet (Brottveit, et al., 2015).

En hovedforskjell mellom de to kontorene er hvor nær de var en storby, samt at det bar preg av at det andre kontoret hadde mindre ressurser enn det første. De har mindre muligheter for å gjennomføre enkelte tiltak og det var en stor frustrasjon rundt det. Resultatene i analysen bærer også preg av på hva de fokuserte på når det gjald ulempene ved å jobbe som en bakkebyråkrat. Til tross for det påpekte de mye av det samme som det første kontoret fortalte; at det er emosjonelt belastende arbeid, tidkrevende, mye skriving og journalføring i jobben deres.

Funnene i denne studien viser til at det er to forskjellige måter å jobbe på. Den første som er den mest krevende for de ansatte, og som brukte mest tid og ressurser er «skjult agenda». Å jobbe i en «skjult agenda» innebar at de måtte jobbe skjult for å kartlegge og avdekke hva som hadde skjedd. Dette må gjøres i de sakene der de har en mistanke og ikke har fått en erkjennelse om at det faktisk er vold mot en av foreldrene. Den andre måten er «åpen agenda», der de har en erkjennelse, og dermed kan komme raskere i gang med direkte hjelpetiltak som kan bedre situasjonen. Det er synlig i analysen at arbeidet til de ansatte er krevende, spesielt når de måtte jobbe skjult, både emosjonelt og tidsmessig. Resultatene tilsa i tillegg at når de jobber skjult må de være påpasselig på hvordan de går frem for å avsløre volden. De må for eksempel jobbe seg inn gradvis for å skape en tillit til den som er voldsutsatt, og må jobbe med forskjellige taktiker der de har en mistanke. Her blir både fordelene og ulempene ved å jobbe i et bakkebyråkrati belyst (Lipsky, 2010). De har regler og rammer som tilsier at de må ha bevis for at noe har skjedd, samt de har rom og mulighet til å undersøke for å finne ut hva som har skjedd. Ulempen er at dette er et arbeid som krever tid, ressurser og det er et emosjonelt krevende arbeid. På den andre siden viser de til at jobben er vesentlig enklere når de ikke trenger å jobbe i en «skjult agenda». Når volden er anerkjent kan de jobbe i en «åpen agenda», og kan komme raskere med tiltak for å bedre situasjonen.

Det viser seg at her, som i tidligere forskning, at det er vanskelig for de ansatte å definere forskjellen mellom høykonflikt og konflikter mellom foreldre der det brukes vold. De ansatte i begge kontorene hadde ikke en klar definisjon på hva som er en høykonfliktsak, og når det beveger seg fra høykonflikt til vold mellom foreldrene. Høykonflikt og vold mellom foreldre kunne også bli snakket om i samme kontekst på det første kontoret. På det andre kontoret innrømmet de at det kunne være vanskelig til tider å skille mellom vold mellom foreldre og en høykonfliktsak. Begge kontorene var imidlertid enig i at de var svært bekymret for den psykiske volden i slike konflikter. Et problem som er tatt opp tidligere av Wedje (2005) og

Sudland og Neumann (2021) om at ansatte i barnevernet mente at konflikter mellom foreldre tilhørte familievernet blir og nevnt av det andre kontoret. De fortalte til tross for en slik vurdering at sakene tilhørte dem siden vold mellom foreldre også går utover barna. Her vil jeg argumentere for at barnevernet bør få en klarere definisjon på når konflikter mellom foreldre tilhører dem. En klarer ramme på hvor alvorlig skal konflikten være før skillet går fra foreldrevernet til barnevernet. Dette kan som Samsonsens, et al., (2022, s. 25) påpeker føre til en mindre frustrasjon mellom familievernet og barnevernet. Det kan imidlertid også føre til enda mer standardisering og plassering av konflikter i kategorier og mindre mulighet for skjønnsvurdering for de ansatte. Jeg vil her argumentere for det samme som Heggdalsvik (2020) gjorde i sin studie, at det trenges mer forskning rundt skjæringspunktet for når saker tilhører barnevernet og når det tilhører familievernet.

Videre viser funnene til at de ansatte er bekymret for hva pandemien har ført til. De ansatte reflekterte om at det har blitt mer vold etter pandemien, men at det blitt vanskeligere for å fange det opp ved at det kan være mer digital, sosial og økonomisk vold. Det har ført til at de må jobbe mer i «skjult agenda» for å bryte opp den negative voldsspiralen. Den siste omfangsstudien til NKTVS er med på å bekrefte det de ansatte fortalte at de har skjedd en økning fra siste omfangsstudie NKTVS gjennomførte i 2019, og NKTVS vektla i rapporten at vold og overgrep er et alvorlig samfunnsproblem (Dale, et al., 2023, s. 17-18).

Begge kontorene snakket om at de hadde en overrepresentasjon av foreldre med lavere sosioøkonomisk status. Hvorfor det er en overrepresentasjon av de med lavere sosioøkonomisk bakgrunn kan være som de på det andre kontoret sier at det er ulike stressfaktorer som fører til at «fasaden» sprekker, og at det blir mer synlig for andre. Det henger i tillegg sammen det tidligere forskningene har vist, og som nå nylig NKTVS henviste til er gjeldene (Dale, et al., 2023, s. 19). Lise i det første kontor hadde i tillegg en følelse på at dem fra en høyere sosioøkonomisk bakgrunn ikke mente de skal være involvert i barnevernet. Det blir et brudd med deres virkelighetsforståelse, og man kan tenke seg at kvinnene med høyere sosioøkonomisk status driver med stor inntrykksstyring for at de ikke skal virke mislykket som en likestilt kvinne, slik som Andersen og Stefansen (2021) påpekte.

Resultatene tilser og at de med høyere sosioøkonomisk status er mer krevende å håndtere for informantene. De har mer informasjon om sine rettigheter, engasjerer advokater, og krever mer innsyn i sakene. Det er mer tidkrevende for de ansatte å håndtere, og de er mer nøye på

sitt arbeid slik at de ikke gjør saksbehandlingsfeil. Samtidig er det en forskjell på de to kontorene angående hvordan de håndterer forskjellige sosioøkonomiske statuser. På det første kontoret tilpasset de språket sitt, og tilpasset for hvem de snakket med. Informantene på det andre kontoret fortalte at de føler at de møter alle på samme måte med noen justeringer i språkbruken. Dette kan handle om forskjeller i erfaring. De på det første kontoret er yngre, og kan dermed føle et større press med å håndtere personer som har kunnskaper om mandatet til barnevernet, samt kanskje føler de at de ikke blir respektert eller hørt på samme måte som de eldre blir på det andre kontoret. Det at de ansatte justerer seg basert på hvem de møter samsvarer med tidligere forskning fra Kojan (2010), det samsvarer også med at bakkebyråkrater ofte må tilpasse seg (Lipsky, 2010).

Intervjuene viser til at begge kontorene er enige i at den mest alvorlige volden blir utført av menn. De er også klar over at den volden menn kan bli utsatt for i et parforhold er psykisk, men at det kan være vanskelig å ta tak i ettersom menn ikke snakker om det, noe som samsvarer med det Rosten (2020) fant i sin studie. Her var det imidlertid noe ulikt i hvordan kontorene håndterte slike saker. På det første kontoret var de opptatt av å høre begge sider av saken. De snakket også om at kvinner i dagens samfunn ikke tolerer vold på samme måte, og kan ta igjen. I tillegg virket det som at de hadde et nøytralt perseptiv ved å høre begge sider av saken. På det andre kontoret viser de til et perspektiv som er både nøytralt og at de ønsker å hjelpe den som blir utsatt for volden. De er nøytrale ved at de har et fokus på barnas beste, og at de ønsker å skjerme barna så mye som mulig. Samtidig ønsket de å hjelpe den som er utsatt for vold ved å følge Klemetsrudmodellen, og at de holder seg til hva som har hendt i de sakene der det vold mellom foreldrene. Det ser ut til at det andre kontoret anerkjente og støttet mødrene i en større grad enn på det første kontoret. Funnene viser imidlertid til elementer til det Bjørnholt (2021), Bredal & Stefansen (2022) og Olkowska, et al., (2020) fant i sin forskning.

Resultatene tilsier videre at informantene opplever at familier som ikke er etniske norske har en stor redsel for barneverntjenesten. Syltevik har påpekt (2021, s. 252) at familier med andre etnisiteter har også en større sannsynlighet å bli kategorisert innen dem som har lav sosioøkonomisk status. Dette gjorde informantene sin jobb mer krevende. Frykt for at barnevernet skal ta fra dem barna fører til at de er mindre åpne med informantene. Det har ført til at de ansatte må jobbe mer i en «skjult agenda». Det blir også reflektert rundt de forskjellige måter å oppdra barn på, og at de ofte kommer fra samfunn med en mannlig

forsørgermodell og kommer fra land der det er mer korrupsjon, mindre tillit til staten og en mindre offentlig sfære enn det vi har (Johansson, 2008; Sainsbury, 1999). Det ble henvist at familier var ofte overrasket over hvor mye staten bryr seg om familien i Norge.

De to kontorene hadde imidlertid ulike erfaringer med familier med ulike etnisiteter. De på det første kontoret snakket mer om hvor krevende det kan være med tillit og forskjellige forståelser for oppdragelse av barn. De på det andre kontoret gikk igjennom det samme, men de hadde opplevd verre saker med familier med muslimsk bakgrunn der voldsbruken var høy, og de beskrev sakene som at det var noe av det verste de hadde opplevd. Her vil jeg argumentere for hva de har erfart lokalt er utslagsgivende for hvordan de beskrev møte med andre etnisiteter, og at det kan føre til at de er mer bevisst i de sakene, samt det kan i tillegg føre til at de går inn med en forventning og antakelse i saker med andre etnisiteter. Fremfor å gå inn med blanke ark, og dette var Runar i det andre kontorer klar over kunne skje.

Helt til slutt viser funnene at erfaring er viktigere enn hva de lærte i studiet sitt. Alle informantene, med unntak av Runar, var på et eller annet vis var misfornøyd med sin egen utdanning, og det samsvarer med tidligere forskning (Kojan, et al., 2020). Mye av den kompetansen de ansatte har, er kommet fra erfaring som kan eventuelt supplementere det dem lærte på studiet. Begge kontorene viser også til at de har gode muligheter for å drive med kurs og eventuell videreutdanning, og at de er opptatt av å oppdatere kunnskapen sin. Det virket også og som at begge kontorene hadde et godt arbeidsmiljø ved at det var en lav terskel for å diskutere med hverandre om vanskelige saker slik at de kan bruke kunnskapen til hverandre i arbeidet sitt. Slik som Marie fortalte i intervjuet, er erfaring, veiledning og oppfølging av hverandre viktig for å lykkes i arbeidet i barneverntjenesten. Dette viser til hvordan de håndterer og hjelper hverandre i det vanskelige arbeidet en bakkebyråakt kan oppleve (Lipsky, 2010).

Begge kontorene hadde også tanker om det masterkravet som nylig er innført i barneverntjenesten. De er enig i at det trengs et kompetanseløft, og at en master vil kunne føre til det, men hvordan man skal komme ditt var de imidlertid uenige om. På det første kontoret var de kritiske til at det er så mye metode i barnevernsutdanningen. De mente at utdanningen trenger mer barnevernfaglig juss ettersom det ikke er akademisk metode de skal bruke i arbeidslivet, men juss. Det ble fremlagt at det ikke metode de har kritikk på, men at juss kompetansen er for lav. Som nevnt i analysen er et av kravene i den nye utdanningsreformen

at det skal være mer juss i utdanningen. På det kontoret ønsket de mer praksis i utdanningen. De mente at praksis er veldig viktig i utdanningen for å få den erfaringen som trengs for å kunne jobbe i krevende saker, og for å kunne håndtere det emosjonelle arbeidet i barneverntjenesten. Marie mente også det bør være en minimumsaldersgrense på 25 år for å jobbe i barneverntjenesten. Jeg vil argumentere for at det er hensiktsmessig å få mer praksis i utdanningen til dem som skal jobbe i barnevernet. Resultatene tilsier at erfaring er viktig for den kompetansen informantene mine hadde. Jo mer erfaring de får i utdanningen, desto mer robust og forberedt vil de være for hva som venter dem i jobben som en bakkebyråkrat i barnevernet, etter endt utdanning som barnevernspedagoger.

9.1 Refleksjoner rundt videre forskning

Vold i nære relasjoner er et spennende felt, men også krevende forskningsfelt. Man snakker blant annet om ubehagelige, og ofte alvorlige hendelser voksne eller barn har opplevd. Jeg har lært mye om hvordan barneverntjenesten fungerer og hvordan de ansatte håndterer et slikt krevende arbeid. Jeg har også fått et innblikk i hva de ansatte i barnevernet selv tenker rundt problematikken rundt vold mellom foreldre, og hva som er deres utfordringer i arbeidet. Jeg har også i løpet av prosjektet opparbeidet meg god kunnskap om relevant forskning i feltet. Dermed har jeg også fått mulighet til å reflektere rundt hva som kan være relevant å forske på videre innenfor dette feltet.

Jeg vil først og fremst takke informanten Runar som kom med en god ide på hva som kan være relevant å forske videre på. Han snakket om at de bør være et større fokus på det med å jobbe med en erkjennelse og benektelse i barnverntjenesten i saker som handler om vold mellom foreldre. Runar ønsket mer forskning på hvordan de jobber i de sakene og hvordan de skal komme i dialog med foreldrene og hvordan man kan tilby mer konkrete tiltak. Basert på mine funn vil jeg også anbefale at det trengs mer forskning på hvilken kunnskap og erfaring de ansatte i barnevernet har om vold mellom foreldre for at barnevernet skal få økt kompetanse på hvordan man skal håndtere vold mellom foreldre. Det hadde vært interessant å se hvilke resultater som hadde kommet frem av en tilnærmet lik undersøkelse i en storkommune slik som Bergen. Jeg vil og påpeke at det trengs mer forskning angående hvor skillet er for at en konflikt mellom foreldre går fra å være en sak for familievern til å være en sak for barnevernet. En større klarheten her vil kunne bidra til å skape en større sikkerhet om hvordan konflikten skal være for at det er en sak for barnevernet.

10.0 Litteraturliste

Aadnanes, M. (2020). *Vold mot barn og unge i nære relasjoner: Barnevernfagleg kunnskap* (1. utg). Gyldendal Norsk Forlag.

Aakvaag, H. F. og Strøm, I. F. (2019). *Vold i oppveksten: Varige spor? En longitudinell undersøkelse av reviktimisering, helse, rus og sosiale relasjoner hos unge utsatt for vold i barndommen* (Rapport nr. 1/ 2019) Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress AS. <https://www.nkvts.no/rapport/vold-i-oppveksten-varige-spor-en-longitudinell-undersokelse-av-reviktimisering-helse-rus-og-sosiale-relasjoner-hos-unge-utsatt-for-vold-i-barndommen/>

Aarseth, H. (2011). *MODERNE FAMILIELIV: den likestilte familiens motivasjonsformer* (1. utg, 2. opplag). Cappelen Damm Akademisk.

Archer-Kuhn, B. (2018). Domestic violence and high conflict are not the same: a gendered analysis. *Journal of Social Welfare and Family Law*, 40(2), 216-233.
<https://doi.org/10.1080/09649069.2018.1444446>

Andersen, L. C. og Stefansen, K. (2020). Forhandlinger om verdighet blant kvinner utsatt for partnervold. I A. Bredal, H. Eggebø og A. M. A. Eriksen (Red.) *Vold i nære relasjoner i et mangfoldig Norge*, (s. 67-86). Cappelen Damm Akademisk.

Barnevernsloven. (2021). *Lov om barnevern* (LOV-2021-06-18-97). Lovdata.
https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2021-06-18-97/KAPITTEL_1#KAPITTEL_1

Bourdieu, P. (2011). The form of Capital. I M. Granovetter og R. Sweberg (Red.), *The Sociology of Economic Life* (3 utg.), (s. 78- 92). Routledge.

Bufdir. (2016). Kartlegging av kompetansebehovet i det kommunale barnevernet.
<https://www2.bufdir.no/Bibliotek/Dokumentside/?docId=BUF00004452>

Bufdir. (2020). Barnevernets historie i Norge. <https://www.bufdir.no/barnevern/historie/>

Bufdir. (2022a). Faglige anbefalinger om kompetansekrav og utdanning for kommunalt barnevern.

<https://www.bufdir.no/contentassets/ed7a489b2fbf4c808e4637c037e51450/kompetanse-og-utdanning-for-kommunalt-barnevern-anbefalinger.pdf>

Bufdir. (2022b). Turnover blant ansatte i barnevernet- hvorfor slutter så mange? En nasjonal omfangsundersøkelse av årsaker og kjennetegn ved tjenester og institusjoner med høy turnover.

https://www2.bufdir.no/Bibliotek/Dokumentside/?docId=BUF00005566&_gl=1*_eqalj_b*_ga*MTE2MTk5NTg0Ny4xNjYyOTgyMjYy*_ga_E0HBE1SMJD*MTY4ODAxMDI3MS4zNy4xLjE2ODgwNTA0NDguMC4wLjA.

Bufdir. (2023). Bekymringsmeldinger til barnevernet. <https://www.bufdir.no/statistikk-og-analyse/barnevern/bekymringsmeldinger-til-barnevernet>

Bufdir. (u.å). Familie og samliv. Hentet 12. oktober 2023 fra <https://www.bufdir.no/familie/>

Bhambra, G. K. (2015). Black thought matters: Patricia Hill Collins and the long tradition of African American sociology. *Ethnic and Racial Studies*, 38(13), 2315-2321.
<https://doi.org/10.1080/01419870.2015.1058497>

Bjørkdahl, K. (2022). Kan vi ha tilliten til tilliten? *Nytt norsk tidsskrift* 4(39), 340-351.
<https://doi.org/10.18261/nnt.39.4.7>

Bjørnholt, M. (2019). Vold i parforhold- fortsatt et likestillingsproblem. I K. Skjørten, E. Bakketeig, M. Bjørnholt og S. Mossige (Red.), *Vold i nære relasjoner: Forståelser, konsekvenser og tiltak*, (s. 33- 48). Universitetsforlaget.

Bjørnholt, M. (2021). I skyggen av likestilling-voldsutsatte mødre i Norge, *Norsk sosiologisk tidsskrift*, 5(6), 1-18. <https://doi.org/10.18261/issn.2535-2512-2021-06-04>

Brottveit, G., Fransson, E. og Kroken, R. (2015). «A fine balance»- how child welfare workers manage organizational changes within the Norwegian Welfare State, *Vulnerable Groups & Inclusion*, 1-13. <http://dx.doi.org/10.3402/vgi.v6.24777>

- Brannen, J. og Nilsen, A. (2011). Comparative biographies in case-based cross-national research: methodological considerations, *Sociology*, 45(4), s. 603-618. DOI: 10.1177/0038038511406602
- Braun, V. og Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101. <http://dx.doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Brudvik, A., Ramsvik, M. og Nicolaisen, C. (2022, 29. september). Far ble pågrepet for mishandling av sin syv år gamle sønn. 32 dager tidligere oppsøkte han selv barnevernet for å få hjelp. *Bergens Tidende*.
<https://www.bt.no/nyheter/lokalt/i/VP1Ovd/far-ble-paagrepet-for-mishandling-av-sin-syv-aar-gamle-soenn-32-dager-tidligere-oppsoekte-han-selv-barnevernet-for-aa-faa-hjelp>
- Bredal, A. (2021). Minoritetsnorske og majoritetsnorske kvinners erfaring med partnervold. I A. Bredal, H. Eggebø og A. M. A. Eriksen (Red.) *Vold i nære relasjoner i et mangfoldig Norge*, (s. 47-66). Cappelen Damm Akademisk.
- Bredal, A. og Stefansen, K. (2022). Vold eller foreldrekonflikt? Voldsutsatte mødres erfaringer med barneverntjenesten etter samlivsbrudd, *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 99(2-3), 130-147. <https://doi.org/10.18261/tnb.99.2-3.5>
- Bungum, B. (2015) Skolen som velferdsstatens integreringsarena. I B. Bungum, U. Forseth og E. Kvande (Red.) *Den norske modellen*, (s. 207-223). Fagbokforlaget.
- Bungum, B. og Kvande, E. (2015). Historien om kontantstøtten. I B. Bungum, U. Forseth og E. Kvande (Red.), *Den norske modellen*, (s. 175-190). Fagbokforlaget.
- Bærøe, K. (2015) Institusjonelle rammer. I Fossheim, H. og Ingierd, H. (Red.), *Etisk skjønn i forskning*, (s. 114-126). Universitetsforlaget.
- Callaghan, J. E. M., Alexander, J. H., Sixsmith, J. og Fellin, L. C. (2015). Beyond “Witnessing”: Children’s Experiences of Coercive Control in Domestic Violence and Abuse. *Journal of Interpersonal Violence*, 33(10), 1551-1581.
<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0886260515618946>

- Dale, M. T., Aakvaag, H. F., Strøm, I. F., Augusti, E., og Skauge, A. D. (2023). *Omfang av vold og overgrep i den norske befolkningen* (Rapport nr. 1/2023) Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress AS.
<https://www.nkvts.no/rapport/omfang-av-vold-og-overgrep-i-den-norske-befolkningen/>
- Djupvik, A. R., Pithouse, A., Myklebust, V., Rees, A., Ekeland, T. og Brookfield, C. (2019). New public management and practitioner autonomy in children's services in Norway and Wales: views from the frontline, *European Journal of Social Work*, 24(3), 405-417. <https://doi.org/10.1080/13691457.2019.1693338>
- Egeland, C., Pedersen, E., Nordberg, T. H. og Ballo, J. G. (2021). *Barnefamiliens hverdagsliv i Norge 2021* (AFIs FoU-resultat 2021:06) Arbeidsforskningsinstituttet AFI.
- Emerson, R. W. (2015). Convenience Sampling, Random Sampling, and Snowball Sampling: How Does Sampling Affect the Validity of Research?, *Journal of visual impairment & blindness*, 109(2), 164-168. <https://doi.org/10.1177/0145482X1510900215>
- Esping-Andersen, G. (2014). Three worlds of welfare capitalism. I C. Pierson, G. C. Francis og I. K. Naumann (Red.), *The Welfare state reader*, (s. 136-150). Cambridge: Polity.
- Faktisk. (2021). Hvor stor er den økonomiske ulikheten i Norge? *Faktisk.no*,
<https://www.faktisk.no/artikler/z5m6y/hvor-stor-er-den-okonomiske-ulikheten-i-norge>
- Fylkesnes, M. K., Iversen, A. C., Bjørknes, R. og Nygren, L. (2015). Frykten for barnvernet: En undersøkelse av etniske minoritetsforeldres oppfatning, *Norges barnevern*, 92(2), 80-96. <https://doi.org/10.18261/ISSN1891-1838-2015-02-02>
- Gaathje, L. R., Diesen, L. og Arnesen, R. (2017). KLEMETSURUDMODELLEN: En erfaringsbasert metode for barneverntjenestens arbeid med vold i nære relasjoner (revidert utg). Søndre Nordstrand barneverntjeneste.
- Grønmo, S. (2017). Samfunnsvitenskapelig metoder. 2. utgave. Bergen: Fagbokforlaget.

- Grønmo, S., Nilsen, A. og Christensen, K. (2021). ULIKHET-ET SAMFUNNSVITENSKAPELIG TEMA. I S. Grønmo, A. Nilsen og K. Christensen (Red.), *ULIKHET: Sosiologiske perspektiver og analyser*, (s. 11-35). Fagbokforlaget.
- Hammersley, M. og Gomm, R. (2009). Introduction. I R. Gomm, M. Hammersley og P. Foster (Red.), *Case Study Method* (s. 1-16). SAGE Publications LtdF
- Heggdalsvik, I. K. (2020). Fastlåste foreldrekonflikter: En analyse av familieterapeuters skjønnsutøvelse i saker med høy konflikt, *Fokus på familien*, 48(2), 74-95.
<https://doi.org/10.18261/issn.0807-7487-2020-02-02>
- Heggdalsvik, I. K., Lorås, L. og Samsonsen, V. (2022). High Conflicts as Wicked Problems from the Perspective of Family Counsellor and Child Welfare Services in Norway, *Australian and New Zealand Journal of Family Therapy*, 43(2), 275-288.
<https://doi.org/10.1002/anf.1494>
- Helland, M.S. & Borren, I. (2015). Foreldrekonflikt; identifisering av konfliktnivåer, sentrale kjennetegn og risikofaktorer hos høykonfliktpar (Vol.3). Oslo: Nasjonalt folkehelseinstitutt.
- Hilland, L., Jansen, K., Ramsvik, M. og Støren, B. (2022, 10. oktober). I minst et år visste kommunen om problemene på barnevernskontoret. Likevel gikk det galt. *Bergens Tidende*. <https://www.bt.no/nyheter/lokalt/i/0QGayo/i-minst-et-aar-visste-kommunen-om-problemene-paa-barnevernskontoret-likevel-gikk-det-galt>
- Johansson, H. (2008). *Socialpolitiska klassiker*. 1,5. utg. Libre AB
- Johannessen, L. E. F., Rafoss, T. W., Rasmussen, E. B. (2022). Hvordan bruke teori? Nyttige verktøy i kvalitativ analyse. 6. opplag. Oslo: Universitetsforlaget
- Kojan, B. H. (2010). «Underdog»?: barnevernarbeideres erfaringer fra å møte høystatusfamilier, *Fontene Forskning*, 10(2), 50-61.
- Kojan, B. H., Nilsen, M., Storhaug, A. S., Agerup, T., Clifford, G. og Lichtwarck, W. (2020). *Barnevernets arbeid med barn og unge som har erfart vold og overgrep i nære*

relasjoner- en litteraturstudie (Rapportserie for sosialt arbeid, rapport nr. 3) NTNU:
Institutt for sosial arbeid.

https://www.ntnu.no/documents/1272526675/1281525946/NTNU_rapportserie_3.pdf/6181dcd8-ada2-8e62-e8eb-68e7ffaf00b7?t=1588875547866

Krane, V., Ausland, L. H. og Andvig, E. (2021). «Kan vi hjelpe når krisa rammer?»
Barnevern, smittevern og store forskjeller i tjenestene under covid-19-pandemien,
Tidsskriftet for velferdsforskning, 24(2), 1-14. <https://doi.org/10.18261/issn.2464-3076-2021-02-02>

Lapierre, S. (2021). Mothering in the context of domestic violence. I J. Devaney, C.
Bradbury- Jones, R. J. Macy, C. Øverlien og S. Holt. (Red.), *The Routledge
International Handbook of Domestic Violence and Abuse*

Lidén, H. og Kitterød, R. H. (2020). To forskjellige hjem- barn om delt bosted, *Norsk
Antropologisk Tidsskrift*, 31(1-2), 35-47. <https://doi.org/10.18261/issn.1504-2898-2020-01-02-04>

Lillevik, O. G. (2019). Fenomenforståelse-vold i nære relasjoner. I O. G. Lillevik, J. S.
Salamonsen og I. Nordhaug (Red.), *Vold i nære relasjoner. Diskurser og
fenomenforståelse*, (s. 13-25). Oslo: Gyldendal.

Lipsky, M. (2010). *Street-Level Bureaucracy*. 30 utg. Russell Sage Foundation.

Løyning, T. (2021) SOSIALE NETTVERK OG ULIKHET. I S. Grønmo, A. Nilsen og K.
Christensen (Red.), *ULIKHET: Sosiologiske perspektiver og analyser*, (s. 267-289).
Fagbokforlaget.

Marthinsen, E., Clifford, G., Fauske, H., Lichtwarck, W., og Kojan, B. H. (2013). Nytt
innblikk i norsk barnevern - hva forteller dataene fra Det nye barnevernet? I E.
Marthinsen og W. Lichtwarck (Red.), *Det nye barnevernet: Fase I – en antologi*, (s.
36-69). Universitetsforlaget.

- Maynard-Moody, S., Portillo, S. (2010). Street-Level Bureaucracy Theory. I R. F. Durant (Red.), *The Oxford Handbook of American Bureaucracy*, (s. 252-277). Oxford University Press.
- Miles, M. B. og Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. 2 utgave. California: SAGE publication.
- Misund, B. I. (2022). Reformen i barnevernet: Oppgave- og ansvarsfordeling til besvær, *Tidsskrift for velferdsforskning*, 25(1), s. 1-13. <https://doi.org/10.18261/tfv.25.1.1>
- Myrvang, S. E. (2023, 21. mars). Rekordår på krisesenteret: – Hjelper veldig mange flere. *Verdens Gang*, <https://www.vg.no/nyheter/i/XbWgGE/rekordaar-paa-krisesenteret-hjelper-veldig-mange-flere>
- Nadim, M. (2015). KULTURELL REPRODUKSJON ELLER ENDRING? Småbarnsmødre med innvandrere bakgrunn og arbeid, *Nytt Norsk Tidsskrift*, 32(1), 15- 24. <https://doi.org/10.18261/ISSN1504-3053-2015-01-03>
- Nilsen, V. (2012). *Analyse i kvalitative studier: Den skrivende forskeren*. 1. utgave. Oslo: Universitetsforlaget
- Nilsen, A. (2021). Klasse, kjønn og sosial mobilitet. I S. Grønmo, A. Nilsen og K. Christensen (Red.), *ULIKHET: sosiologiske perspektiver og analyser*, (s. 153-172). Fagbokforlaget.
- Olkowska, A., Pacuka, A., Jevne, K. S. (2020). «Å gå i spagaten». Familieveilederes erfaringer og utfordringer i arbeid med foreldrekonflikter i barnevernstjenesten, *Fokus på familien*, 4, 272-297. <https://doi.org/10.18261/issn.0807-7487-2020-04-04>
- Oterholm, I. (2016). Kompetanse til arbeid i Barneverntjenesten- ulike aktørers synspunkter, *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 93(3-4), 146-164. <https://doi.org/10.18261/issn.1891-1838-2016-03-04-02>
- Ragin, C. C. (1992). “Casing” and the process of social inquiry. I C. C. Ragin og H. S. Becker (Red.), *What Is a Case: Exploring the Foundations of Social Inquiry* (s. 217-226). Cambridge University Press.

- Ramsvik, M. og Hilland, L. (2022, 5. oktober). Her er feilene som gjorde at syvåringen ikke fikk hjelp. *Bergens Tidende*. <https://www.bt.no/innenriks/i/RGroz8/her-er-feilene-som-gjorde-at-syvaringen-ikke-fikk-hjelp>
- Ridar, T. og Giæver, W. L. (2013, 21. september). Barna som ikke blir trodd. *Verdens Gang*. <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/zL15W5/barna-som-ikke-blir-trodd>
- Rogstad, J. (2021). INNVANDRERE OG ULIKHET. I S. Grønmo, A. Nilsen og K. Christensen (Red.), *ULIKHET: Sosiologiske perspektiver og analyser*, (s. 321-344). Fagbokforlaget.
- Rosten, M. G., Øverli, I. T. og Gundersen, T. (2020). *Truffet av volden: Familievernets arbeid med vold i nære relasjoner* (NOVA rapport 7/2020) Velferdsforskningsinstituttet. <https://hdl.handle.net/20.500.12199/5928>
- Røhnebæk, M. T. og Løberg, I. B. (2021). Kontroll eller samhandling? - bakkebyråkratenes autonomi i det digitaliserte NAV, *Nytt Norsk Tidsskrift*, 38(1-2), 73-85. <https://doi.org/10.18261/issn.1504-3053-2021-01-02-07>
- Røsvik, K., Vike, H. og Haldar, M. (2021). Barnevernet- velferdsstatens romantiske effektiviseringsprosjekt, *Fokus på familien*, 39(2-3), 169-186. <https://doi.org/10.5324/barn.v39i2-3.3781>
- Sainsbury, D. (1999). Gender and Social-Democratic Welfare States. I D. Sainsbury (Red.), *Gender and Welfare State Regimes*, (s. 75-114). Oxford University Press.
- Samsøsen, V., Heggdalsvik, I. K. og Iversen, A. C. (2022). Samarbeidsutfordringer mellom familievern og barneverntjenester i saker med høy grad av foreldrekonflikt – en kvalitativ studie, *Fontene*, 15(2), 17-29. <https://fontene.no/document-50.41.20230104115832.b0e4174523>
- Smeby, K. W. og Brandth, B. (2013). Mellom hjem og barnehage: Likestilling i det tredje skiftet, *Tidsskriftet for kjønnsforskning*, 37(3-4), 329-347. <https://doi.org/10.18261/ISSN1891-1781-2013-03-04-07>

- Silverman, D. (2020). *Interpreting qualitative data*. 6. utgave. Los Angeles: SAGE publications Ltd.
- Skjørten, K., Bakketeig, E., Bjørnholt, M. og Mossige, S. (2019). Vold i nære relasjoner- et felt i bevegelse. I K. Skjørten, E. Bakketeig, M. Bjørnholt og S. Mossige (Red.), *Vold i nære relasjoner: Forståelser, konsekvenser og tiltak*, (s. 13- 32). Universitetsforlaget.
- Statistisk sentralbyrå (2023). *Kommunefakta*: <https://www.ssb.no/kommunefakta>
- Strabac, Z. og Valenta, M. (2015). Etniske minoriteter- variasjoner i velferd og arbeidstilknytning. I B. Bungum, U. Forseth og E. Kvande (Red.), *Den norske modellen*, (s. 191-206). Fagbokforlaget.
- Sudland, C. og Neumann, C. B. (2021). «For det er jo alvorlig saker» - barnevernets møte med fastlåste foreldrekonflikter, *Norges Barnevern*, 81(2), 136-152.
<https://doi.org/10.18261/ISSN1891-1838-2021-02-05>
- Syltevik, L. J. (2021). FAMILIE OG ULIKHET. I S. Grønmo, A. Nilsen og K. Christensen (Red.), *ULIKHET: Sosiologiske perspektiver og analyser*, (s. 243-266). Fagbokforlaget.
- Prop. 113L (2020-2021). Lov om barnevern (barnevernsloven) og lov om endringer i barnevernloven. Barne- og familiedepartementet.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-133-l-20202021/id2842271/?ch=4>
- Thoresen, S. og Hjemdal, O. K. (2014). *Vold og voldtekt i Norge En nasjonal forekomststudie av vold i et livsløpsperspektiv* (Rapport nr. 1/2014) Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress AS. <https://www.nkvts.no/rapport/vold-og-voldtekt-i-norge-en-nasjonal-forekomststudie-av-vold-i-et-livsløpsperspektiv/>
- Tjora, A. (2021). *Kvalitative forsknings-metoder i praksis*. 4. utgave. Oslo: Fagbokforlaget
- Wejden, T. (2008). Vurdering av foreldrenes endringsmuligheter i voldssaker. I R. Dahle, N. Hennem (Red.), *Barneverntjenestens håndtering av saker med vold og seksuelle*

*overgrep.: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring, NOVA
Rapport 5/2008 (s. 58-91).*

Zacka, B. (2017). *When the State Meets the Street: Public Service and Moral Agency*. 2. utgave. Cambridge: The Belknap Press of Harvard University Press

Øverlien, C. (2020). *Vold i hjemmet- barns strategier*. 1. utgave. Oslo: Universitetsforlaget

11.0 Vedlegg

11.1 Vedlegg 1: Informasjonsskriv

Vil du delta i forskningsprosjektet

Hvilke erfaringer og utfordringer har de ansatte i barnevernet med å arbeide med vold mellom foreldre?

I dette skrevet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Dette er en masteroppgave. Formålet med masteren å kartlegge hvilke erfaringer og utfordringer de ansatte har med å jobbe med vold mellom foreldre.

Forskningsspørsmål som skal analyseres.

- Hvilke kompetanse og erfaringer har de ansatte om vold i nære relasjoner?
- Hvilke utfordringer opplever de ansatte i barnevernet med saker som handler om vold mellom foreldre?
- Hvordan forholder de ansatte seg til bekymringsmelding om barn, har de også et fokus på om det kan være vold mellom foreldre?
- Er det noen forskjell mellom klasse, kjønn og etnisitet når det er snakk om vold mellom foreldre?
- I hvilken grad blir de ansatte hindret av byråkratiske regler på hvordan de kan utføre arbeidet sitt?
- På hvilken måte har pandemien endret barnevernet sitt arbeid og belastning?

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Universitet i Bergen/sosiologisk institutt er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Prosjektet baseres på å innhente informasjon fra ansatte som jobber tett med vold i nære relasjoner.

Hva innebærer det for deg å delta?

Dersom du velger å delta i prosjektet, vil du bli invitert på et gruppeintervju sammen med andre kollegaer på din arbeidsplass. Det regnes med at en slik form for intervju vil ta opp mot en time å gjennomføre. Spørsmålene vil handle om de overnevnte forskningsspørsmålene. Jeg kommer til å ta lydopptak som kommer til å bli transkribert etter intervjuet.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Ved UiB vil min veileder, Margrunn Bjørnholt, ha tilgang til personopplysningene.
- Navnet og kontaktopplysningene dine vil bli erstattet med en kode som lagres på en egen navneliste som er adskilt fra de andre dataene.
- Intervjuopptakene vil også bli overført til en ekstern disk og slettet etter at intervjuene har blitt transkribert nøye.

Deltakerne vil ikke kunne gjenkjennes i publikasjon

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Opplysningene anonymiseres når prosjektet blir avsluttet, og det skal skje innen oktober/desember 2022. Personopplysninger vil være anonymisert og lydopptak er slettet innen da, men selve prosjektet vil ikke bli levert før mai/juni 2023.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- UiB og NKVTS ved Margrunn Bjørnholt (margunn.bjornholt@nkvts.no/ 995 58 926)
- **Vårt personvernombud:** Janecke Helene Veim (janecke.veim@uib.no/ 555 82 029 eller 930 30 721)

Hvis du har spørsmål knyttet til Personverntjenester sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- Personverntjenester på epost (personverntjenester@sikt.no) eller på telefon: 53 21 15 00.

Med vennlig hilsen

Margrunn Bjørnholt

Endre Hovden Bjørnset

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet [*sett inn tittel*], og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju i fokusgrupper/gruppeintervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

---

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

11.2 Vedlegg 2: Intervjuguide

Intervjuguide

Innledning

- Kort presentasjon av meg selv (alder, utdanningen jeg tar og hensikten med studien)
- Kort presentasjon av de ansatte (alder, utdanning og antall år i jobben)

Vold

- Hvilke risikoer er det som bekymrer dere mest når dere får en bekymringsmelding om et barn?
- Kan dere si litt om hva slags saker og hvilke grupper i befolkningen dere jobber mest med?
  - o Kan dere snakke om noen saker som dere har synes har vært vanskelig?
  - o Kan dere forklare forskjellen mellom ulike typer klasser, etnisitet og kjønn i sakene dere håndterer?
  - o Hvordan opplever dere å håndtere folk fra forskjellig klasse og minoriteter i slike saker?

Arbeidet til de ansatte

- Hvilke kompetanse har dere om vold i nære relasjoner?
- Hvilke erfaringer har dere om å jobbe med vold i nære relasjoner?
- Når dere får inn en bekymringsmelding om et barn, tenker dere på at det kan være vold fra den ene forelderen mot den andre av forelderen?
  - o Hva gjør dere for å undersøke dette?
    - Internt?
    - Prosedyrer osv
  - o Hvordan jobber dere med å avdekke det?
    - Internt
    - Prosedyrer
- Hvilken forskjell er det mellom klasse, kjønn og etnisitet når det snakk om vold mellom foreldre?
- Hvordan opplever dere personlig med slike saker som dere har i din hverdag? (hver respondent kan snakke om det i tur)

Arbeidsplassen

- Hvordan vil dere si at deres arbeid blir hindret av byråkratiske regler på hvordan dere kan utføre arbeidet deres?
  - o Skjønn og regler
  - o Føler dere at dere ikke alltid kan strekke til så langt dere ønsker?
  - o Strekker dere av og til lengre enn dere egentlig skal?
  - o Tar dere med «jobben» hjem?
  - o Tidspress
- Merker dere en endring på hvordan det var før pandemien, under og etter pandemien?
  - o Hvordan har pandemien endret deres arbeidsforhold?
  - o Hvordan har pandemien endret utfordringene til de foreldrene som har opplevd partnervold?
    - Kan dere utdype mer om dette osv?

Avslutning

- Er det noe dere ønsker å tilføye, eller er det et spørsmål eller to dere savner at jeg ikke har spurt om?